

Jaarverslag 2023

Unilever APF

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	4
----------------	---

Bestuursverslag

Unilever APF - Overkoepelende activiteiten en ontwikkelingen 2023

Ontwikkelingen in 2023	10
Risicobeheersing	13
Governance - de organisatie in beeld	18
Verslag Intern Toezicht	26
Verslag Verantwoordingsorgaan Forward	30
Verslag Verantwoordingsorgaan Progress	31

Forward - Resultaten & ontwikkelingen 2023

Een jaar in cijfers	33
Het jaar op hoofdlijnen	34
Vermogensbeheer	41
Kerncijfers laatste 9 jaar	46
Strategische benchmarkbeschrijving	47

Progress - Resultaten & ontwikkelingen 2023

Een jaar in cijfers	49
Het jaar op hoofdlijnen	50
Vermogensbeheer	57
Kerncijfers laatste 10 jaar	61
Strategische benchmarkbeschrijving	62

Vooruitblik.....	63
------------------	----

Jaarrekening

Unilever APF - Jaarrekening

Balans per 31 december	66
Staat van baten en lasten over 2023	67
Kasstroomoverzicht over 2023.....	68
Toelichting jaarrekening	69
Toelichting op de balans	71
Toelichting op de staat van baten en lasten	73
Gebeurtenissen na balansdatum	76
Niet in de balans opgenomen verplichtingen	76

Forward - Financiële jaarrapportage

Balans per 31 december	78
Staat van baten en lasten over 2023	79
Kasstroomoverzicht over 2023.....	80
Toelichting op de Financiële jaarrapportage.....	81
Toelichting op de balans.....	84
Toelichting op de staat van baten en lasten	93

Progress - Financiële jaarrapportage

Balans per 31 december	99
Staat van baten en lasten over 2023	100
Kasstroomoverzicht over 2023.....	101
Toelichting op de Financiële jaarrapportage.....	102
Toelichting op de balans.....	106
Toelichting op de staat van baten en lasten	116

Overige gegevens

Unilever APF - Overige gegevens

Statutaire winstbestemming	120
Actuariële verklaring Forward	121
Actuariële verklaring Progress	123
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	125

Bijlagen

Unilever APF - Bijlagen

Bijlage 1 – Personalía per 31 december 2023.....	133
Bijlage 2 – Hoofdlijnen pensioenregeling Forward.....	134
Bijlage 3 - Verklaring van afkortingen	135
Bijlage 4 - Ecologische en/of sociale kenmerken beleggingen Forward	136
Bijlage 5 - Ecologische en/of sociale kenmerken beleggingen Progress	141

Voorwoord

Voor je ligt het jaarverslag van Unilever APF over 2023. In dit voorwoord lichten we een aantal ontwikkelingen toe die in 2023 belangrijk voor ons waren en kijken we vooruit naar 2024. Eén van de ontwikkelingen die veel impact had op het dagelijks leven was de hoge inflatie. Gedurende 2023 werd de verwachte daling van de inflatie ingezet, waarna eind oktober (het meetpunt voor onze indexatie) de maatstaf zelfs negatief was. Hoe we hiermee omgaan bij het indexatiebesluit, kan je verderop in dit jaarverslag lezen.

Terugblik

Unilever APF heeft twee kringen: Forward en Progress. Beide kringen hebben een eigen beleggingsbeleid en hun eigen karakteristieken.

Mede dankzij het positieve beleggingsrendement zijn de dekkingsgraden van beide kringen gestegen. Hierdoor zijn er bij Progress weer een tweetal stappen in het verkleinen van het risico (derisken) gezet in de renteafdekking en was er ook ruimte voor een terugbetaling aan de sponsor.

Meer lezen over de financiële stand van uw pensioenfonds:

voor Forward op pagina **33**

voor Progress op pagina **49**

Een ander pensioenstelsel in de toekomst

Een onderwerp dat ons bezighoudt is uiteraard het nieuwe pensioenstelsel. We hebben ook in 2023 de ontwikkelingen rondom de herziening van het Nederlands pensioenstelsel op de voet gevolgd. Op 1 juli 2023 is de wetgeving definitief van kracht geworden en is er duidelijkheid over de wijzigingen die komende jaren moeten worden geïmplementeerd.

Voor Forward worden gesprekken tussen sociale partners gevoerd om te komen tot een nieuwe pensioenregeling. Eind 2022 hebben sociale partners het voornemen uitgesproken om Progress niet in te varen.

*Meer lezen over het nieuwe pensioenstelsel, zie pagina **10***

Aanpassingen in de pensioenregeling voor Worklevel (WL) 3 en 4

In 2023 zijn op verzoek van sociale partners opt-out keuzes ingevoerd voor WL 3 en 4 in de pensioenregeling. In een gezamenlijk project tussen Unilever HR en het pensioenfonds zijn deze aanpassingen in korte tijd geëffectueerd.

Meer lezen over de aanpassing, zie pagina [28](#)

Digitale communicatie

In 2023 zijn er diverse acties gevoerd om deelnemers te laten kiezen voor digitale communicatie. In 2022 was de oorspronkelijke doelstelling voor het aantal deelnemers met een postkeuze (bij voorkeur voor digitaal) al ruimschoots gehaald. Door samenwerking met Unilever is het aantal actieven met wie we digitaal communiceren in 2023 nog verder toegenomen. Waar eind 2022 de percentages nog 66% (actieven), 47% (slapers) en 38% (pensioengerechtigden) waren, zijn deze eind 2023 opgelopen naar 82% voor actieven, 49% voor slapers en 40% voor pensioengerechtigden.

Meer lezen over Communicatie, zie pagina [20](#)

Duurzaam beleggen

In 2023 hebben we verdere stappen gezet in het duurzaam beleggen. Voor een deel vloeien deze voort uit eerder aangegane verplichtingen en (Europese) wet- en regelgeving. Maar we blijven de uitdaging aangaan om meer stappen te zetten in ons duurzaamheidsbeleid en om er ook zo transparant mogelijk over te zijn. Ons duurzaamheidsplan bestrijkt meerdere jaren en er wordt periodiek gerapporteerd over de voortgang.

Meer lezen over duurzaam beleggen, zie pagina [11](#)

Woord van dank

Tot slot wil ik mijn waardering uitspreken naar alle medewerkers van Unilever APF. Namens het hele bestuur wil ik hen bedanken voor hun onverminderde inzet in het afgelopen jaar en hun bereidwilligheid om naast het reguliere werk ook nog tijd en aandacht te besteden aan diverse projecten om Unilever APF te blijven verbeteren.

Ook de leden van de verantwoordingsorganen van onze kringen Forward en Progress wil ik graag bedanken voor de constructieve samenwerking het afgelopen jaar. Ik kijk uit naar een goede samenwerking in het traject rondom het invoeren van het nieuwe pensioenstelsel.

Ook Klaas Evelein, die als kandidaat-bestuurslid helaas vanwege persoonlijke redenen uit het bestuur moest stappen, bedank ik voor zijn bijdrage.

Liesbeth Galesloot

Onafhankelijk voorzitter

Bestuursverslag

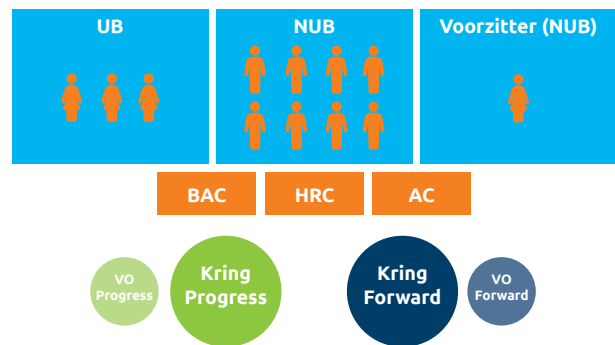
Over dit verslag

Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland (Unilever APF) is een niet-commercieel algemeen pensioenfonds en kent twee collectiviteitkringen voor (oud) medewerkers van Unilever-bedrijven, te weten kring Forward (Forward) en kring Progress (Progress). Beide kringen hebben een afgescheiden vermogen. De kringen vallen onder hetzelfde bestuur, maar hebben wel een eigen indexatie-, premie- en beleggingsbeleid en een eigen pensioenregeling.

Forward is de kring waar medewerkers van Unilever-bedrijven vanaf 1 april 2015 pensioen opbouwen. Progress is sinds 1 april 2015 een gesloten kring, waarin de tot 1 april 2015 opgebouwde pensioenen zijn ondergebracht en waar geen nieuwe pensioenopbouw meer plaatsvindt.

Officieel spreken we van de collectiviteitkringen Forward en Progress, maar omwille van de leesbaarheid noemen we ze in dit verslag Forward en Progress.

Hieronder wordt weergegeven hoe Unilever APF per 31 december 2023 is ingericht. Er is één bestuur, de Raad van Bestuur. Elke kring heeft binnen Unilever APF zijn eigen verantwoordingsorgaan.

UB = uitvoerend bestuurders
BAC = beleggingsadviescommissie
AC = auditcommissie

NUB = niet-uitvoerend bestuurders
HRC = HR-commissie
VO = verantwoordingsorgaan

Dit doen wij voor onze stakeholders

Missie

Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland (kortweg Unilever APF) wil de best mogelijke bijdrage leveren aan een financieel zorgeloze ouderdag van de Unilever-medewerker.

Visie

Unilever APF is een zelfstandige stichting, die nauw verbonden is met Unilever. Wij stellen onze stakeholders in staat om optimale keuzes te maken rondom de pensioenen om te voorkomen dat ze voor verrassingen komen te staan. Unilever APF heeft geen winstoogmerk.

Doelstellingen

- Wij voeren de aan ons opgedragen pensioenregelingen zorgvuldig en correct uit.
- Wij informeren stakeholders tijdig, adequaat en evenwichtig. Waar mogelijk zullen wij de communicatie over rechten en aanspraken over de collectiviteitkringen combineren om zo deelnemers in staat te stellen hun pensioenpositie te begrijpen en goede keuzes te maken.

- In klanttevredenheid, vastgesteld uit onderzoek bij onze deelnemers, scoren wij minimaal een beoordeling 'goed'.
- Voor onze stakeholders zijn wij een kenniscentrum op het gebied van pensioen.
- Wij bieden tegen verantwoorde kosten maatwerk voor de werkgever en deelnemers.
- Unilever APF biedt een organisatiestructuur waarin goed bestuur als bedoeld in de Code Pensioenfondsen mogelijk is.
- Wij investeren waar mogelijk in beleggingen die op de lange termijn een positieve impact hebben op de wereld, mits dit niet ten koste gaat van het risico/rendement, rekening houdend met de houding van onze deelnemers en Unilever.
- We waarborgen de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatiemiddelen en minimaliseren de informatiebeveiligingsrisico's.
- Voor de medewerkers van Unilever APF bieden wij een professionele werkomgeving met aandacht voor well-being en een goede balans tussen werk en privé.
- Wij dragen zorg voor een deugdelijke invoering van het nieuwe pensioenstelsel.

Hoe dit verslag is opgezet

Met behulp van deze leeswijzer kan je je richten op informatie over Unilever APF, (met beide kringen), op informatie over één specifieke kring en op een meer tekstuele toelichting of meer cijfermatige toelichting over een bepaald onderwerp. Ben je benieuwd naar de mening van de wettelijke toezicht- en verantwoordingsorganen van Unilever APF, dan kan je die vinden met behulp van het onderstaande overzicht.

In het verslag herken je de kringen als volgt: bij Unilever APF wordt bovenaan de pagina's een oranje balk weergegeven, bij Forward is die balk blauw, en voor Progress is het een groene balk.

Het verslag is als volgt opgebouwd:

• Bestuursverslag

Onder het bestuursverslag vallen de volgende onderwerpen:

Overkoepelende activiteiten en ontwikkelingen op het niveau van Unilever APF

Zaken die voor beide kringen (vrijwel) hetzelfde geregeld zijn worden in dit hoofdstuk behandeld. Er is aandacht voor duurzaam beleggen, hoe dat bij Unilever APF is vormgegeven en welke ontwikkelingen op dit gebied hebben plaatsgevonden. Vervolgens wordt uitgelegd hoe de risicobeheersing is ingericht en wordt een aantal belangrijke ontwikkelingen genoemd. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de governance, hoe Unilever APF wordt bestuurd en de verschillende organen die betrokken zijn bij het fonds. Hierbij wordt ook kort ingegaan op onderwerpen zoals strategie en doelstellingen voor de lange termijn, het weerstandsvermogen en de communicatie.

Pensioenfonds worden verwacht te voldoen aan de Code Pensioenfonds waarin de normen voor goed pensioenfondsbestuur zijn vastgelegd. De verantwoording hierover door Unilever APF wordt ook in dit hoofdstuk besproken. Daarnaast zijn hier de verslagen van het intern toezicht en van de beide verantwoordingsorganen te vinden.

Resultaten en ontwikkelingen verdeeld naar Forward en Progress

Hier vind je de belangrijkste cijfers en achtergrondinformatie per kring en ontwikkelingen met betrekking tot indexatie, rendement, ontwikkeling van de dekkingsgraad, kosten en pensioenregeling. Daarnaast wordt er aandacht gegeven aan de vermogensbeheeractiviteiten, duurzaam beleggen en specifieke aandachtspunten van het afgelopen jaar.

Vooruitblik

Het bestuursverslag eindigt met een vooruitblik.

• Jaarrekening APF en financiële jaarrapportages verdeeld naar Forward en Progress

Na het bestuursverslag volgen de jaarrekening van Unilever APF en de financiële jaarrapportages van de twee kringen. De overzichten bestaan onder andere uit de balans, de staat van baten en lasten, toelichtingen en verdere informatie die benoemd moet worden zoals gebeurtenissen na balansdatum en niet in de balans opgenomen verplichtingen.

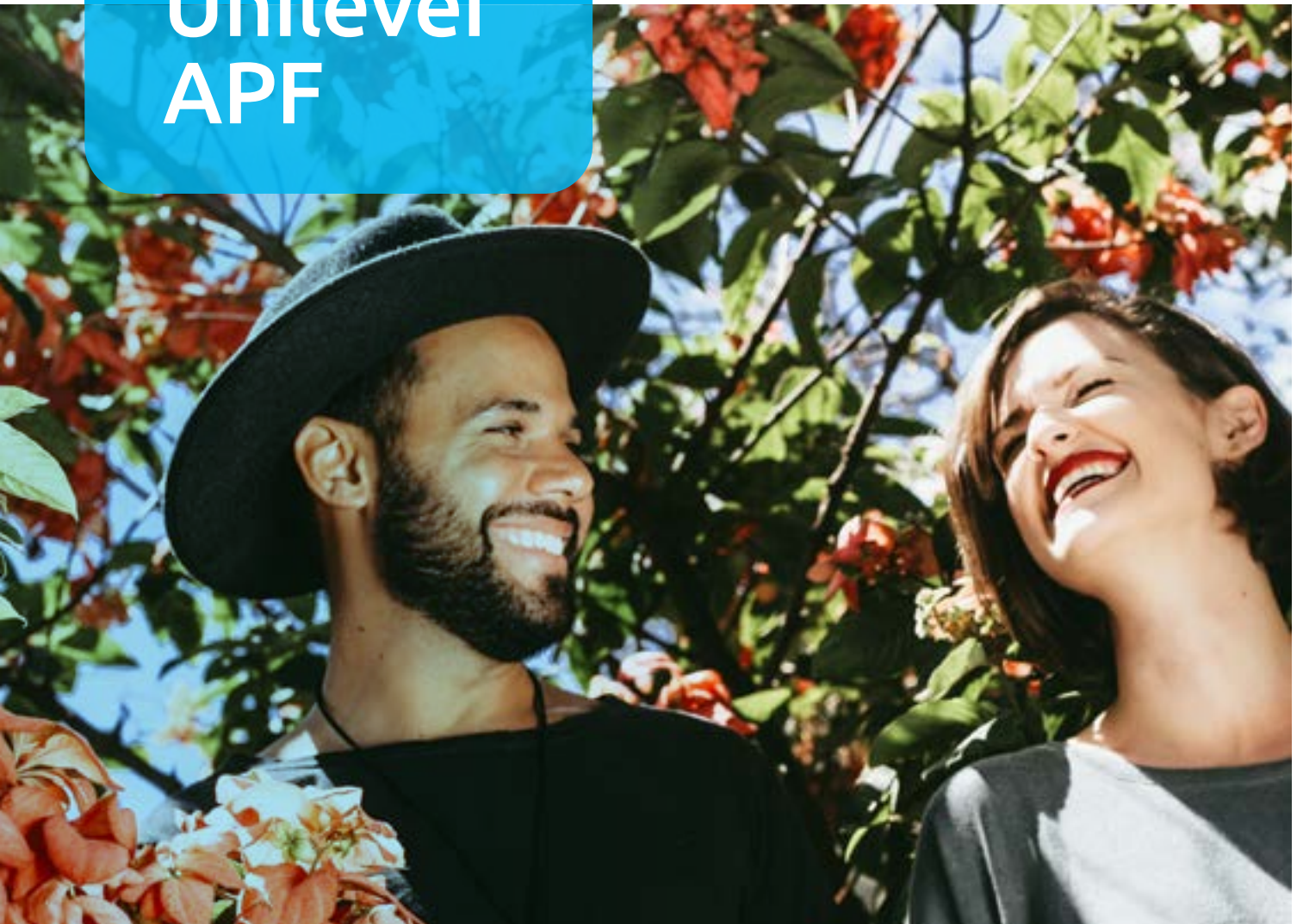
• Overige gegevens

Het laatste onderdeel bevat de statutaire winstbestemming, de verklaring van de certificerend actuaaris voor zowel Forward als Progress en de controleverklaring van de onafhankelijke accountant.

De samenstelling van de Raad van Bestuur en overige organen is opgenomen in "Bijlage 1". In "Bijlage 2" vind je de hoofdlijnen van de pensioenregeling van Forward. Alle gebruikte afkortingen zijn te vinden in "Bijlage 3". In "Bijlage 4" en "Bijlage 5" worden de ecologische en/of sociale kenmerken van de beleggingen van Forward en Progress weergegeven.

Unilever
APF

Overkoepelende activiteiten **en** **ontwikkelingen 2023**

Ontwikkelingen in 2023

Nieuwe pensioenstelsel (Project Fast Forward)

Nu de wetgeving definitief is zullen sociale partners een nieuwe pensioenregeling moeten afspreken. Het jaar 2023 stond voor sociale partners in het teken van het cao-overleg. Hierdoor is er enige tijd nauwelijks over het pensioendossier gepraat. In 2024 zal de focus van de sociale partners dan ook meer op het onderwerp pensioenen liggen.

De sociale partners zijn voornemens om Progress niet in te varen. Het proces van niet-invaren is besproken met onze toezichthouder en met het verantwoordingsorgaan van Progress. De nodige vervolgstappen zijn in actie gezet om dit in 2024 af te ronden.

Ondertussen liggen de voorbereidende werkzaamheden niet stil. Na het risicopreferentieonderzoek onder de deelnemers van Forward in 2022 heeft de Raad van Bestuur zich in 2023 laten informeren over de verschillende mogelijkheden om de uitkomsten van het onderzoek te vertalen in een risicohouding. Concrete stappen maken we nadat de contractkeuze van de sociale partners bekend is.

De contractkeuze voor Forward zal pas in 2024 bekend worden aangezien sociale partners eerst een onderzoek willen uitvoeren naar de werknemersvoorkeuren.

De projectorganisatie binnen het pensioenfonds is in ieder geval volledig ingericht en voorbereid op de stappen die gezet moeten worden. Unilever betaalt de incidentele implementatiekosten.

Eind 2023 heeft de Sleutelfunctiehouder Interne Audit een thema-audit uit laten voeren, gericht op de eerste fase van het project Fast Forward en de daaraan gekoppelde processen en de projectorganisatie.

De conclusie is dat Unilever APF een adequate inrichting heeft opgezet met betrekking tot governance en eigenaarschap, risicomanagement en stakeholder communicatie binnen Project Fast Forward.

Datakwaliteit

De kwaliteit van data in de pensioenadministratie is een van de belangrijkste pijlers van een pensioenfonds. Met de invoering van het nieuwe pensioenstelsel is het belang van datakwaliteit nog verder toegenomen. Om te zorgen dat de transitie soepel verloopt, is de datakwaliteit van Forward onderzocht door een externe partij. Uit het onderzoek kunnen we constateren dat de datakwaliteit van Forward zeer hoog is en dat dit naar alle waarschijnlijkheid weinig problemen oplevert bij invaren. De datakwaliteit van Forward zal voortaan elke 5 jaar gecontroleerd worden.

Naast dit datakwaliteitonderzoek is het beleid met betrekking tot datakwaliteit aangepast en zijn de eerste fases doorlopen van het Kader Datakwaliteit van de Pensioenfederatie (Vaststelling van Kritische Data Elementen en een risico-analyse op deze elementen).

Nieuw klachtenreglement

Vanwege de noodzakelijke wijzigingen in verband met de Wet toekomst pensioenen (hierna Wtp) is het klachtenreglement herzien. In dit klachtenreglement worden klachten onderverdeeld in verschillende fases (klacht, geëscaleerde klacht en geschil), en worden de belangrijkste kenmerken/voorwaarden van deze fases uiteengezet (aan wie moet de klacht worden gericht, wat zijn de termijnen e.d.). Ook is er een interne procedure met beleids- en werkafspraken vastgelegd. Hierin is vastgelegd hoe de uitvoeringsorganisatie in de praktijk uitvoering geeft aan de procedure (wanneer is sprake van een klacht, 'wie doet wat', rapportages e.d.). Het nieuwe klachtenreglement is te downloaden via onze website. Voor een uiteenzetting hoeveel en welk type klachten dit jaar ontvangen zijn verwijzen wij graag door naar pagina 21.

Keuzebegeleiding

Keuzes hebben grote invloed op het pensioeninkomen voor later van deelnemers en hun partners. Goede en passende keuzes maken is daarom belangrijk. Het begeleiden van deze keuzes is een belangrijke activiteit van het fonds. De norm keuzebegeleiding in de Wtp is een open norm en zit tussen informeren en adviseren in. Iedere pensioenuitvoerder zal deze norm zelf in moeten vullen.

Unilever APF kiest voor een "proactieve keuzebegeleiding zonder advisering". Dit betekent dat onze pensioenspecialisten wel tips en handvatten geven, maar alternatieve pensioenkeuzes onderzoeken, afwegen en maken doet de deelnemer zelf. Eigenlijk is dit uitgangspunt niet anders dan de afgelopen jaren. Het persoonlijke gesprek wordt nu nog belangrijker. De besproken punten worden nu ook vastgelegd in het dossier van de deelnemer. Ook een evaluatie en een meting van tevredenheid onder recent pensioengerechtigden zal tot de procedure gaan behoren. Ons portaal is al ingericht voor de keuzebegeleiding op het proces pensionering. De andere processen volgen op een later moment.

Duurzaam beleggen

Waarom duurzaam beleggen

Duurzaam beleggen is een belangrijk onderdeel van onze strategie en doelstellingen. Op pagina's 45 en 60 lees je welke investment beliefs (beleggingsovertuigingen) de Raad van Bestuur heeft voor Forward en Progress op het gebied van duurzaamheid. De overtuigingen reflecteren waarom wij duurzaam beleggen; beleid en uitvoering worden daarvan afgeleid. Zo zijn strategie, overtuigingen, beleid en uitvoering van duurzaam beleggen in lijn met elkaar. Wij geloven dat duurzaam beleggen tot een betere wereld leidt en tot betere financiële resultaten op de lange termijn.

Samenwerkingsverbanden

Onder het motto 'samen staan we sterk(er)' zijn dit enkele samenwerkingsverbanden waar Unilever APF deel van uitmaakt:

- www.klimaataakkoord.nl en
- www.pensioenfederatie.nl (Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen)

Strategie, overtuigingen en beleid zijn minder tastbaar. Doelen zijn dat wel. Hieronder staan onze algemene doelen en welke specifiek gekozen zijn vanwege input van deelnemers en Unilever.

Algemene doelen zijn:

1. Respecteren van mensenrechten.
2. Respecteren van arbeidsrechten.
3. Tegengaan van omkoping en corruptie.
4. Voorkomen van betrokkenheid bij controversiële wapens.
5. Respecteren van normen goed ondernemingsbestuur.

Er zijn ook Unilever APF specifieke doelen. Dit zijn:

1. Beschermen van klimaat en milieu.
2. Zorgen voor duurzame voedselvoorziening.
3. Verbeteren van gezondheid en hygiëne.

Deze doelen geven de thema's weer waar wij ons specifiek op richten.

Instrumenten waarmee wij die doelen behalen

Voor het behalen van de genoemde doelen kunnen wij als belegger een aantal instrumenten gebruiken.

Wij stippen ze kort aan:

- **Insluiten/uitsluiten**
Dit betreft de overweging op welke beleggingen je als fonds wilt concentreren (omdat zij duurzaam zijn) of welke beleggingen je niet meer vindt passen bij die doelen. Wij maken van beide gebruik en onderzoeken of en waar dit het beste ingezet kan worden.
- **Integreren**
Dit houdt in het meewegen van duurzaam beleggen in de keuzes waarin je belegt. Zo kijkt Unilever APF bij nieuwe beleggingen of het voldoende aansluit bij ons beleid duurzaam beleggen en betreft het duurzaam beleggen bij het evalueren van beleggingen.
- **Invloed uitoefenen**
Dit kan op grofweg twee manieren: door in gesprek te gaan met ondernemingen waarin je belegt en/of door te stemmen op de aandeelhoudersvergaderingen van die ondernemingen. Wij maken gebruik van de beide mogelijkheden en lichten de inzet en globale resultaten ook toe in dit verslag (zie engagement en stemmen): we blijven zoeken naar alternatieven die de dialoog verbeteren.
- **Impact hebben**
Met impactbeleggingen wil een pensioenfonds gericht op verandering sturen. Dat kan door gebruik te maken van specialistische beleggingen (denk aan zaken zoals zorgvastgoed en investeren in ondernemingen die zich specialiseren in methoden voor duurzame landbouw en voedselvoorziening of oplossingen om vervuiling tegen te gaan). Unilever APF maakt ook van dit instrument gebruik en werkt actief aan een impactvolle invulling daarvan de komende jaren.

Belangrijke ontwikkelingen 2023 duurzaam beleggen (ESG)

Doelstelling ESG Value Creation

In het ESG-framework is een doelstelling opgenomen om te groeien naar een allocatie in ESG Value Creation van 5% van de totale portefeuille. Momenteel is de strategische allocatie voor Progress circa 4% en voor Forward circa 2%. Bij Forward geldt dat we op dit moment niet weten voor welk contract gekozen wordt in het nieuwe pensioenstelsel en dus ook niet welke mate van illiquide beleggingen daarbij mogelijk of gewenst is. Daarom is door de Raad van Bestuur besloten om de portefeuille van Forward wat minder snel te laten groeien. De doelstelling van 5% voor Forward is herijkt naar 3%. Zodra er meer duidelijk is over beleggen in het nieuwe stelsel zal de doelstelling opnieuw besproken worden.

CO2-metingen en klimaatactieplan gepubliceerd

Vanuit het Nederlandse Klimaatakkoord heeft Unilever APF zich gecommitteerd om publiekelijk te rapporteren over het CO2-gehalte van de relevante beleggingen en duidelijk maken welke maatregelen genomen (gaan) worden om de uitstoot te verminderen. Unilever APF is daarmee een van de eerste kleinere pensioenfondsen die dit doet. De rapportage en het actieplan zijn te vinden op onze website onder Duurzaam Beleggen.

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

De Europese verordening inzake informatieverschaffing over diverse aspecten van duurzaamheid SFDR heeft als belangrijkste doel om "greenwashing" tegen te gaan in de financiële dienstensector. De invulling hiervan ziet toe op het verschaffen van informatie via de website over ongunstige effecten op duurzaamheid op entiteitsniveau en periodieke rapportages.

Unilever APF houdt momenteel nog geen rekening met de belangrijkste ongunstige effecten in de zin van artikel 4 SFDR en de bijbehorende secundaire wetgeving. In 2021 is besloten tot een zogenaamde 'opt-out' van artikel 4 omdat er toen nog veel onbekend was. In 2022 is er meer duidelijkheid gekomen over ten minste 18 verschillende gedetailleerde duurzaamheidsindica-

toren waaraan moet worden voldaan. In 2023 heeft de Raad van Bestuur het 'opt-out-besluit' heroverwogen. Aangezien er nu meer bekend is en Unilever APF duurzaamheid hoog in het vaandel heeft staan, is besloten voor een opt-in vanaf 2024. Gedurende 2024 kan dan de benodigde data worden verzameld waarover dan vanaf juni 2025 gerapporteerd wordt. Op basis van SFDR en het beleid van Unilever APF ten aanzien van duurzaam beleggen classificeren de pensioenregelingen van Forward en Progress als producten die ecologische en sociale kenmerken promoten (artikel 8 SFDR). De mate waarin aan deze kenmerken is voldaan wordt uiteengezet per kring in de respectievelijke hoofdstukken en in Bijlagen 4 en 5 van dit jaarverslag.

Convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)

Dit convenant uit 2018 is een samenwerking tussen pensioenfondsen, overheid, vakbonden en maatschappelijke organisaties zoals Amnesty en Oxfam Novib. Het convenant is afgelopen op 31 december 2022. De pensioensector is positief over de kennis, initiatieven, (stakeholders)dialogoog en samenwerking die onder het convenant zijn ontstaan en wil dit graag voortzetten. Unilever APF maakt onderdeel uit van een intervisiegroep bestaande uit meerdere pensioenfondsen. Doel daarvan is dat pensioenfondsen de OESO-richtlijnen (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) inclusief de UNGP's (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights) als een continu proces verder implementeren. Ook zullen zij proactief handelen bij ernstige misstanden, zowel individueel als gezamenlijk in projectgroepen.

Communicatie, verantwoording en transparantie

Unilever APF vindt het belangrijk om te communiceren over het beleid, de doelen en resultaten van duurzaam beleggen. Daarom publiceren we veel over onze duurzaamheidsplannen en -activiteiten op onze website. Op die manier leggen wij verantwoording af over duurzaamheid richting deelnemers en andere geïnteresseerden.

Risicobeheersing

Een pensioenfonds loopt risico's. De beheersing van die risico's is een van de kerntaken van de Raad van Bestuur. In dit hoofdstuk beschrijven we hoe bij Unilever APF de risicobeheersing voor de kringen Forward en Progress geregeld is.

Voor het beheersen van deze risico's gaan we uit van integraal risicobeheersingsbeleid en maken we gebruik van ons Risk Control Framework (RCF), dat ons in staat stelt helder inzicht te verkrijgen in de aanwezige risico's en grip geeft op de beheersing daarvan. In 2023 zijn alle risico's gemonitord.

De Raad van Bestuur heeft met rapportages over de verschillende risico's via een zogeheten dashboard voortdurend grip gehouden op de beheersing ervan. De onafhankelijke risk controller controleert onder andere of belangrijke controles juist, volledig en tijdig worden uitgevoerd. De interne audit, uitgevoerd door een externe partij, beoordeelt of de interne controles adequaat zijn uitgevoerd. Je vindt een overzicht van de verschillende risico's in het kader over integrale risicobeheersing en transparantie op pagina 16. Hieronder lichten we onderwerpen uit, die in 2023 bijzondere aandacht hebben gevraagd.

Onderhoud risicomanagement raamwerk

Unilever APF heeft voor de beheersing van risico's het integrale risicobeheersingsbeleid (IRBB). De update van het IRBB/RCF betrof in 2023 inhoudelijke wijzigingen met een toevoeging van een tekst over risicobereidheid voor niet-financiële risico's waarbij ook de fondsdomeinen zijn beschreven. Bovendien zijn er twee nieuwe uitbestedingspartijen en is het nieuwe beleid op het gebied van datakwaliteit en informatie-beveiligingsbeleid gemeld in het IRBB.

Eind 2023 is er weer een Eigenrisicobeoordeling (ERB) opgesteld door de Raad van Bestuur en bij DNB ingeleverd. Naar aanleiding van de eerdere bevinding van DNB op de ERB dat het ESG-risicobeheer in de ERB verwerkt moet worden, is in eerste instantie besloten om het ESG-risicobeheer als separaat raamwerk op te zetten en toe te voegen aan de ERB. Eind 2023 is het ESG-risicoraamwerk vastgesteld door de Raad van Bestuur. Het is de ambitie om de komende jaren de ESG-risico's meer integraal op te nemen in het risico-raamwerk.

Solvabiliteitsrisico

Eén van de centrale financiële risico's (in het RCF) is het solvabiliteitsrisico. Dat is het risico dat we op termijn de pensioenuitkeringen niet kunnen betalen. Voor het monitoren daarvan gebruiken wij drie parameters: het surplus at risk bij Progress, het vereist eigen vermogen bij Forward en de beweeglijkheid van de dekkingsgraad en de laagste dekkingsgraad bij beide kringen. Het surplus at risk geeft aan hoeveel geld verloren kan worden binnen één jaar met een kans van 2,5% en de laagste dekkingsgraad maakt inzichtelijk hoe ver de dekkingsgraad bij dat verlies wegzakt.

De beweeglijkheid van de dekkingsgraad geeft aan hoe de dekkingsgraad kan schommelen. In 2023 daalt het surplus at risk bij Progress van € 649 miljoen naar € 421 miljoen, wat wijst op een afname van het risico, grotendeels veroorzaakt door de lagere volatiliteit op de beleggingsmarkten en verhoging van de rente-afdekking. De beweeglijkheid van de dekkingsgraad van Progress neemt af van 9,7% naar 6,5% en de laagste dekkingsgraad stijgt van 135,7% naar 146,0%. Bij Forward daalt het vereist eigen vermogen van 127,8% naar 127,1%. De beweeglijkheid van de dekkingsgraad daalt van 19,0% naar 17,5% en de laagste dekkingsgraad stijgt van 102,4% naar 107,7%.

Liquiditeitsrisico

In 2023 is extra aandacht geweest voor liquiditeitsrisico. In de tweede stap van het derisken werd de rente-afdekking van Progress verhoogd naar 90%. Hierna is er een extra liquiditeitsanalyse uitgevoerd, waaruit bleek dat Progress genoeg liquiditeitsbuffer heeft om grote schokken op te vangen.

Oordeel sleutelfunctiehouders

Op 1 januari 2019 is Institutions for Occupational Retirement Provision (IORP) II in werking getreden. Een van de eisen van IORP II was het aanstellen van drie sleutelfunctiehouders en -vervullers (audit, risicomanagement en actuariel). De sleutelfunctiehouders zijn in de loop van 2020 bij DNB getoetst en goedgekeurd en hebben sindsdien hun functies inhoudelijk ingevuld. Jaarlijks rapporteren zij hun werkzaamheden en aanbevelingen (indien van toepassing) aan de Raad van Bestuur.

In 2023 heeft een evaluatie ten opzichte van de nulmeting over de werking van de sleutelfuncties plaatsgevonden. De conclusie van deze evaluatie is dat de rollen na 2,5 jaar beter in de organisatie ingebed zijn en dat de toegevoegde waarde daardoor ook groter is geworden door de tijd heen. Een volgende evaluatie op de werking van de sleutelfuncties zal gedurende 2025 uitgevoerd worden.

Audit

Volgens het auditplan 2023 zijn er twee audits uitgevoerd: op de financiële en actuariële processen. De conclusie van de eerste audit is dat de financiële processen binnen Unilever APF bestaan uit een groot aantal beheersmaatregelen, welke voornamelijk handmatig worden uitgevoerd op een beheerste wijze. Door deze handmatige handelingen is het keymanrisico hoog. Inmiddels worden taken meer verspreid en wordt gezorgd voor back-up. Daarnaast is er een automatiseringslag opgestart voor het verwerken van de facturen. Een andere bevinding was dat de AO/IB niet up-to-date was. Inmiddels is de update van de AO/IB uitgevoerd. Uit de tweede audit over de actuariële processen is gebleken dat Unilever APF qua uitvoering en output grotendeels in control is op de actuariële processen. De bevinding over de onvolledige AO/IB werd geclassificeerd als 'Midden' risico. De AO/IB is inmiddels geüpdatet.

In 2023 is naast de twee reguliere audits ook een thema-audit uitgevoerd die gericht was op het project Fast Forward en de daaraan gekoppelde processen. Over de looptijd van het project zullen meerdere audits uitgevoerd worden op relevante momenten. Deze eerste audit betrof de opzet van de projectorganisatie, het projectplan, de impactanalyse, de communicatie in deze fase en de risicobeheersing over het project. De conclusie is dat Unilever APF een adequate inrichting

heeft opgezet met betrekking tot governance en eigenaarschap, risicomanagement en stakeholder communicatie binnen Project Fast Forward.

De opzet is helder uitgewerkt in het Plan van Aanpak (kern) en de overige projectdocumentatie. Het bestaat uit aan bij de opzet, onderbouwd door een verscheidenheid aan documentatie. Bij het rapport werden enkele aandachtspunten extra aangehaald die Unilever APF ook meegenomen heeft in het risicoregister.

Risicobeheer

De sleutelfunctiehouder Risicobeheer rapporteert elk jaar over de trends en ontwikkelingen van het afgelopen jaar op het gebied van risicobeheer.

In het rapport 2023 wordt gemeld dat er een aantal trends is waar Unilever APF meer dan gemiddeld rekening mee moet houden. Evident zijn de risico's die al langer bovenaan de lijst staan, zoals het nieuwe pensioenstelsel, cybercrime, sponsorrisico en beheerste uitvoering. Daarnaast blijven inflatierisico en gerelateerde rentebewegingen een risico. Operationeel is de schaarste een zorg als het gaat om invulling van vacatures en behoud van de bestaande bezetting, met dien verstande dat de uitvoeringsorganisatie wel op sterkte is. Er wordt aan bovenstaande onderwerpen veel aandacht besteed.

Wel wordt het risico op één uitbestedingsrelatie verhoogd geacht en is er geadviseerd door de sleutelfunctiehouder Risicobeheer om een plan B uit te werken voor deze uitbesteding.

De conclusie van het eindrapport 2023 is dat het risicomanagement op beheerste wijze heeft plaatsgevonden.

Actuariel

De sleutelfunctiehouder Actuariel rapporteert elk kwartaal aan het bestuur. Bij de (steekproefsgewijze) controles bij zowel Forward als Progress zijn er geen verschillen geconstateerd. De processen rondom de berekening van de technische voorziening zijn hiermee voldoende gewaarborgd. Wel is de aanbeveling gedaan om in het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel in overleg te treden over de aanvullende werkzaamheden om te voorkomen dat er overlap van werkzaamheden tussen de verschillende sleutelfunctiehouders optreedt.

Cybersecurity

Het beheersen van risico's op het gebied van informatiebeveiliging en cybersecurity blijft onverminderd belangrijk voor een beheerste en integere bedrijfsvoering. Gedurende 2023 zijn er geen incidenten geweest op het gebied van cybersecurity.

De werknemers van Unilever APF worden regelmatig getraind en getest op cybersecurity bewustzijn.

Naar aanleiding van het DNB-onderzoek Informatiebeveiliging Fundament, dat in 2022 heeft plaatsgevonden, is in 2023 een actieplan opgesteld om de bevindingen van DNB op te volgen. Het merendeel van de acties is in 2023 uitgevoerd.

Een van de acties was om een risicoanalyse informatiebeveiliging uit te voeren. Deze is uitgevoerd en besproken in de Raad van Bestuur, waarbij de restructuurrisico's en het actieplan expliciet zijn beoordeeld. Vervolgens dient ook jaarlijks een evaluatie plaats te vinden over de effectiviteit van de beheersingsmaatregelen, wat in november 2023 gebeurd is. De conclusie van deze evaluatie is dat de IT-infrastructuur van Unilever APF vrij overzichtelijk is, de beheersmaatregelen zijn ingeregeld en de betrokkenheid van de Raad van Bestuur hoog is. Volledig mitigeren van risico's is onmogelijk, er blijft altijd een restructuurrisico bestaan en beheersing van de informatiebeveiligingsrisico's is een continu proces.

In 2023 is er een crisismanagementplan opgesteld waarin het beleid, de uitgangspunten en de communicatielijnen staan beschreven die worden gehanteerd bij een crisis. Tevens bevat dit plan praktische documenten die tijdens een crisis snel ter hand kunnen worden genomen en als naslagwerk kunnen dienen.

Om de continue doorontwikkeling van de beheersing van de risico's gerelateerd aan informatiebeveiliging te borgen, heeft de Raad van Bestuur besloten om een extra strategische doelstelling toe te voegen over de veiligheid van informatie.

SIRA/Fraude

In de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) worden risico's zoals belangenverstremming, corruptie en fraude, cybercrime, maatschappelijk onbetamelijk gedrag, voorwetenschap, marktmanipulatie en niet-naleven sancties beschreven. Jaarlijks wordt integriteitsrisico opnieuw beoordeeld in het "Internal Capital Adequacy Assessment Process" (ICAAP). Begin 2023 is een uitgebreide SIRA uitgevoerd, met een aantal scenario's met betrekking tot integriteitsrisico's door de Raad van Bestuur en is de impact hiervan bepaald. Alle risico's vielen binnen de risicobereidheid voor

niet-financiële risico's. Dat betekent dat er geen extra maatregelen zijn toegevoegd aan de huidige set beheersmaatregelen.

Onderdeel van de integriteitsrisico's is Fraude. Frauderisico wordt bij Unilever APF in twee subcategorieën gesplitst: interne en externe fraude. Binnen interne fraude onderkennen we twee risico's: fraude in de administratie en interne fraude bij inkoop van producten en diensten, fiscale fraude door ontwijking en fiscale fraude met BTW. Er is een set van beheersmaatregelen zoals bijvoorbeeld: Integriteitsbeleid, gedragscode, trainingen, klokkenluidersregeling, screening en interne controle's (functiescheiding, toegangscode's etc). Binnen externe fraude identificeren we externe fraude bij inkoop, fraude met spookfondsen, fraude met deelnemersgegevens (bijv. fraude door overlijden niet door te geven), CEO fraude en identiteitsfraude. Ter mitigatie wordt gewerkt met een uitbestedingsbeleid met richtlijnen, eisen aan wederpartijen, gereguleerde gegevensuitwisseling, gestandaardiseerde boekingen, training en interne controles. Hiermee wordt het risico op fraude gemitigeerd van hoog naar matig/laag. Er zijn in 2023 geen onregelmatigheden geconstateerd.

Risicohouding niet-financiële risico's

Door andere prioriteiten is de uitwerking van de Key Risk Indicatoren (KRI's) op niet-financiële risico's vertraagd. Door het vaststellen van KRI's kan vastgesteld worden of niet-financiële risico's nog binnen de risicobereidheid vallen, of dat er actie vereist is. Naar verwachting zullen de KRI's nu in 2024 bepaald worden.

Datakwaliteit

Eind 2022 is een onderzoek uitgevoerd bij Forward op datakwaliteit door een extern bureau. Uit het onderzoek kunnen we constateren dat de datakwaliteit zeer hoog is. Dit is een goede indicatie dat we nauwkeurig en beheerst omgaan met data en dat we weinig risico lopen bij invaren op het gebied van datakwaliteit. De oorzaken van de onjuistheden zijn aangepakt en de relevante aanspraken zijn gecorrigeerd.

Bovenstaande activiteiten zullen ingrediënten zijn die bijdragen aan een beheerste overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Er is besloten om minimaal eens per 5 jaar voor Forward een onderzoek naar de datakwaliteit uit te voeren.

Een overzicht van alle risico's die we monitoren in ons risicoraamwerk vind je in het kader op de volgende bladzijden.

Integrale risicobeheersing en transparantie

Het Risk Control Framework (RCF) maakt onze (integrale) risicobeheersing tot een systematisch proces waarbij we doelstellingen bepalen, risico's in kaart brengen, controlemaatregelen nemen en resultaten monitoren. In het framework hebben we vijftien risico-onderwerpen beschreven op basis van de componenten strategie, uitvoering en controle. De Raad van Bestuur wordt op maandbasis geïnformeerd over zowel de financiële als niet-financiële risico's die gelopen worden. Als er gedurende de maand ontwikkelingen zijn die de aandacht van de Raad van Bestuur vragen, wordt er een tussentijds overleg gepland. Unilever APF heeft een onafhankelijke risk controller.

Financiële risico's

Solvabiliteitsrisico

Het solvabiliteitsrisico is het risico dat Forward en/of Progress de beoogde pensioenuitkeringen op de lange termijn niet kunnen betalen. Dit risico drukken we uit in een absoluut bedrag, het surplus at risk bij Progress, en in percentages: het vereist eigen vermogen bij Forward, de volatiliteit van de dekkingsgraad en de laagste dekkingsgraad bij beide kringen.

Renterisico (en inflatierisico)

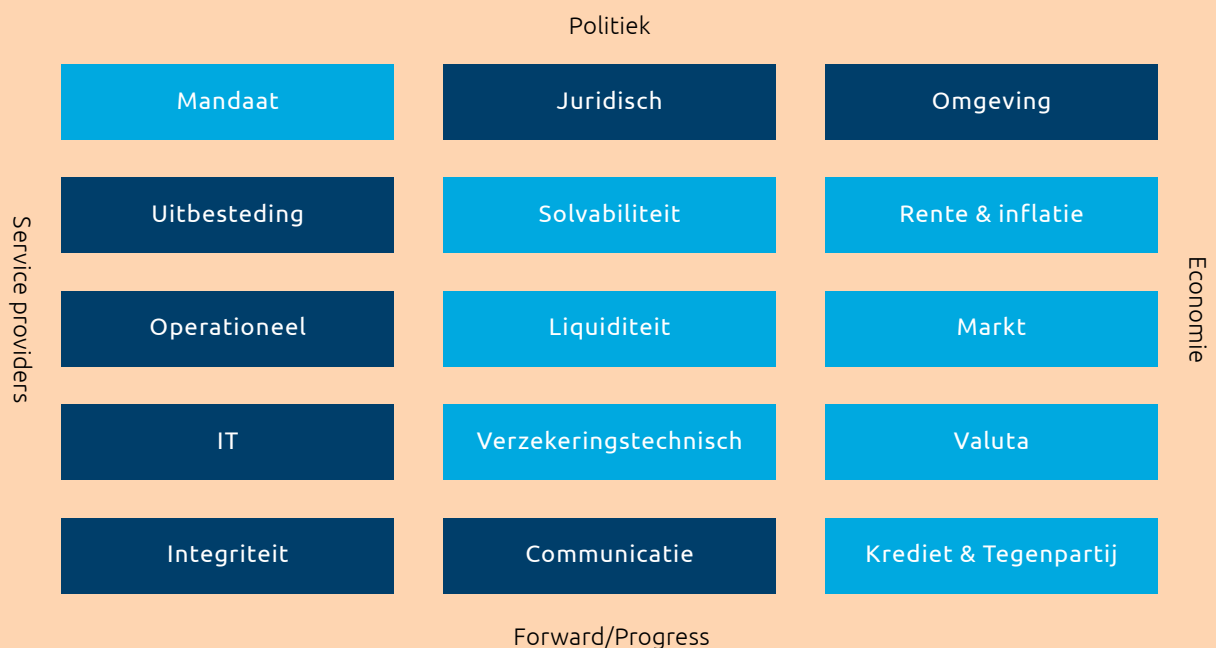
Onze strategie is erop gericht de beleggingen aan te laten sluiten op de pensioenverplichtingen. Het renterisico wordt daarom zodanig afgedekt dat het resterende risico qua omvang in een redelijke verhouding staat tot de overige risico's. Bij Progress wordt ook het inflatierisico gedeeltelijk afgedekt. Meer over rente- en inflatierisico's vindt u in de hoofdstukken Resultaten en ontwikkelingen per kring.

Kredietrisico

Om het risico te verlagen dat onze tegenpartijen hun financiële verplichtingen niet nakomen, stellen we ondergrenzen aan de kredietwaardigheid van de tegenpartijen en limieten aan de gevoeligheid van de uitstaande posities per tegenpartij. De tegenpartijen voor derivatentransacties worden, zowel aan de hand van ratings als van markt-indicaties van het faillissementsrisico, gemonitord.

Risico Control Framework

- Financiële risico's
- Niet-financiële risico's

Het liquiditeitsrisico is het risico dat een kring door een tekort aan liquide middelen niet in staat is om op korte termijn aan de betalingsverplichtingen te voldoen. Om dat te voorkomen rekenen we onder meer een stress-scenario door voor het bepalen van de omvang van het neerwaartse liquiditeitsrisico. Indien nodig kunnen we voldoende middelen uit het liquide deel van de beleggingsportefeuille vrijmaken.

Mandaatrisico

Binnen ons mandaat leggen we vast hoeveel de feitelijke beleggingsportefeuille van de strategische beleggingsportefeuille mag afwijken. Tevens leggen we benchmarks vast, bandbreedtes per beleggingscategorie en een opsomming van de toegestane instrumenten.

Marktrisico

Onze strategie is de beleggingsportefeuilles zodanig samen te stellen dat er enerzijds een optimaal rendement wordt behaald en dat anderzijds de onderliggende marktrisico's worden beperkt door spreiding over verschillende beleggingscategorieën.

Valutarisico

Bij Forward wordt het valutarisico gedeeltelijk afgedekt door te beleggen in fondsen waarbinnen het valutarisico al wordt afgedekt. Het resterende valutarisico wordt voorlopig nog beheersbaar geacht. Verdere afdekking van de valutarisico's van Forward is wel iets dat de komende jaren op de agenda staat. Bij Progress dekken we de valuta-exposure strategisch voor 80% af voor de Amerikaanse dollar en voor 100% als het gaat om staats- en bedrijfsobligaties.

Verzekeringstechnisch risico

Wij gebruiken realistische actuariële grondslagen. Van de verzekeringstechnische risico's is het langlevensrisico veruit het grootste risico. We houden daar rekening mee in ons beleggingsbeleid.

Niet-financiële risico's

Uitbestedingsrisico

Met elke dienstverlener hebben we de gemaakte afspraken vastgelegd in contracten en een Service Level Agreement (SLA). Wij verlangen van deze partijen dat zij een bevestigende verklaring van een onafhankelijke

accountant opnemen, bijvoorbeeld door middel van een ISAE 3402 Type II verklaring. Jaarlijks rapporteren de uitvoerend bestuurders over de kwaliteit van de uitbestedingspartners aan de Raad van Bestuur.

Operationeel risico

We richten ons voornamelijk op de interne operationele risico's als de bedrijfsarchitectuur (processen) en de interne beheeromgeving (medewerkers). Hieronder valt ook het Modelrisico. We willen met het RCF onder meer waarborgen dat modellen en waarderingen consistent en correct worden gebruikt. Daarom zijn we transparant over de aannames en waarderingen, alsook over de robuustheid, de validatie en de toepassing van de modellen.

IT-risico

IT is in toenemende mate een cruciale rol gaan spelen bij pensioenfondsen. Daarom is IT binnen het RCF als zelfstandig risico op het hoogste niveau benoemd.

Integriteitsrisico

Wij vinden het van groot belang dat alle bestuurders, eigen medewerkers en wederpartijen integer zijn en blijven, zowel in hun feitelijke handelingen, als in het voorkomen van de schijn van niet-integer handelen. Ook voor het risico van fraude, zowel interne als externe fraude, zijn mitigerende maatregelen genomen en er wordt actief gemonitord. Er zijn procedures ter voorkoming van fraude en ook aan awareness en training wordt aandacht besteed.

Juridisch risico

We hebben vastgelegd hoe we controle houden over juridische risico's door onder meer specifieke controles uit te voeren op relevante rechtsgebieden.

Communicatierisico

In ons communicatiebeleidsplan leggen we vast hoe we duidelijk, begrijpelijk, juist en tijdig communiceren.

Omgevingsrisico

Hier monitoren we expliciet welke risico's er van buiten op Unilever APF afkomen, zoals (onverwachte) wijzigingen in de regelgeving, klimaatveranderingen, wijzigende concurrentieverhoudingen of veranderende wensen van belanghebbenden.

Governance – de organisatie in beeld

Bestuur en organisatie

Raad van Bestuur en bestuurscommissies

Unilever APF heeft een Raad van Bestuur die is ingericht volgens het zogeheten omgekeerd gemengd model (one-tier board model). Hierin hebben de bestuursleden vanuit de werkgever, werknemers en pensioengerechtigden de status van niet-uitvoerend bestuurslid. Daarnaast zijn de directieleden van Unilever APF uitvoerende bestuursleden. De Raad van Bestuur heeft een onafhankelijke voorzitter, die ook een niet-uitvoerend bestuurslid is. De niet-uitvoerende en uitvoerende bestuursleden nemen samen, als Raad van Bestuur, de belangrijke beleidsbeslissingen. De niet-uitvoerende leden hebben daarnaast ook een toezicht houdende rol. Ze beoordelen het functioneren van de Raad van Bestuur als geheel, met speciale aandacht voor adequate risicobeheersing en zorgvuldige afweging van de belangen van de verschillende groepen belanghebbenden. Ze zien ook toe op het handelen van de uitvoerende bestuursleden, die verantwoordelijk zijn voor de operationele zaken.

Auditcommissie

De auditcommissie ondersteunt de Raad van Bestuur op het gebied van compliance en risicobeheersing, de monitoring van (vooral) niet-financiële risico's bij het beleggingsbeleid en het nemen van gemandateerde beslissingen over zaken zoals het integrale risico-management, IT en verslaglegging.

De auditcommissie bestaat uit drie niet- uitvoerend bestuursleden.

Beleggingsadviescommissie

De beleggingsadviescommissie adviseert de Raad van Bestuur over het strategisch beleggingsbeleid en houdt toezicht op het operationeel beleid en beleggings-risico's.

In de commissie zitten drie leden van de Raad van Bestuur (uitvoerend- en niet-uitvoerend). Daarnaast zijn er drie externe (beleggings)adviseurs aan de commissie verbonden.

HR-commissie

De HR-commissie is een commissie van drie niet-uitvoerende bestuursleden die voorbereidend werk verricht voor de Raad van Bestuur waar het gaat om continuïteit, (permanente) educatie, geschiktheid en beloningsbeleid.

Uitvoerend bestuursleden

De uitvoerend bestuursleden van Unilever APF zijn verantwoordelijk voor de invulling van het niet-strategische beleid en de uitvoering. Er zijn drie uitvoerend bestuursleden.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan speelt een belangrijke rol in advies en verantwoording. Elke kring binnen Unilever APF heeft zijn eigen verantwoordingsorgaan, met vertegenwoordigers van de werknemers, de werkgever en (bij Progress) de pensioengerechtigden. Omdat er bij Forward op het moment van de laatste verkiezingen nog niet genoeg pensioengerechtigden zijn, is deze groep in 2023 nog niet vertegenwoordigd in het verantwoordingsorgaan.

De Raad van Bestuur legt aan het verantwoordingsorgaan van elke kring verantwoording af over het gevoerde beleid. Het verantwoordingsorgaan geeft ieder jaar een oordeel over het handelen van de Raad van Bestuur.

Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan een aantal wettelijke en bovenwettelijke taken zoals:

- adviseren over het beloningsbeleid;
- adviseren over een wijziging van de statuten;
- adviseren over het communicatiebeleid en de interne klachten- en geschillenregeling;
- adviseren over de uitvoeringsovereenkomst tussen Unilever en Unilever APF. Hierin staan onder andere afspraken over indexatie en premie.

Het verantwoordingsorgaan heeft ook een belangrijke adviesrol gekregen in het kader van de Wtp.

Het verantwoordingsorgaan Forward bestaat uit zes leden: vier werknemersleden en twee werkgeversleden. Vanaf 2023 opereren de beide verantwoordingsorganen in een nieuwe samenstelling na de verkiezingen eind 2022. Half januari 2023 heeft de installatie van de gekozen leden plaatsgevonden en is er uit de geledingen een voorzitter gekozen voor elk

verantwoordingsorgaan. In deze vergadering is direct ook een uitleg gegeven over de rol en verantwoordelijkheden van een verantwoordingsorgaan.

Het verantwoordingsorgaan Progress bestaat uit twaalf leden: vier leden vertegenwoordigen de deelnemers, zes leden de pensioengerechtigden en twee leden de werkgever. Het verantwoordingsorgaan van Progress heeft een variabele stemverhouding die jaarlijks aangepast wordt aan de actuele verhouding tussen pensioengerechtigden en deelnemers.

Aantal bijeenkomsten Raad van Bestuur en bestuurscommissies

De Raad van Bestuur is in 2023 zes keer in zijn geheel bijeengewest, en daarnaast in wisselende samenstellingen of voor specifieke onderwerpen. Er is twee keer een gecombineerd overleg gevoerd met de verantwoordingsorganen van Forward en Progress. De niet-uitvoerende bestuursleden hebben ook aan de beide verantwoordingorganen gezamenlijk verantwoording afgelegd over hun intern toezicht en hebben viermaal vergaderd in 2023. De uitvoerend bestuursleden vergaderen in principe eens per drie weken.

De auditcommissie heeft in 2023 vier keer vergaderd in aanwezigheid van uitvoerende bestuursleden. De commissie heeft daarnaast onafhankelijk van de uitvoerende bestuursleden overleg gehad met de onafhankelijke accountant en certificerend actuaaris. De beleggingsadviescommissie heeft drie keer vergaderd, steeds in aanwezigheid van externe adviseurs en van vertegenwoordigers van Uninvest Company. De HR-commissie heeft in 2023 drie keer vergaderd.

Sleutelfunctiehouders

De drie sleutelfunctiehouders zijn in 2023 tweemaal bijeengekomen voor onderling overleg. De sleutelfunctiehouders interne audit en risicobeheer hebben frequent overleg, periodiek ook samen met de voorzitter van de auditcommissie.

Scholing

Permanente educatie staat hoog in het vaandel bij Unilever APF. Ook in 2023 hebben we geïnvesteerd in de scholing van de bestuursleden en leden van de verantwoordingsorganen. De leden van de verantwoordingsorganen en het bestuur krijgen een aantal keer per jaar de mogelijkheid een themasessie te volgen van een dagdeel waarin een gekozen onderwerp uitvoerig

behandeld wordt. Er zijn in 2023 twee themasessies georganiseerd voor de verantwoordingsorganen, in combinatie met de bestuurderspool, en twee voor de Raad van Bestuur. Eind 2023 heeft het Forward en een delegatie van de Vereniging Unilever Gepensioneerden (VUG) een tweedaagse scholing gekregen over het nieuwe pensioenstelsel. Nieuwe verantwoordingsorganenleden of bestuursleden hebben van de mogelijkheid gebruik gemaakt om de gewenste opleiding te volgen.

Buiten de themasessies, hebben de bestuursleden ook hun kennis verbreed door individuele opleidingen en online seminars en/of informatiebijeenkomsten te volgen. Elke bestuursvergadering wordt bovendien voorafgegaan door een educatiesessie, waarin een actueel onderwerp wordt behandeld.

Nieuwe accountant gekozen

Volgens het reguliere schema zou heroverweging van het externe accountantskantoor vanaf boekjaar 2024 weer aan de orde zijn. In verband met de naderende transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is de search en benoeming voor een onafhankelijke accountant een jaar naar voren gehaald, zodat gedurende de transitie geen wisseling van onafhankelijke accountant meer hoeft plaats te vinden. Er is een viertal partijen benaderd om een offerte uit te brengen. Uiteindelijk is besloten om PricewaterhouseCoopers te benoemen vanaf boekjaar 2023 als onafhankelijke accountant.

Three lines of defence

Unilever APF heeft het risicomanagement ingevuld volgens het "three lines of defence" principe. Dit houdt in dat er sprake is van strikte scheiding tussen uitvoering, monitoring en evaluatie (audit) van risicomanagementprocessen. Het draagt ook bij aan het versterken van de risicocultuur binnen de organisatie. Over alle processen worden interne audits uitgevoerd door een externe partij. Na afloop van een audit rapporteert de externe partij hierover aan de auditcommissie.

Compliance

De Raad van Bestuur hecht aan de naleving van wet- en regelgeving. Iedere medewerker, bestuurslid en andere betrokkene bij Unilever APF speelt daarbij een rol.

Daarnaast vindt Unilever APF het van groot belang de integriteit van personen die betrokken zijn bij Unilever APF te waarborgen. We hebben een gedragscode die ondertekend wordt en waarvan de naleving jaarlijks achteraf wordt uitgevraagd en die actief wordt gemonitord.

Daarbij hoort ook het toezien op het melden van nevenfuncties en het uitvragen of er sprake is van belangen tussen bestuursleden en partijen waar Unilever APF een zakelijke relatie mee onderhoudt. De compliance officer heeft een onafhankelijke rol binnen de organisatie en overlegt periodiek met de bestuursvoorzitter. In 2023 zijn geen signalen of meldingen ontvangen bij de compliance officer die erop wijzen dat de normen van integriteit en/of de bepalingen in de gedragscode niet zijn nagekomen. Er wordt twee keer per jaar gevraagd naar de wens en noodzaak om binnen de Raad van Bestuur te spreken over compliance aangelegenheden. In 2023 zijn er naar aanleiding van deze uitvragen geen additionele zaken aan de orde gesteld.

Strategie en doelstellingen voor de lange termijn

In 2023 heeft de Raad van Bestuur de strategie heroverwogen. Hierbij is in de eerste plaats gekeken naar het basisscenario, waarbij Unilever APF een efficiënte pensioenuitvoerder is voor uitsluitend Unilever. Ook zijn de langetermijndoelstellingen opnieuw besproken en waar nodig aangepast (zie pagina 7). Nadat er meer bekend is over veranderingen als gevolg van het nieuwe pensioenstelsel zal er onderzocht worden of de strategie en de doelstellingen voor de lange termijn nog passend zijn.

Weerstandsvermogen

Unilever APF moet wettelijk een weerstandsvermogen aanhouden. Dit is bedoeld om onverwachte claims uit de bedrijfsvoering van Unilever APF op te vangen, die niet mogen worden doorbelast aan de kringen. Denk hier bijvoorbeeld aan operationele of IT-fouten die leiden tot dataverlies en mogelijke claims van deelnemers. Het weerstandsvermogen moet minimaal 0,3% bedragen van het opgetelde balanstotaal van de kringen, of 0,2% gecombineerd met een beroepsaansprakelijkheidsverzekering die ten minste

€ 25 miljoen verzekert. Unilever APF heeft voor deze laatste optie gekozen.

Communicatie

Wij vinden het van groot belang dat onze deelnemers en pensioengerechtigden weten waar ze met hun pensioen aan toe zijn. Wij spannen ons dan ook sinds jaar en dag in voor een goede communicatie. Daar besteden we veel tijd en aandacht aan, en niet zonder succes, zoals blijkt uit de diverse klanttevredenheidsonderzoeken die we de afgelopen jaren hebben uitgevoerd. We vinden het belangrijk te waarborgen dat onze communicatie begrijpelijk is. Dat doen we onder meer door belangrijke communicatie vooraf te toetsen bij een lezersgroep. Ook meten we regelmatig het effect van onze inspanningen.

In ons communicatiebeleidsplan hebben we voor de verschillende doelgroepen geformuleerd wat onze doelstellingen zijn. Vanuit onze missie geldt in het algemeen dat we willen bereiken dat alle doelgroepen ons zien als een betrouwbare, deskundige, open en integere 'wegwijzer', waardoor het vertrouwen gehandhaafd blijft. Daarbij streven we ernaar dat deelnemers goed inzicht hebben in hun pensioensituatie en in staat zijn bewuste pensioenkeuzes te maken. Unilever APF heeft besloten het communicatiebeleidsplan 2019-2022 met het communicatiethema: 'De weg naar toegankelijker, relevanter en moderner communiceren' door te laten lopen tot de transitiedatum. Het beleid is in 2023 geëvalueerd en opnieuw vastgesteld. Het portaal en digitale communicatie zijn middelen die ingezet worden om toegankelijker, relevanter en moderner te communiceren met onze deelnemers. Vóór 2023 zijn er diverse acties gevoerd om deelnemers te laten kiezen voor digitale communicatie en zijn de vooraf gestelde doelen gehaald. Door samenwerking met Unilever is het aantal actieven met wie we digitaal communiceren in 2023 nog verder toegenomen. Waar eind 2022 de percentages nog 66% (actieven), 47% (slapers) en 38% (pensioengerechtigden) waren, zijn deze eind 2023 opgelopen naar 82% voor actieven, 49% voor slapers en 40% voor pensioengerechtigden. In 2023 is er wederom een tweetal webinars georganiseerd waarin uitleg gegeven werd over het Uniform Pensioenoverzicht (UPO). Ook is er een webinar voor slapers georganiseerd over de keuzes die er zijn bij pensionering. De webinars zijn goed bezocht en de reacties van de deelnemers waren positief.

Automatiseren van processen

In 2018 is het besluit genomen om de pensioenadministratie verder te moderniseren teneinde de efficiency en toekomstbestendigheid van onze administratieve organisatie te vergroten en het serviceniveau voor deelnemers te verhogen. De meeste processen zijn in de periode tot en met 2021 geautomatiseerd. In 2023 is het geautomatiseerde proces rondom incasso en premie ingeregeld. Een aantal processen (zoals scheiding) staat in de wacht in verband met toekomstige wijzigingen in wetgeving. Via het deelnemersportaal en de planner kan een deelnemer zelf een aantal dingen regelen, zoals een adreswijziging doorgeven, partner aanmelden of zelf zijn pensioen aanvragen. Verder is het via het portaal mogelijk om aan te geven om de post voortaan digitaal te ontvangen in plaats van op papier. Dat is milieuvriendelijker en goedkoper. We zijn dan ook blij dat inmiddels ruim 10.000 deelnemers voor digitaal hebben gekozen.

Deze deelnemers ontvangen nu ook vijf keer per jaar actuele informatie over het pensioen via onze eService. Door de koppeling met de deelnemersgegevens in ons administratiesysteem ontvangen de deelnemers voortaan deze informatie op maat (dus bijvoorbeeld rekening houdend met de status van een deelnemer en bij welke kring zij pensioen hebben opgebouwd).

Boetes en dwangsommen

In 2023 zijn geen dwangsommen of bestuurlijke boetes opgelegd aan Unilever APF.

Klachten- en geschillenregeling

Conform de gedragslijn 'Goed omgaan met klachten' van de Pensioenfederatie is er een nieuw klachtenreglement vastgesteld en zijn er intern beleids- en werkafspraken vastgelegd. In het reglement is onder meer aangegeven hoe we voortaan rapporteren over klachten. Dat is veel uitgebreider dan we in het verleden deden. In september zijn we begonnen om de klachten volgens de nieuwe definitie (uiting van ontevredenheid) te registreren. Tot en met augustus ontvingen we op grond van onze oude klachtenregeling twee klachten.

Aantallen en aard van de klachten

In 2023 ontvingen we in totaal 25 klachten. Hiervan zijn er 13 telefonisch en 12 schriftelijk binnengekomen. Van de 25 klachten zijn er 2 geëscaleerd, dat wil zeggen dat de deelnemer geen genoegen nam met de reactie van onze uitvoeringsorganisatie en vervolgens de

klacht aan het (uitvoerend) bestuur heeft voorgelegd. Een van deze deelnemers heeft na de afwijzing door het uitvoerend bestuur de klacht voorgelegd aan de Ombudsman Pensioenen. De Ombudsman heeft betrokkene laten weten geen ruimte te zien voor bemiddeling in de kwestie.

In de gedragslijn 'Goed omgaan met klachten' van de Pensioenfederatie worden 12 rubrieken vermeld waarin de klachten moeten worden ingedeeld. Onze 25 klachten zijn als volgt over de onderstaande 6 rubrieken te verdelen (er zijn 6 andere rubrieken – waaronder de behandeldingsduur, financiële situatie en duurzaamheid – waar geen van onze klachten betrekking op heeft).

Rubriek	Aantal klachten
Service en klantgerichtheid	5
Informatieverstrekking	7
Deelnemersportaal	5
Pensioenberekening en -betaling	5
Toepassing wet- en regelgeving: algemeen	2
Overig	1

Klanttevredenheid en behandeldingsduur

Conform ons interne beleid sluiten we bij telefonische klachten het gesprek standaard af met de vraag of de deelnemer tevreden is met onze reactie en of hij/zij nog andere vragen heeft. Zo hebben we in 2023 bij alle 13 telefonische klachten gehandeld en de mate van tevredenheid over onze klachtenbehandeling genoteerd. Ten aanzien van schriftelijke klachten gaven we naar aanleiding van vragen van beide VO's aan dat we eerst even afwachten hoe de praktijk verloopt. Van de 12 schriftelijke klachten hebben we in 7 gevallen de mate van tevredenheid kunnen vaststellen; dit omdat deelnemers nog hebben gereageerd op onze communicatie (met name via e-mail).

Bij 20 van de 25 klachten weten we dus hoe tevreden deelnemers over de uitkomst van onze klachtbehandeling zijn, namelijk:

- 8 deelnemers zijn hierover tevreden;
- bij 12 deelnemers kon het ongenoegen niet worden weggenomen.

Voor wat betreft de snelheid waarmee de klachten door ons zijn behandeld: de telefonische klachten werden bijna altijd direct afgehandeld. Bij de schriftelijke klachten duurde het meestal een paar werkdagen, behalve bij de geëscaleerde klachten waar we het uitvoerend bestuur voor moesten inschakelen.

Lerend vermogen

Volgens de gedragslijn van de Pensioenfederatie dienen wij in het jaarverslag de verbeteringen te vermelden die wij naar aanleiding van klachten hebben doorgevoerd.

Hier was bij een aantal klachten waarbij deelnemers aangaven dat ze bepaalde informatie niet duidelijk vonden, sprake van. Wij hebben onze communicatie hierop aangepast.

Een voorbeeld is dat verschillende pensioengerechtigden in de eService de uitleg misten hoe het percentage van de inhaalindexatie is bepaald. Die uitleg hebben we vervolgens wel in de indexatiebrief opgenomen; daar hebben we geen vragen meer over gekregen.

Extern toezicht

Unilever APF valt onder het toezicht van DNB. Toezicht op integer gedrag op de effectenmarkten en de communicatie met deelnemers vallen onder het toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM).

Verklaring beleggingsbeginselen

De Verklaring beleggingsbeginselen wordt bestuurlijk vastgesteld en beschrijft de uitgangspunten van het beleggingsbeleid. De Verklaring is opgesteld met inachtneming van de regels die verband houden met artikel 145 van de Pensioenwet.

Dienstverleningsovereenkomst

Op grond van een dienstverleningsovereenkomst tussen Unilever APF en Unilever Nederland Holdings BV detachert Unilever medewerkers bij Unilever APF en verricht het ook een aantal ondersteunende activiteiten. De gedetacheerde medewerkers vallen onder de verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur van Unilever APF.

Code Pensioenfonds

Unilever APF volgt de thema's en daaronder vallende normen voor goed pensioenfondsbestuur zoals die zijn vastgelegd in de Code Pensioenfonds. De bepalingen in de code gaan onder meer over het functioneren van de Raad van Bestuur en andere organen, maar ook over onderwerpen als integraal risicomanagement, beloningen, diversiteit en verantwoord beleggen.

Unilever APF controleert of het fonds aan de normen van de Code Pensioenfonds voldoet. De resultaten van deze toetsing worden besproken en gevolgd door

de uitvoerend bestuursleden en doorgeleid naar het intern toezicht. Zoals de Code voorschrijft, hanteren wij het pas-toe of leg-uit-principe. Daarnaast rapporteren we over de normen waarover volgens de code altijd dient te worden gerapporteerd. Hieronder volgt een samenvattend overzicht, op basis van de themastructuur van de Code. Dit overzicht (over het kalenderjaar 2023) is gebaseerd op de Code Pensioenfonds 2018. De Code Pensioenfonds is per 1 januari 2024 gewijzigd. De volgende rapportage (over het kalenderjaar 2024) zal gebaseerd worden op de Code Pensioenfonds 2024 en daarmee anders van opzet zijn.

Thema 1: Vertrouwen waarmaken

De normen die gerelateerd zijn aan dit thema zien op het gegeven dat zij die voor het pensioenfonds verantwoordelijkheid dragen het in hen gestelde vertrouwen waarmaken. Dat moet blijken uit adequaat bestuur, verantwoord beleggingsbeleid en zorgvuldig risicomanagement.

Unilever APF voldoet aan alle normen binnen dit thema. De strategie en de kernpunten van beleid worden door de Raad van Bestuur vastgesteld en bewaakt. De niet-uitvoerende bestuursleden houden toezicht op (onder andere) evenwichtige belangenafweging en risicomanagement. De Raad van Bestuur (strategische beleidsbepaling) en niet-uitvoerende bestuursleden (intern toezicht) leggen verantwoording af aan de verantwoordingsorganen. De Raad van Bestuur in zijn bestuursverslag en het intern toezicht in een apart Verslag Intern Toezicht (onderdeel van het jaarverslag). Besluit- en verslagleggingsprocedures voldoen aan professionele normen. Draagvlak onder deelnemers voor risicohouding en het ESG-beleid wordt regelmatig getoetst.

Uitgelicht: Norm 5: Het Bestuur legt verantwoording af over het gevoerde beleid en houdt hierbij voldoende rekening met evenwichtige belangenafweging en de risico's van belanghebbenden op korte en lange termijn.

Unilever APF voldoet aan deze norm. Er wordt verantwoording afgelegd aan de verantwoordingsorganen en aan deelnemers en overige stakeholders via nieuwsbrieven, website, bijeenkomsten en jaarverslag. In het jaarverslag meldt de Raad van Bestuur de risico's op lange en op korte termijn en de risicohouding.

Thema 2: Verantwoordelijkheid nemen

De normen die zijn gerelateerd aan dit thema houden in dat een pensioenfondsbestuur zijn verantwoordelijkheid neemt voor de uitvoering van de pensioenregeling. Unilever APF voldoet aan alle normen binnen dit thema. De taakverdeling is expliciet vastgelegd. De auditcommissie en de Raad van Bestuur beoordelen regelmatig rapportages over uitvoering en uitbesteding. Jaarlijks worden beleid en risico's geëvalueerd.

Thema 3: Integer handelen

De Code verlangt dat een cultuur van integriteit en compliance door het bestuur bevorderd wordt. De Code bevat meerdere normen die dit thema uitwerken. Unilever APF voldoet aan de normen binnen dit thema. Compliance wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig aangepast (zoals om rekening te houden met de toenemende rol van de verantwoordingsorganen gegeven het nieuwe pensioenstelsel en de sleutelfunctie-houders). De compliance officer rapporteert jaarlijks aan de auditcommissie. De organisatie kent tevens een vertrouwenspersoon en een klokkenluidersregeling. De Pensioenfederatie heeft in december 2023 een nieuw model klokkenluidersregeling gepubliceerd. De klokkenluidersregeling van Unilever APF zal in 2024 hierop worden aangepast.

Thema 4: Kwaliteit nastreven

Een pensioenfonds dient hoge kwaliteitseisen te stellen, voert daar beleid op en is een 'lerende organisatie'. Unilever APF voldoet aan alle normen binnen dit thema. Alle bestuursorganen evalueren hun functioneren jaarlijks. Daarnaast spreekt de voorzitter jaarlijks de bestuursleden en worden zij zo nodig ook tussentijds aangesproken op hun functioneren. Deze individuele gesprekken hebben in 2023 plaatsgevonden. Onafhankelijkheid komt hierbij ook desgewenst aan de orde. Het ontwikkelingsprogramma van de Raad van Bestuur wordt voorbereid door de HR-commissie voor het bestuur. De HR-commissie bewaakt de voortgang.

Thema 5: Zorgvuldig benoemen

Uit dit thema vloeit voort dat een pensioenfonds zorgvuldig handelt bij (her)benoeming en ontslag, en zorgt voor geschiktheid, complementariteit en diversiteit in de samenstelling van de organen van het fonds. Unilever APF voldoet, nagenoeg geheel, aan de normen

binnen dit thema. Vacatures worden op basis van profielen, met daarin voorkeuren rond geschiktheid en diversiteit, vervuld. Ontslag en benoemingsprocedures zijn in lijn met de normen uit de Code Pensioenfonds.

Uitgelicht: Norm 31: De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbers en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.

Unilever APF houdt hiermee rekening bij de samenstelling van fondsorganen. De HR-commissie heeft hierbij een adviserende rol.

Uitgelicht: Norm 33: Zowel in het Bestuur als in het Verantwoordingsorgaan is er ten minste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de veertig jaar in. Het Bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het Bestuur te bevorderen.

Unilever APF vindt diversiteit en een goede afspiegeling van de populatie van deelnemers en pensioengerechtigden in de Raad van Bestuur en het verantwoordingsorgaan van groot belang. Het verantwoordingsorgaan van Forward en Progress voldoen aan norm 33.

Echter, in de Raad van Bestuur zitten eind 2023 geen personen jonger dan 40 jaar. De jongste persoon in het bestuur is namelijk in 2023 veertig geworden. Diversiteit krijgt de nodige aandacht maar zal, ook in de toekomst, aandacht blijven vergen. Unilever APF kent een diversiteitsbeleid waarin we aandacht geven aan het behouden en bevorderen van diversiteit in de Raad van Bestuur en de verantwoordingsorganen. In onze vacature- en wervingsteksten vragen wij hier specifiek aandacht voor.

Diversiteit	Man	Vrouw	<40 jr	>40 jr
Raad van Bestuur	7	4	0	11
Verantwoordingsorgaan Forward	3	3	2	4
Verantwoordingsorgaan Progress	7	5	2	9

Uitgelicht: Norm 34: Zittingsduur lid van het Bestuur en Verantwoordingsorgaan.

Norm 34 stelt dat een bestuurslid voor maximaal vier jaar wordt benoemd en vervolgens maximaal twee keer kan worden herbenoemd. Voor de niet-uitvoerend bestuursleden voldoet Unilever APF aan deze norm. In ons bestuursmodel worden uitvoerend bestuursleden voor onbepaalde tijd benoemd in lijn met hun (ook) niet-gemaximeerde dienstverband.

Thema 6: Gepast belonen

Verlangd wordt dat een pensioenfonds een verantwoord en beheerst beloningsbeleid voert, gericht op kwaliteit, continuïteit en consistentie.

Unilever APF voldoet aan alle normen binnen dit thema. Op de medewerkers die vanuit Unilever gedetacheerd worden en niet-uitvoerend bestuursleden die in dienst zijn van Unilever, zijn de Unilever-belonings- en inschakelingsregels van toepassing. De uitvoerend bestuursleden, die in dienst zijn bij Unilever APF, worden op basis van een beleid beloond dat bepaald is door de niet-uitvoerend bestuursleden. Hiermee wordt voldaan aan de geldende normen in de pensioensector. Er bestaat geen recht op prestatie-gerelateerde beloningen. Tot slot worden de niet-uitvoerend bestuursleden die niet in dienst van Unilever zijn beloond volgens een beheerst beloningsbeleid zoals vastgesteld door de Raad van Bestuur van Unilever APF, dat aansluit bij hetgeen gebruikelijk is in de sector.

Thema 7: Toezicht houden en inspraak waarborgen

Dit thema houdt in dat een pensioenfonds intern toezicht op de kwaliteit en integriteit van de bedrijfsvoering waarborgt.

Unilever APF voldoet aan alle normen binnen dit thema. Het intern toezicht wordt uitgevoerd door niet-uitvoerend bestuursleden. In hun profiel is rekening gehouden met de voor intern toezicht noodzakelijke competenties. Zij zijn hierop getoetst en besteden hieraan aandacht in hun zelfevaluatie. Zowel de Raad van Bestuur als het intern toezicht spreken regelmatig met de verantwoordingsorganen.

De onafhankelijke accountant en certificerende actuaire verrichten naast hun controletaken geen werkzaamhe-

den voor Unilever APF, buiten die werkzaamheden die wettelijk en contractueel gecombineerd mogen worden (bijvoorbeeld de certificerende actuaire als sleutelfunctiehouder actuaireel). Hun functioneren wordt jaarlijks door de auditcommissie geëvalueerd (een bestuurscommissie die louter bestaat uit interne toezichthouders).

Uitgelicht: Norm 47: Het intern toezicht betreft de Code Pensioenfonds bij de uitoefening van zijn taak.

Ook aan deze norm voldoen wij. De Code Pensioenfonds is onderdeel van de toezichtrapportage.

Thema 8: Transparantie bevorderen

Uit de normen van dit thema vloeit voort dat een pensioenfonds openheid dient na te streven, communiceert over missie, strategie en risico's en verantwoording aflegt over gevoerd beleid. Unilever APF voldoet aan de normen binnen dit thema.

Het streven is transparant te zijn, waarbij steeds ruimte voor verbetering blijkt te bestaan, mede omdat de verwachtingen ten aanzien van de mate van transparantie ook stijgen. Daarnaast heeft transparantie op het gebied van duurzaam beleggen bijzondere aandacht.

Uitgelicht: Norm 58: Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in de missie, visie en strategie.

Dat doen we in dit jaarverslag, maar ook op onze website. Ook legt de Raad van Bestuur verantwoording af in hoeverre de gestelde doelen zijn bereikt.

Uitgelicht: Norm 62: Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.

Wij geven een duidelijk beeld van ons ESG-beleid in ons jaarverslag en op onze website en via een ESG-verslag. Ook zijn de overwegingen vastgelegd in de Verklaring Beleggingsbeginselen.

Uitgelicht: Norm 63: Het bestuur stelt beleid vast rond transparantie en communicatie. Het bestuur evalueert dit beleid periodiek en in ieder geval eens per drie jaar.

Unilever APF heeft een communicatiebeleidsplan. Het beleid is in 2023 geëvalueerd en opnieuw vastgesteld.

Uitgelicht: Norm 64: Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.

De Raad van Bestuur heeft zijn functioneren in 2023 geëvalueerd. Meer informatie over compliance is terug te vinden in de paragraaf Governance – Compliance op pagina 20.

Uitgelicht: Norm 65: Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.

Op pagina 21 wordt de Klachten- en geschillenregeling van Unilever APF weergegeven. Deze regeling is ook te vinden op onze website.

Verslag Intern Toezicht

Het intern toezicht is in handen van niet-uitvoerend bestuurders. Wij houden toezicht op adequate risico-beheersing, evenwichtige belangenafweging en op het beleid en de uitvoering daarvan binnen Unilever APF.

In dit verslag behandelen wij de opvolging van de aanbevelingen uit 2022, observaties en toepassing van de Code Pensioenfonds in 2023, onze opinie over 2023 en nieuwe aanbevelingen.

Opvolging aanbevelingen 2022

Een eerste aanbeveling in 2022 was blijvende aandacht te houden vanuit de Raad van Bestuur voor datakwaliteit. Gedurende 2023 is het externe onderzoek naar de datakwaliteit van Forward besproken en is er een educatiesessie over datakwaliteit gehouden voor de Raad van Bestuur.

De tweede aanbeveling was om een nieuwe strategie voor de toekomst van Unilever APF en de pensioen-uitvoering te maken op basis van invaren Forward en niet-invaren Progress. In 2023 is de strategie besproken voor de transitieperiode. Vooralsnog blijft de strategie ongewijzigd. Alle doelstellingen zijn bekeken en waar nodig aangepast. Bovendien is er een nieuwe doelstelling toegevoegd over veiligheid van informatie. De missie en visie zijn voor de transitieperiode nog passend. Nadat de sociale partners een contractkeuze hebben gemaakt, zullen de missie en visie heroverwogen worden.

De derde aanbeveling was om het momentum voor wat betreft ESG te behouden en de voortgang te borgen. Gedurende 2023 is er veel aandacht besteed aan ESG. Er is een nieuw ESG-risicoraamwerk opgezet en dit is toegelicht aan de Raad van Bestuur gedurende een workshop. Ook het interactieve ESG-dashboard voor Unilever APF is besproken met de Raad van Bestuur, evenals het ESG-actieplan. Ook in de beleggingsadviescommissie en het uitvoerend bestuur staat het onderwerp ESG regelmatig op de agenda.

Tot slot werd aanbevolen om het klimaatrisico beter zichtbaar en meetbaar te maken. Het klimaatrisico is meegenomen in het ESG-risicoraamwerk en was onderdeel van de gehouden workshop. Hierin staan de

financiële risico's genoemd met betrekking tot het klimaat. Niet-beleggingsgerichte risico's worden meegenomen als omgevingsrisico in het Risk Control Framework.

Observaties 2023

Wij verdelen ons toezicht over thema's. Per thema worden hieronder observaties gegeven. Omdat de Wet toekomst pensioenen (Wtp) meerdere toezichtthema's raakt, is besloten om hier een apart thema van te maken.

Wet toekomst pensioenen (Wtp)

In 2023 is de Wtp definitief geworden na bevestiging in Eerste Kamer, met als belangrijke wijziging dat de uiterste invoerdatum is verlengd naar 2028.

Het voorgenomen besluit van sociale partners om Progress niet in te varen naar het nieuwe pensioenstelsel is juridisch onderbouwd en gecommuniceerd naar DNB.

De contractkeuze voor Forward zal pas in 2024 bekend worden aangezien sociale partners eerst een onderzoek willen uitvoeren naar de werknemersvoorkeuren. Hiermee schuift de invoerdatum op naar 1 januari 2027. De projectorganisatie binnen het pensioenfonds is in ieder geval volledig ingericht en voorbereid op de stappen die gezet moeten worden. Vanuit het oogpunt van toezicht verloopt het proces beheersbaar.

Met het uitstellen van de transitiedatum is zowel het ontstaan van tijdnood bij de uitvoeringsorganisatie als een gebrek aan resources (zowel intern als extern) een risico dat gemonitord wordt.

Voor Forward is de belangrijkste vraag na de contractkeuze op het gebied van vermogensbeheer de keuze tussen illiquide en liquide beleggingen en in het bijzonder de vraag hoeveel illiquide beleggingen mogelijk zullen zijn onder het nieuwe stelsel en passend zijn bij Kring Forward.

Governance en human resources

In 2023 heeft de Raad van Bestuur de strategie, de doelstellingen en missie/visie heroverwogen. De

doelstellingen, verdeeld in drie clusters (te weten: uitvoerbaarheid, kosten en organisatie), zijn licht aangescherpt. Nader onderzoek zal in 2024 plaatsvinden over het kostenniveau. De discussie over, en een mogelijk verdere update van de strategie, wordt t.z.t. voorgezet in het kader van de implementatie van de Wtp.

Bij het uitvoeren van de jaarlijkse haalbaarheidstoets is gebleken dat Progress de haalbaarheidstoets net mist (99,8%). Dit is gecommuniceerd met de sociale partners, zij vonden dit geen aanleiding om een verandering door te voeren.

Gedurende 2023 is een kandidaat-bestuurslid definitief benoemd na toetsing van DNB. Ook is er een niet-uitvoerend bestuurder herbenoemd. Door het vertrek van een kandidaat-bestuurslid is er eind 2023 een vacature ontstaan in de Raad van Bestuur. Hier wordt nog een kandidaat voor gezocht. Er wordt door het Uitvoerend Bestuur veel aandacht besteed aan het voorbereiden van bestuurskandidaten op de toetsing door DNB.

De uitvoeringsorganisatie is op volle sterkte. Er zijn geen vacatures op dit moment. De vacatures die in 2023 ontstonden, zijn binnen een redelijke termijn vervuld.

Er zijn een aantal besluiten genomen waar het Verantwoordingsorgaan een adviesrecht op had. In april 2023 heeft de Raad van Bestuur het voorgenomen besluit voorgelegd om de werkgeverspremie te verlagen van 37% naar 36% bij Forward (tot de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel). Het proces is zorgvuldig geweest met de nodige bestuurlijke aandacht voor de kostendekkendheid van de premie. Het volgende besluit betrof het verzoek om de einddatum van het communicatiebeleidsplan open te houden tot de transitie. Als derde werd een wijziging van de uitvoeringsovereenkomst in verband met de flexibilisering van de pensioenregeling voor worklevel (WL) 3 en 4 voorgelegd. De vierde en laatste adviesaanvraag betrof het vaststellen van de nieuwe klachten- en geschillenregeling. De betreffende VO's hebben positief geadviseerd op deze besluiten. Alle processen zijn zorgvuldig verlopen met oog voor evenwichtigheid.

De dalende inflatie was aanleiding tot een voorverkenning in de Raad van Bestuur in september 2023 over de mogelijke indexatietoekenning, hierbij zijn diverse scenario's besproken. Ten tijde van het meetmoment

eind oktober was er een negatieve inflatie (deflatie) op de maatstaf voor pensioengerechtigden en slapers. De Raad van Bestuur heeft hierop besloten om voor beide kringen de deflatie in mindering te brengen op toekomstige indexaties. Bij Forward was er vanwege de financiële positie alleen ruimte voor een gedeeltelijke indexatie van 81%. Bij Progress was het wel mogelijk om de indexatie volledig toe te kennen en daarnaast om de achterstand in indexatie volledig in te halen. Bovendien liet de financiële situatie het zelfs toe om ruim € 115 miljoen terug te betalen aan Unilever. Bij beide processen is de evenwichtigheid beoordeeld. De besluiten zijn weloverwogen en beargumenteerd gemaakt, de processen zijn beheerst verlopen en goed gecommuniceerd.

Beleggen (vermogensbeheer)

De financiële markten zijn gedurende 2023 sterk hersteld ondanks de toename van de inflatie en renteverhogingen.

Op ESG-gebied zijn er goede verbeteringen gezien in de ESG-scores van de verschillende fondsmanagers, waarbij steeds meer fondsmanagers de benchmark halen. Het doel van de benchmark is uiteindelijk om een schifting tussen fondsmanagers te maken en op basis daarvan verbeterplannen af te spreken.

Univest Company is ook bezig met het oprichten van een nieuw ESG-fonds: USF III. Er is besproken hoe USF III opgericht kan worden.

Tevens zijn in de beleggingsadviescommissie vier langere termijn stressscenario's geïdentificeerd en besproken. Bovendien zijn in 2023 een aantal asset-categorieën in de BAC besproken en gereviewd, volgens het 3-jaars roulatieschema.

Alle besluiten zijn goed gedocumenteerd en de processen worden overeenkomstig het beleid uitgevoerd.

Risicobeheersing en IT

Processen binnen APF verlopen, net als in voorgaande jaren, gestructureerd en zijn 'in-control'. Er is voldoende aandacht voor risicobeheersing in het algemeen, en IT en cyberrisico's in het bijzonder.

In 2023 zijn drie focusgebieden gehanteerd bij het Risicobeheersing en IT: project Fast Forward (Wtp), cybersecurity en niet-financiële risico's, die hieronder behandeld worden.

1. Voor project Fast Forward, zie toezichtsthema Wtp.
2. Binnen Unilever APF is er voldoende aandacht voor cybersecurity en IT. Voor wat betreft de audit cybersecurity bij Unilever IT is deze niet mogelijk geweest in 2023. Er wordt nu gekeken hoe er vanuit Audit wel zekerheid vanuit Unilever gekregen kan worden, dat de IT-processen en -data bij Unilever IT voldoen aan beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid.

Naar aanleiding van het IB Fundament onderzoek van DNB naar het volwassenheidsniveau van informatiebeveiliging is er in 2023 een actieplan opgesteld om enkele scores te verbeteren. Een van de actiepunten was om jaarlijks een integrale risicoanalyse informatiebeveiliging uit te voeren. Deze risicoanalyse is eind 2023 uitgevoerd en besproken met de Raad van Bestuur. De restrisico's met betrekking tot informatiebeveiliging worden als matig ingeschaald en daarmee als acceptabel gezien de risk appetite.

Als laatste zijn er ook al voorbereidingen getroffen voor het implementeren van DORA. De activiteiten worden in 2024 voortgezet.

3. De kritische risico indicatoren (KRI) voor niet-financiële risico's moeten nog verder uitgewerkt worden in 2024. In overleg is er prioriteit aan andere zaken gegeven in 2023. In de praktijk wordt wel invulling gegeven aan niet-financiële risico's (zie datakwaliteit, crisisplan, cybersecurity). Hiermee zijn de risico's op dit moment voldoende afgedekt.

Pensioenuitvoering en communicatie

De pensioenuitvoering verloopt uitstekend wat blijkt uit de bevindingen van de jaarlijkse externe audit waarbij geen enkel aandachtspunt is gevonden.

Op verzoek van Unilever is de pensioenregeling voor Forward aangepast met een opt-out regeling voor WL 3 en 4 deelnemers. Deze deelnemers hebben nu de mogelijkheid hun maximaal pensioen af te toppen op twee mogelijke bedragen beneden het maximaal fiscaal toegestane bedrag. Deze wijziging in de pensioenregeling is na instemming van Verantwoordingsorgaan Forward ingevoerd. Uiteindelijk maken 56 van de 210 deelnemers gebruik van de opt-out mogelijkheid in de regeling.

Medio 2023 heeft AFM in het kader van sector breed onderzoek vragen gesteld over het niet (tijdig) versturen van UPO's aan een bepaalde groep deelnemers. De deelnemers zijn wel schriftelijk geïnformeerd over hun rechten, alleen niet jaarlijks omdat er weinig aan de opbouw verandert. Inmiddels is zorggedragen voor het tijdig per UPO schriftelijk informeren van de arbeidsongeschikte deelnemers in kwestie. De AFM heeft in haar vervolg uitvraag aangegeven dat zij van plan was in het laatste kwartaal van 2023 voor de sector een generieke rapportage te publiceren met bevindingen en aanbevelingen van dit onderzoek binnen de sector. De Raad van Bestuur is hierover tijdig geïnformeerd en is in afwachting van dit rapport.

Voor wat betreft communicatie wordt er waardering uitgesproken door deelnemers en VO-leden over de kwaliteit en begrijpelijkheid van de communicatie van Unilever APF. De moeilijke materie wordt, in stukjes, goed gecommuniceerd en uitgelegd.

Gedurende 2023 zijn er schriftelijke en diverse digitale communicaties uitgevoerd. In de digitale communicatie wordt geprobeerd de deelnemer meer kennis te geven over het waarom en hoe van een pensioenregeling, m.n. over het "Waarom beleggen pensioenfonds?". Daarnaast worden de deelnemers stapsgewijs geïnformeerd over wat er (mogelijkerwijs) gaat veranderen in de pensioenregeling als gevolg van de Wtp.

Middels diverse communicatie, online informatiesessies en individuele gesprekken zijn de betreffende deelnemers geïnformeerd over de meer flexibele pensioenregeling voor WL3 en 4 en de gevolgen daarvan op korte en lange termijn.

Als alles omvattend doel probeert Unilever APF met meer van haar deelnemers digitaal te communiceren, omdat daarmee de intensiteit, frequentie en actualiteit van de communicatie verbetert. De gestelde targets voor het bereik onder de actieven, gepensioneerden en slapers worden gehaald. Het percentage deelnemers waarmee digitaal gecommuniceerd kan worden is in 2023 verder gestegen.

Alle communicatie-activiteiten zijn vastgelegd in een actieplan en wordt volgens het vastgestelde communicatiebeleid uitgevoerd.

Code Pensioenfonds

Wij bekijken of de Code Pensioenfonds nageleefd en toegepast wordt. Hiervoor gebruiken wij de analyse van de uitvoerend bestuurders in het jaarverslag en onze observaties gedurende het jaar. Waar sprake is van afwijkingen is dat toegelicht en daarmee onderschrijven wij dat de Code nageleefd en toegepast is in 2023.

Opinie en aanbevelingen

Toezien op evenwichtigheid in het afwegen van belangen hoort bij onze wettelijke taak en wij zijn van mening dat dit goed en aantoonbaar gedaan is door het bestuur.

Vanuit de wettelijke opdracht en onze verantwoordelijkheid als toezichthouders zijn wij positief over de inzet, getoonde flexibiliteit en resultaten. Een compliment aan het UB en uitvoeringsorganisatie is hier op zijn plaats.

Wij komen tot de volgende nieuwe aanbevelingen.

Draag zorg voor:

1. Een toegenomen focus op ESG, waarbij nieuwe regelgeving, de meetbaarheid van ESG en nieuwe inzichten continue zullen moeten worden meegenomen in beleid & beliefs.
2. De impact van de Wtp zal moeten worden bepaald nadat de invulling van de contractvorm duidelijk is. De strikte tijdsplanning dient gemonitord te worden en mitigerende maatregelen voor de belangrijkste risico's moeten genomen worden.
3. Tijdige voorbereiding op DORA en een continue focus op cybersecurity.

Rotterdam, 31 mei 2024

Liesbeth Galesloot
Jeroen Delsink
Joost Folkers
Andries Hoffer

Herwin Post
Theo Rutten
Frans van de Veen
Rob Zoon

Verlag Verantwoordingsorgaan

Forward

De Raad van Bestuur dient verantwoording af te leggen aan het Verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd en ook over de naleving van de principes voor goed pensioenfondsbestuur. Het Verantwoordingsorgaan heeft de taak om hier een oordeel over te geven.

Het Verantwoordingsorgaan Forward heeft het jaarverslag en het verslag intern toezicht 2023 uitvoerig bestudeerd en heeft in een aparte vergadering een dialoog gevoerd met de niet-uitvoerend bestuurders. In deze vergadering hebben de verschillende bestuurscommissies mondeling verslag gedaan van hun activiteiten in het afgelopen jaar en zijn de vragen van het Verantwoordingsorgaan naar tevredenheid beantwoord. De in het verslag intern toezicht genoemde bevindingen kan het Verantwoordingsorgaan onderschrijven. Blijvende aandacht voor een zorgvuldige transitie naar het nieuwe pensioenstelsel met oog voor evenwichtigheid en kosten is gewenst. Het Verantwoordingsorgaan vindt de getoonde uitvoeringskosten acceptabel, gezien het maatwerk en de hoge kwaliteit van de dienstverlening.

Het Verantwoordingsorgaan is van oordeel dat het bestuur op een evenwichtige en adequate wijze zijn beleid heeft uitgevoerd in 2023 en op basis van argumenten de juiste besluiten heeft genomen ten behoeve van de beleidsvorming. Het bestuur heeft de belangen van alle belanghebbenden (actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden) daarbij in voldoende mate en op evenwichtige wijze in aanmerking genomen. Het Verantwoordingsorgaan is voorts van oordeel dat de Raad van Bestuur de principes voor goed pensioenfondsbestuur correct naleeft.

Het Verantwoordingsorgaan blijft goed aangesloten in de activiteiten die uitgevoerd worden voor de Wtp. Ook is er een training op maat gehouden door Montae over de rol van het verantwoordingsorgaan in de Wtp. Dit werd als zeer waardevol ervaren.

Het Verantwoordingsorgaan heeft ook in 2023 voldoende mogelijkheden gekregen haar kennis op peil te houden en te vergroten. Dit wordt gedaan via themasessies en (online) trainingen of seminars (van zowel Unilever APF als externe partijen).

Het Verantwoordingsorgaan waardeert bovendien de prettige en transparante samenwerking met het bestuur en de medewerkers van de uitvoeringsorganisatie in het afgelopen jaar.

Reactie Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur bedankt de leden van het Verantwoordingsorgaan voor hun oordeel over 2023 en kan zich vinden in het oordeel. De goede samenwerking en contacten met het Verantwoordingsorgaan wordt ook door de Raad van Bestuur zeer op prijs gesteld. Dit is, ook met het oog op de toekomstige ontwikkelingen van grote waarde. Wij kijken uit naar het continueren van de goede relatie en naar de inhoudelijke samenwerking in de komende jaren.

Verlag Verantwoordingsorgaan

Progress

De Raad van Bestuur dient verantwoording af te leggen aan het Verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd en ook over de naleving van de principes voor goed pensioenfondsbestuur. Het Verantwoordingsorgaan heeft de taak om hier een oordeel over te geven.

Het Verantwoordingsorgaan Progress heeft in het kader van zijn taakuitoefening kennisgenomen van het jaarverslag over 2023 en van de rapportage intern toezicht 2023. De ontvangen documenten en de werkzaamheden van de bestuurscommissies zijn toegelicht in de vergadering door de niet-uitvoerend bestuurders. In samenhang met de rapportage intern toezicht geeft dit een goed beeld van het gevoerde beleid in 2023. Het Verantwoordingsorgaan is van mening dat het beleid en beheer passend is bij de risicohouding en het gehanteerde ambitieniveau. Ook geeft het bestuur op een adequate manier invulling aan de risicobeheersing binnen het fonds. Het Verantwoordingsorgaan vindt de getoonde uitvoeringskosten acceptabel, gezien het maatwerk en de hoge kwaliteit van de dienstverlening.

In 2023 verliep de samenwerking met het bestuur wederom goed. Er is sprake van een constructieve en transparante dialoog. Er wordt voldoende tijd vrijgemaakt om het Verantwoordingsorgaan te informeren en mondelinge toelichtingen te verstrekken. Verder ontvangt het Verantwoordingsorgaan alle benodigde informatie om zijn taak goed uit te kunnen voeren en wordt het Verantwoordingsorgaan door het bestuur gestimuleerd om kritisch te zijn. Het Verantwoordingsorgaan blijft via educatiesessies op de hoogte over actuele onderwerpen zoals het nieuwe pensioenstelsel, zodat het zich goed kan voorbereiden op de gesprekken met het bestuur en/of intern toezicht.

Gezien de inhoud van de verstrekte informatie en documenten is het Verantwoordingsorgaan van oordeel dat de Raad van Bestuur in 2023 de aan haar toebedeelde taken naar behoren heeft uitgevoerd en daarbij een evenwichtig beleid heeft gevoerd, waarbij de belangen van alle stakeholders evenwichtig zijn meegewogen. Het Verantwoordingsorgaan is voorts van oordeel dat de Raad van Bestuur de principes voor goed pensioenfondsbestuur correct naleeft.

Sociale partners hebben inmiddels besloten om Progress niet in te varen. Hierdoor was het niet nodig om extra vergaderingen of trainingen te organiseren over de Wtp. Het Verantwoordingsorgaan blijft goed aangesloten en ontvangt voldoende informatie over dit onderwerp van Unilever APF.

Het Verantwoordingsorgaan wil tevens zijn waardering uitspreken naar de Raad van Bestuur en de medewerkers van Unilever APF voor de ondersteuning van het Verantwoordingsorgaan met bijscholing en regelmatige informatiebijeenkomsten, naast de formele vergaderingen.

Reactie Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur bedankt de leden van het Verantwoordingsorgaan voor hun oordeel. Wij onderschrijven de conclusies van het oordeel. Tevens delen wij de opvatting van het Verantwoordingsorgaan dat de samenwerking constructief en transparant verloopt. Wij hopen de goede relatie en de inhoudelijke samenwerking in de komende jaren te continueren.

Forward

Resultaten en ontwikkelingen 2023

Een jaar in cijfers

stand van zaken op 31 december 2023

€ 560 mln
Fondsvermogen

8,1%
Rendement

€ 1,7 mln
Uitkeringen

154,7%
Beleidsdekkingsgraad

€ 386 mln
Pensioenverplichtingen

5.934
(Gewezen) deelnemers en
pensioengerechtigden

Indexatie per 1 januari 2024:

Pensioengerechtigden en gewezen deelnemers

0,00%

Deelnemers

5,27%

Het jaar op hoofdlijnen

Indexatie-ambitie

Actieven

De pensioenen van de deelnemers die in dienst zijn bij een Unilever-onderneming willen we laten meegroeien met de cao-loonstijgingen bij Unilever (6,5% in 2023). Dit hebben we in 2023 gedeeltelijk kunnen realiseren.

Of toekenning van de volledige indexatie uit het vermogen mogelijk is, wordt bepaald door de financiële positie van Forward. De beleidsdekkingsgraad – de gemiddelde actuele dekkingsgraad van de twaalf voorgaande maanden – is bepalend voor de indexatie. Deze was eind oktober 153,4%. De ‘toekomstbestendige indexatiedekkingsgraad’ (TBI-dekkingsgraad), waarboven een volledige indexatie is toegestaan, bedroeg 168,4%. Dit houdt in dat Forward de voorwaardelijke indexatie per 1 januari 2024 gedeeltelijk toe kan kennen, te weten voor 81%. Voor actieven is de indexatie daardoor gelijk aan 81% van 6,5%; in totaal 5,27%. Als de financiële situatie voldoende is hersteld, kan, onder voorwaarden, de gemiste verhoging alsnog toegekend worden.

Pensioengerechtigden en gewezen deelnemers

Onze ambitie is om de pensioenen van pensioengerechtigden en gewezen deelnemers mee te laten bewegen met de prijsontwikkeling¹ in Nederland in het

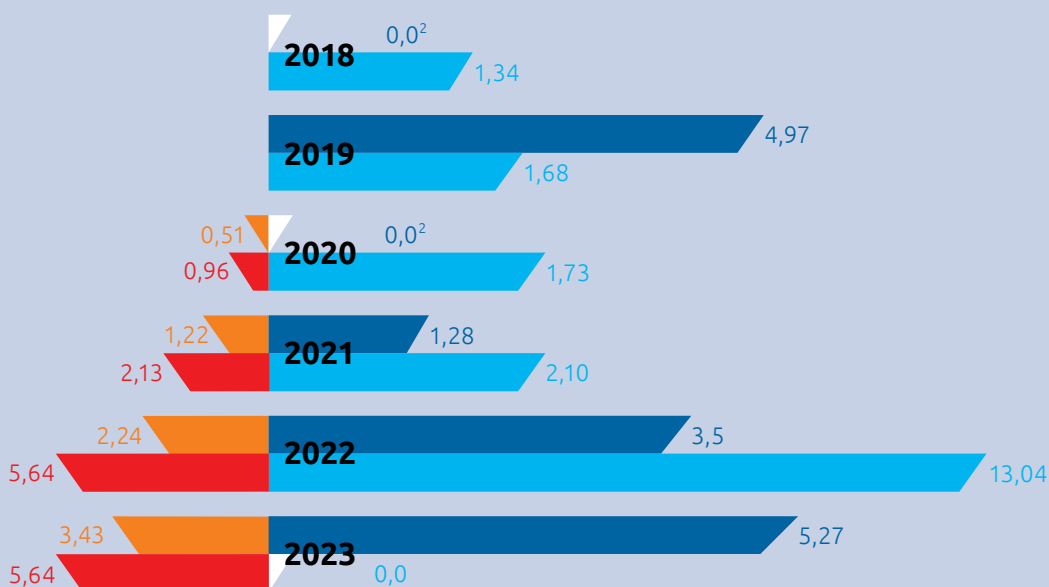
afgelopen jaar (van 1 november 2022 tot 1 november 2023). Na alle prijsverhogingen in 2022, zakte de inflatie gedurende 2023 en op de peildatum van 31 oktober 2023 was die prijsontwikkeling zelfs -1,98%, ofwel ‘deflatie’. Dit negatieve percentage (deflatie) betekent dat een verhoging niet mogelijk is. De pensioenen verlagen gebeurt echter ook niet. Wél wordt het betreffende percentage van 1,98% in mindering gebracht op de toekomstige indexaties.

In de afgelopen drie jaren kon Forward de pensioenen niet volledig maar wel deels volgens de doelstelling verhogen. Voor het inhalen van die gemiste percentages is de financiële situatie op dit moment niet goed genoeg.

Gemiste indexatie Forward (cumulatief)	Actieve en arbeidsongeschikte deelnemers	Pensioen gerechtigden en gewezen deelnemers
Per 1 januari 2021	0,51%	0,96%
Per 1 januari 2022	1,22%	2,13%
Per 1 januari 2023	2,24%	5,64%
Per 1 januari 2024	3,43%	5,64%

¹ Voor de prijsontwikkeling gaan wij uit van de afgeleide Consumentenprijsindex (CPI afgeleid).

Zo indexeerden wij de pensioenen in de laatste zes jaar:

Indexatie pensioen in % (per 1 januari van het betreffende jaar)

Actieve deelnemers

● Indexatie

● Indexatieachterstand

Pensioengerechtigden en gewezen deelnemers

● Indexatie

● Indexatieachterstand

² Op 1 januari 2018 en op 1 januari 2020 zijn de pensioenen voor actieve deelnemers niet verhoogd, omdat de cao-lonen in 2017 en 2019 niet waren gestegen..

Vooruitzichten indexatie onzeker

Of we ook de komende jaren de pensioenen (volledig) kunnen indexeren is onzeker en zal in sterke mate afhangen van onze financiële positie en van de hoogte van de inflatie.

Bepalend voor de indexatie is de beleidsdekkingsgraad. Deze is in 2023 verder gestegen van 139,4% naar 154,7%. Doordat de actuele dekkingsgraden een aantal maanden boven de 139% waren, stijgt het gemiddelde over de laatste 12 maanden.

Bij Forward kunnen de pensioenen in het uiterste geval ook verlaagd worden.

Wijzigingen deelnemersbestand

Per 1 januari 2023 zijn circa 50 werknemers van de Vegetarische Slager deelnemer bij Forward geworden en per 1 februari 2023 nog ongeveer 40 werknemers. Er heeft geen collectieve waardeoverdracht van de opgebouwde pensioenen over het verleden plaatsgevonden.

Haalbaarheidstoets

Forward voert jaarlijks de verplichte haalbaarheidstoets uit. De toets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet van de pensioenregeling, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden over een periode van 60 jaar. Uit de haalbaarheidstoets die we in 2023 hebben uitgevoerd, blijkt dat we nog steeds voldoen aan de door de Raad van Bestuur vastgestelde ondergrenzen voor het pensioenresultaat.

Deel	Toets	Grens	Realisatie 2023
A	Verwacht pensioenresultaat vanuit feitelijke dekkingsgraad	Minimaal 90%	98%
D	Spreiding tussen verwacht resultaat en het pensioenresultaat in een slechtweerscenario vanuit feitelijke dekkingsgraad	Maximaal 43%	34%

Vastzetten rendement op vastrentende waarden

Doordat vanaf 1 juli 2023 conform het advies van de Commissie Parameters het rendement op aandelen verlaagd is, terwijl het rendement op vastrentende waarden voor de premie niet wordt aangepast (dit staat voor vijf jaar vast), stijgt de gedempte kostendekkende premie op basis van verwacht rendement behoorlijk. Hierdoor zal naar verwachting voor veel fondsen de

premie niet meer kostendekkend zijn. Ook voor Forward is het de vraag of de premie (de komende jaren) kostendekkend zal zijn. Met het oog op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is er behoefte aan stabiele premies gedurende de komende jaren. Daarom is mogelijk gemaakt om in het geval van een gedempte kostendekkende premie op basis van verwacht rendement bij de premievaststelling voor het jaar 2024 eenmalig het verwachte rendement op vastrentende waarden opnieuw vast te zetten voor een periode van vijf jaar. Daardoor wordt de gedempte kostendekkende premie lager. De Raad van Bestuur heeft besloten om van deze mogelijkheid gebruik te maken. Hierdoor sluit het rendement op vastrentende waarden aan bij de huidige economische situatie en blijft de premie voor Forward naar verwachting de komende jaren kostendekkend.

Rendement 2023

Forward heeft in 2023 op de totale portefeuille een nettorendement geboekt van 8,1%. Het rendement op de beleggingsmix bedroeg 9,0%. Het resultaat op de afdekking van het renterisico was -0,9%.

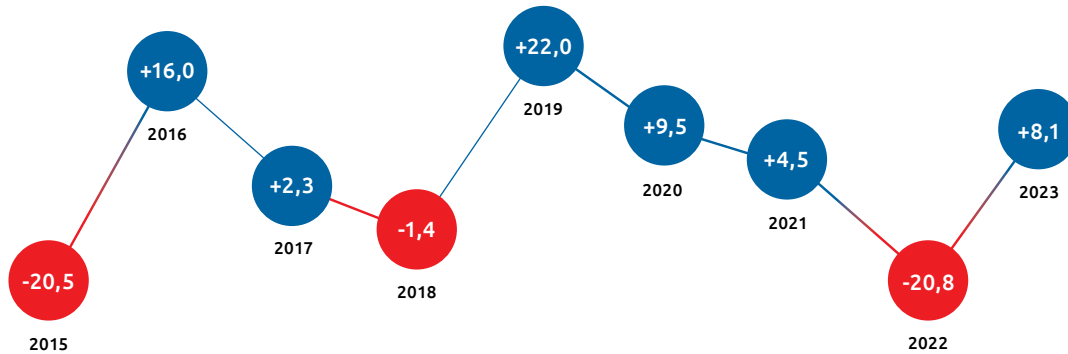
Om onze beleggingsprestaties op waarde te kunnen schatten, vergelijken wij deze met een benchmark (de gemiddelde vergelijkbare beleggingsportefeuille). In 2023 bleven we 0,2%-punt voor op de benchmark.

Bij de start van Forward is ervoor gekozen om het renterisico voor een deel af te dekken. Het renterisico is het risico dat de marktrente daalt, waardoor onze pensioenverplichtingen stijgen en we dus meer geld 'in kas' moeten hebben voor de pensioenen. Ten eerste was de rente destijds laag en had Forward een flinke financiële buffer. Ten tweede is voor een beperkte afdekking gekozen omdat onze deelnemers gemiddeld vrij jong zijn en we dus een lange beleggingshorizon hebben (het geld kan lang belegd blijven voordat we het nodig hebben om de pensioenen uit te betalen). We hebben daardoor lang de tijd om eventuele verliezen goed te maken. Deze argumenten opgeteld maken het verantwoord dat Forward een wat groter renterisico loopt. Aan het eind van 2023 is de afdekking 29%.

In 2023 daalde de rente waarmee wij de verplichtingen moeten berekenen. Doordat de rentestanden voor verschillende looptijden anders bewogen, hebben we een negatief resultaat van 0,9% op onze renteafdekking geboekt.

Rendementen sinds de start van Forward

De tabel hieronder geeft de nettorendementen weer (de kosten zijn er al vanaf) die we op onze portefeuille hebben behaald sinds de start van Forward op 1 april 2015. We beleggen voor de lange termijn. Dat betekent dat we rekening houden met goede en minder goede jaren.

Forward belegt voor de lange termijn. We houden rekening met goede en minder goede jaren. Sinds de oprichting boeken we een gemiddeld nettorendement van 1,2% per jaar.

Ontwikkeling dekkingsgraad

De dekkingsgraad van Forward is in 2023 licht gestegen. De actuele dekkingsgraad steeg van 143,3% eind 2022 naar 145,2% eind 2023. De actuele dekkingsgraad geeft aan in hoeverre de pensioenverplichtingen (dat wat we nu 'in kas' moeten hebben voor de pensioenen) op één bepaald moment gedekt worden door wat we feitelijk aan pensioenvermogen hebben.

We berekenen overigens ook onze reële dekkingsgraad. Dat is de actuele dekkingsgraad waarin onze ambitie om de pensioenen te indexeren is meegenomen. Daardoor is de reële dekkingsgraad lager dan de actuele dekkingsgraad. In 2023 is onze reële dekkingsgraad gestegen van 98,8% naar 101,2%.

Het vermogen van Forward is gestegen door de positieve beleggingsrendementen en de ontvangen

Dekkingsgraad in %

- Actuele dekkingsgraad op 31 december
- De beleidsdekkingsgraad op 31 december
- De TBI-dekkingsgraad op 31 december

pensioenpremies. In totaal is het fondsvermogen gedurende 2023 gestegen van € 464 miljoen naar € 560 miljoen. De pensioenverplichtingen van de kring zijn gestegen door de pensioenopbouw, de toegekende indexatie en de daling van de rentetermijnstructuur. In totaal stegen de verplichtingen in 2023 van € 324 miljoen naar € 386 miljoen.

De plussen en minnen van 2023

De actuele dekkingsgraad in 2023 is toegenomen met 1,9%-punt. Dit zijn de belangrijkste plussen en minnen van 2023:

-- Rekenrente

In 2023 daalt de rekenrente waarmee we onze pensioenverplichtingen moeten berekenen van 2,23% naar 2,15%. Een lagere rente betekent dat we meer geld in kas moeten hebben, oftewel: onze verplichtingen stijgen. Door de dalende rekenrente (en de toegenomen verplichtingen) daalt de dekkingsgraad met 1,4%-punt.

++ Rendement

In 2023 hebben we een positief beleggingsrendement behaald. Na aftrek van de aan de verplichtingen toe te voegen rente heeft dit een positief effect op de dekkingsgraad van 6,7%-punt.

++ Premie en pensioenopbouw

De ontvangen premies, in combinatie met de aangroei van de verplichtingen als gevolg van nieuwe pensioenopbouw, zorgt voor een stijging van de dekkingsgraad met 0,6%-punt.

-- Indexatie

Het toekennen van de indexatie per 1 januari 2024 leidt tot een verlaging van de dekkingsgraad per 31 december 2023 met 4,5%-punt.

Kosten

Forward let op de kosten, maar het professioneel uitvoeren van de pensioenregeling kost natuurlijk wel geld. De kosten van Forward zijn, in lijn met de Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie onder te verdelen in drie soorten kosten: kosten voor de pensioenuitvoering (van het innen van premies, tot administratie en communicatie), kosten van het vermogensbeheer en transactiekosten. Wij hebben transparantie over onze kosten hoog in het vaandel.

Afgelopen jaar heeft Unilever APF wederom deelgenomen aan het kostenbenchmarkonderzoek van Bell. Zowel de kosten van de pensioenuitvoering als de kosten van vermogensbeheer van Forward zijn vergeleken met andere pensioenfondsden. Het is lastig om kosten te vergelijken omdat pensioenfondsden heel verschillend zijn (denk bijvoorbeeld aan complexiteit en grootte van de regeling en de beleggingsstrategie).

De kosten voor pensioenuitvoering en de kosten voor vermogensbeheer van Forward zijn hoger dan het gemiddelde van pensioenfondsden van vergelijkbare omvang qua vermogen. Dit komt door het jonge karakter van Forward (gestart in 2015), het beperkte aantal deelnemers en de actieve beleggingsstrategie op enkele beleggingscategorieën. Deze kostenbenchmark wordt jaarlijks uitgevoerd om de kosten ten opzichte van de markt te blijven monitoren. De kosten en de uitgevoerde benchmark zijn besproken in de Auditcommissie en de Raad van Bestuur. De Raad van Bestuur is zich bewust van het niveau van de kosten van pensioenuitvoering en vermogensbeheer en de positie in de benchmark en vindt deze voor nu acceptabel gegeven de doelstellingen van Forward. Voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel zal de Raad van Bestuur kritisch blijven over de kosten van de uitvoering.

Kosten	2023		2022	
	Bedrag (*'000)	in %	Bedrag (*'000)	in %
Kosten pensioenuitvoeringsadministratie	1.739	0,35	1.749	0,37
Kosten vermogensbeheer exclusief transactiekosten	2.034	0,40	1.962	0,41
Totale kosten	3.773	0,75	3.711	0,78
Transactiekosten	127	0,03	356	0,07

Kosten pensioenuitvoering

In 2023 bedragen de kosten van Forward voor de pensioenuitvoering € 1,7 miljoen (2022: € 1,7 miljoen). Per deelnemer is dat € 569 (2022: € 623), berekend over 2.720 actieve deelnemers en 338 pensioengerechtigden (totaal 3.058). De kosten per deelnemer zijn met € 54 gedaald. Dit is onder andere het gevolg van een toename van het aantal deelnemers waarover de kosten worden toegerekend en van minder inhuur van derden. Als de kosten gedeeld worden over het totale deelnemersbestand inclusief de 2.876 gewezen deelnemers, komt het bedrag lager uit: € 293 per deelnemer (2022: € 316). De toezichtskosten (DNB en AFM) bedroegen in 2023 € 39.000. De kosten voor de pensioenuitvoering van Forward zijn relatief hoog omdat het een jong fonds is met een beperkt aantal actieve deelnemers, terwijl de vaste kosten vergelijkbaar zijn met een minder jong fonds met een grotere groep deelnemers.

Er vindt geen verrekening van kosten tussen pensioenuitvoering en vermogensbeheer plaats.

Kosten vermogensbeheer

In 2023 hebben we voor het beheer van onze beleggingen (exclusief transactiekosten) € 2,0 miljoen uitgegeven. Dat is 0,40% van het gemiddeld belegd vermogen van € 502 miljoen. De transactiekosten zijn € 0,1 miljoen, 0,03% van het gemiddeld belegd vermogen. De totale kosten voor vermogensbeheer bedragen in 2023

€ 2,2 miljoen (in 2022 € 2,3 miljoen), als percentage van het gemiddeld belegd vermogen 0,43% (in 2022 0,48%).

Zoals weergegeven in onderstaande tabel zijn de beheerkosten in euro's licht gestegen, terwijl het percentage van het gemiddeld belegd vermogen gelijk is gebleven.

De daling van de kosten fiduciair beheer wordt gedeeltelijk veroorzaakt door een herclassificatie van de benchmarkkosten van kosten fiduciair beheer naar beheerkosten.

Forward streeft naar een optimaal inzicht in de kosten voor vermogensbeheer. Dat stelt ons in staat een streng kostenbeleid te voeren en op gezette tijden met onze beleggers te heronderhandelen. Bij het verkrijgen van zoveel mogelijk transparantie over de kosten, speelt het onderzoek naar onderliggende kosten een belangrijke rol. Van de totale kosten kunnen we 98% direct herkennen; de overige 2% wordt geschat. We blijven ernaar streven om de indirecte kosten van die beleggingscategorieën, waar nu nog niet in detail op gerapporteerd kan worden, beter in beeld te krijgen. De geschatte kosten over 2023 (die een onderdeel vormen van de totale kosten) bedroegen € 0,04 miljoen. Deze hebben uitsluitend betrekking op de transactiekosten.

Voor meer informatie over de belangrijkste uitgangspunten van ons beleid, inclusief de belangrijkste beleggingsbeslissingen van de Raad van Bestuur, zie pagina 41 (Vermogensbeheer).

Vermogensbeheer in '000 euro's	2023	% gemiddeld belegd vermogen	2022	% gemiddeld belegd vermogen
Beheerkosten	1.415	0,28	1.357	0,28
Kosten fiduciair beheer	272	0,05	313	0,07
Transactiekosten	127	0,03	356	0,07
Overige kosten	347	0,07	292	0,06
Totaal	2.161	0,43	2.318	0,48

2023				
Kosten per beleggingscategorie in '000 euro's	Beheerskosten	% gemiddeld belegd vermogen	Transactiekosten	% gemiddeld belegd vermogen
Vastrentende waarden	953	0,19	7	0,00
Aandelen	272	0,05	106	0,03
Vastgoed	18	0,00	4	0,00
Overige beleggingen	90	0,02	-	-
Kosten overlay beleggingen	82	0,02	10	0,00
Totaal	1.415	0,28	127	0,03

2022				
Kosten per beleggingscategorie in '000 euro's	Beheerskosten	% gemiddeld belegd vermogen	Transactiekosten	% gemiddeld belegd vermogen
Vastrentende waarden	942	0,20	224	0,05
Aandelen	251	0,05	75	0,01
Vastgoed	15	0,00	4	0,00
Overige beleggingen	71	0,01	-	-
Kosten overlay beleggingen	78	0,02	53	0,01
Totaal	1.357	0,28	356	0,07

Aansluiting met de jaarrekening

De vermogensbeheerkosten zoals hier vermeld wijken op onderdelen af van de kosten zoals gepresenteerd in de jaarrekening. In de jaarrekening worden alleen kosten verantwoord die direct bij het pensioenfonds in rekening zijn gebracht. De directe kosten bedragen € 0,8 miljoen, € 1,4 miljoen is gesaldeerd onder de indirecte beleggingsopbrengsten.

Pensioenregeling

Aard van de regeling

De deelnemers van Forward bouwen pensioen op in een collectieve beschikbare premieregeling (CDC-regeling). Unilever betaalt jaarlijks een vaste premie en is niet verantwoordelijk voor eventuele tekorten bij Forward. De risico's liggen daarmee bij het collectief van deelnemers en pensioengerechtigden. Feitelijk is dit het risico dat de pensioenen bij tekorten niet of niet volledig worden geïndexeerd of in het uiterste geval worden verlaagd. De belangrijkste risico's zijn tegenvallende beleggingsopbrengsten, een daling van de rente (bij een lagere rente is er meer geld nodig voor de pensioenen) en een sterker dan verwachte stijging van de levensverwachting. De andere kant is dat er in goede tijden in een CDC-regeling geen premieverlaging plaatsvindt en er geen vermogen naar Unilever terugvloeit.

In een collectieve beschikbare premieregeling bestaat voor actieve deelnemers het risico dat de premie onvoldoende is om de beoogde pensioenopbouw in dat jaar te financieren en is er een risico dat deze verlaagd kan worden. In juridische zin is er sprake van een uitkeringsovereenkomst waarbij de beschikbare premie als begrenzing geldt.

Inhoud pensioenregeling

De pensioenregeling richt zich op een jaarlijkse pensioenopbouw van 1,875% van de pensioengrondslag bij een pensioenleeftijd van 68 jaar, plus een partner- en wezenpensioen op opbouwbasis. Daarnaast is er een excedent arbeidsongeschiktheids-pensioen geregeld.

De franchise bedraagt op 1 januari 2023 € 16.680. De pensioenregeling kent als gevolg van de fiscale regels een plafond bij een salarisgrondslag van € 128.810 in 2023.

Werknemers van Unilever-bedrijven hebben de mogelijkheid over het salaris boven die grens vrijwillig bij te sparen in een nettopensioenregeling. Deze regeling wordt niet uitgevoerd binnen Forward of Progress,

maar wordt wel ondersteund door de uitvoeringsorganisatie van Unilever APF, zoals in de administratieve ondersteuning en in de communicatie. Wij ontvangen daarvoor een jaarlijkse vergoeding van Unilever.

In januari 2023 heeft Unilever een verzoek ingediend om in de pensioenregeling van Forward voor werknemers van WL 3 en 4 een flexibilisering door te voeren. Reden voor de aanpassing is dat deze werknemers hun secundaire arbeidsvoorwaarden, waaronder pensioen, betalen uit een individuele pot. In sommige situaties zijn de inhoudingen hoger dan de omvang van de pot en ontstaat er een minbedrag dat met het basissalaris wordt verrekend. De werknemers die hiervoor in aanmerking komen, kunnen middels een opt-out constructie kiezen uit twee grensbedragen: € 90.000 en € 115.000, die niet geïndexeerd worden. Als zij geen keuze maken, blijven ze pensioen opbouwen over hun hele salaris tot aan het fiscaal maximale salaris van momenteel € 128.810. Bij de keuze voor een opt-out stoppen ouderdomspensioen, nabestaandenpensioen en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid boven de gekozen grens. Van de 214 deelnemers die in aanmerking kwamen voor opt-out, hebben 60 deelnemers gekozen voor opt-out (39 voor € 90.000 en 21 voor € 115.000). Alle nieuwe WL3 en 4 die vanaf nu in dienst komen krijgen ook deze keuzemogelijkheid voorgelegd.

Premie

De pensioenpremie die Unilever aan Forward betaalt, is vastgesteld op 34% van de pensioengrondslag en dat komt overeen met € 50,8 miljoen in 2023. De werknemerspremie is 3% en bedraagt circa € 4,6 miljoen. De totale premie komt uit op € 55,4 miljoen.

De CDC-premie (37% van de pensioengrondslag) wordt vooraf getoetst door deze te vergelijken met de gedempte kostendekkende premie op basis van verwacht rendement. De gedempte kostendekkende premie bedraagt € 52,7 miljoen (33,0% van de pensioengrondslag).

Per 1 januari 2024 gaat de de CDC-premie overigens van 37% naar 36%. Dit hebben sociale partners al eerder zo afgesproken. Dit percentage geldt in beginsel tot de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Vermogensbeheer

In dit hoofdstuk belichten we de belangrijkste uitgangspunten van het beleggingsbeleid van Forward. Ook geven we aan welke beslissingen de Raad van Bestuur in 2023 heeft genomen en geven we een overzicht van de resultaten. Dit doen we aan de hand van de vier pijlers van het vermogensbeheer. Hoe Forward zich opstelt als actieve en verantwoordelijke aandeelhouder door te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen is daarna uiteengezet.

Doelstelling

Het beleggingsbeleid van Forward is erop gericht de kans op indexatie zo groot mogelijk te maken. Dat wil zeggen dat we streven naar een dekkingsgraad boven de TBI-dekkingsgraad, de grens waarboven volledige toekomstbestendige indexatie wettelijk is toegestaan.

(Volledige) indexatie kunnen we voor de komende jaren niet garanderen. Dit is in sterke mate afhankelijk van onze financiële positie. In 2023 wordt voor het pensioen een vaste premie van 37% betaald (34% door Unilever, 3% door de actieve deelnemers). Vanaf 1 januari 2024 wordt de werkgeverspremie 33% zoals sociale partners zijn overeengekomen. Naast de premie-inleg is het rendement op de beleggingen en de rentestand belangrijk voor onze financiële positie.

De vier pijlers van het beleggingsbeleid

Pijler 1: Spreiding

Spreiding is een belangrijk instrument om beleggingsrisico's te beheersen. Wij hebben onze beleggingen in twee blokken verdeeld: een groei- en stabiele rendementsportefeuille.

Daarbinnen zijn de beleggingen weer verdeeld over een aantal categorieën. Dat biedt voldoende spreiding, zonder dat er sprake is van nodeloze complexiteit (wat belangrijk is voor beheersbaarheid, transparantie en niet in de laatste plaats om onnodige kosten te voorkomen). De basisverdeling in het strategisch beleid is 60% groei en 40% stabiel rendement.

De stabiele rendementsportefeuille is bedoeld om de ontwikkeling van de marktwaarde van de verplichtingen zo goed mogelijk te volgen en bestaat uit staats-, bedrijfsobligaties, Nederlandse hypotheke en kasgeld. De groeiportefeuille is bedoeld om met aanvaardbaar risico extra rendement te behalen om de kans op indexatie zo groot mogelijk te maken. Deze portefeuille bestaat onder andere uit aandelen, hoogrenderende bedrijfsobligaties (high yield) en beursgenoteerd vastgoed.

Ook bij Forward bestaat het voornemen om het aandeel beursgenoteerd vastgoed stapsgewijs over te hevelen naar niet-beursgenoteerd vastgoed. Echter, aangezien het momenteel nog onduidelijk is hoeveel illiquide beleggingen mogelijk zullen zijn onder het nieuwe stelsel en omdat de contractkeuze van sociale partners nog niet bekend is, is besloten te wachten met de uitvoering hiervan.

Vanaf 2019 wordt ook belegd in een Value Creation portefeuille. Dit houdt in dat hier bedrijven worden geselecteerd die buiten een financieel rendement ook waarde creëren op bijvoorbeeld milieu- of sociaal gebied. Voorbeelden hiervan zijn investeringen in een bedrijf die op basis van technieken de biodiversiteit in gebieden kan meten, en een bedrijf die bouwplaatswerkzaamheden kan verduurzamen middels accu's. Uninvest Company heeft Uninvest Sustainability Funds opgericht waarin zowel Progress als Forward investeren. Als je meer wil weten over duurzaam beleggen, kijk dan in het hoofdstuk 'APF – overkoepelende activiteiten en ontwikkelingen' op pagina 11.

In de tabel hieronder is de indeling van onze strategische beleggingsmix en de feitelijke mix van eind 2023 weer-gegeven. Binnen een vastgestelde bandbreedte kan afgeweken worden van de strategische mix om in te spelen op actuele omstandigheden. Daarnaast zijn rendementen van de beleggingen vermeld.

Assets	Strategische verdeling eind 2023 %	Portefeuille verdeling eind 2023 %
Groeiportefeuille	60	59
Stabiele rendementsportefeuille	40	41
Subtotaal	100	100
Renteswaps	0	0
Totaal	100	100

Rendement 2023	Forward %	Benchmark %
Groeiportefeuille	12,1	11,8
Stabiele rendementsportefeuille	4,5	4,4
Rendement excl. swaps	9,0	8,8
Renteswaps	-0,9	-0,9
Gewogen rendement	8,1	7,9

Pijler 2: Afdekking van het renterisico

De rente is een belangrijk risico voor pensioenfonds. Een rentedaling zorgt voor een hogere waardering van de verplichtingen en dus voor druk op de dekkingsgraad. Tegen dit risico kunnen we ons (deels) indekken. Maar het gedeeltelijk afdekken van het renterisico zorgt er wel voor dat Forward wat minder profiteert van een stijging van de rente. Vandaar dat ook hier gezocht moet worden naar een balans tussen kansen en risico's. De renteaafdekking was eind 2023 29%.

Over de langere termijn bezien levert de huidige lage renteaafdekking voor Forward naar verwachting een positieve bijdrage aan de kans op indexatie, terwijl de risico's op korte termijn acceptabel zijn.

Pijler 3: Valuta-afdekking

Omdat Forward belegt in beleggingen die in vreemde valuta zijn genoteerd, terwijl onze verplichtingen in euro's gelden, lopen we valutarisico. In principe is dit geen risico waar we rendement op willen behalen. Het ligt dus voor de hand om het in hoge mate af te dekken. Dit gebeurt voor een aanzienlijk deel van ons valutarisico binnen de bestaande beleggingsportefeuilles, bijvoorbeeld in de wereldwijd belegde bedrijfsobligaties en high yield fondsen.

Pijler 4: Duurzaam beleggen (ESG)

Forward hecht belang aan duurzaam beleggen. Wij vinden dat onze financiële doelstellingen en risico's samengaan met rekening houden met duurzaamheid.

Duurzaam beleggen betekent voor ons: de wereld iets beter maken, zonder dat dit ten koste gaat van rendement. Sterker nog: we zijn ervan overtuigd dat duurzaam beleggen op de lange termijn bijdraagt aan een duurzaam rendement en minder risico met zich meebrengt.

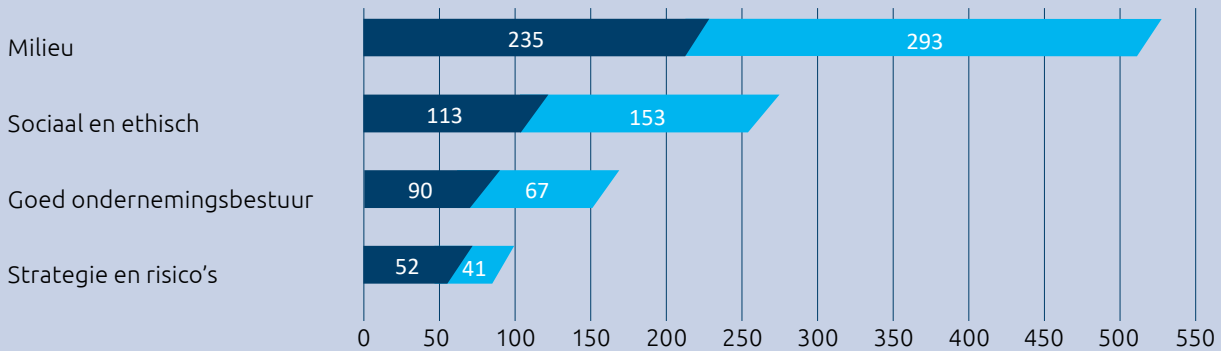
Een beschrijving van het ESG-beleid, inclusief de belangrijkste ontwikkelingen vind je in het hoofdstuk 'APF – overkoepelende activiteiten en ontwikkelingen'.

Verantwoordelijk aandeelhouder

Ook in 2023 heeft Forward zich opgesteld als actieve en verantwoordelijke aandeelhouder door te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. Dat doen we via Hermes EOS, waarin wereldwijd institutionele beleggers zich gezamenlijk inzetten voor een betere wereld. Samen hebben we impact op bedrijven over de hele wereld. Wanneer er een stem tegen het management wordt uitgebracht, wordt er met het betreffende bedrijf gecommuniceerd om dit toe te lichten en om constructieve oplossingen aan te dragen. In 2023 hebben we via Hermes EOS met 593 bedrijven waarin we beleggen in het kader van engagement intensief overleg gevoerd over 2.825 doelstellingen op het gebied van milieu, sociale en ethische onderwerpen, goed ondernemingsbestuur, strategie en risico's. Op 1.737 aandeelhoudersvergaderingen over de hele wereld hebben we onze stem uitgebracht over 19.440 resoluties. Bij 3.267 van deze resoluties is of een tegenstem of een onthoudingsstem uitgebracht richting management.

Resultaten engagement

De tabel hieronder geeft weer in hoeveel van de hoofddoelstellingen onze engagement tot verbeteringen leidde.

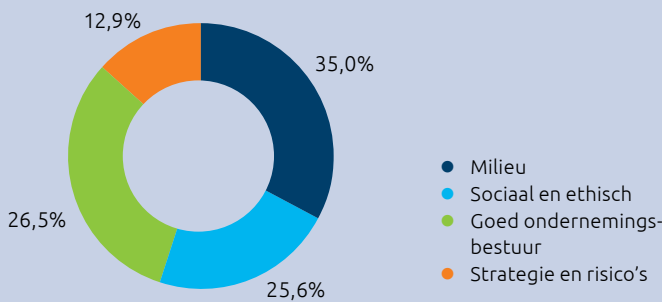

- Geen verandering
- Positieve verandering ten minste een stap voorwaarts op de milestone-ladder

ESG in beeld

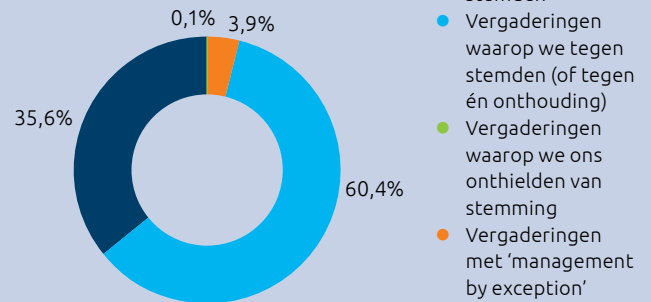
Engagement

We spraken wereldwijd 593 ondernemingen aan op hun beleid over 2.825 ESG-onderwerpen.

Stemmen

Wereldwijd stemden we op 1.737 aandeelhouders-vergaderingen over 19.440 resoluties.

EU Informatieverschaffingsrichtlijn (SFDR)

In lijn met artikel 11 van de SFDR zetten wij hieronder uiteen in welke mate wij ecologische en sociale kenmerken promoten (artikel 8 SFDR):

- Wij hebben in 2023 ons Verantwoord Beleggen beleid toegepast en als actief eigenaar opgetreden richting ondernemingen. Door te beleggen met een focus op de drie thema's uit ons beleid, dragen wij bij aan de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde

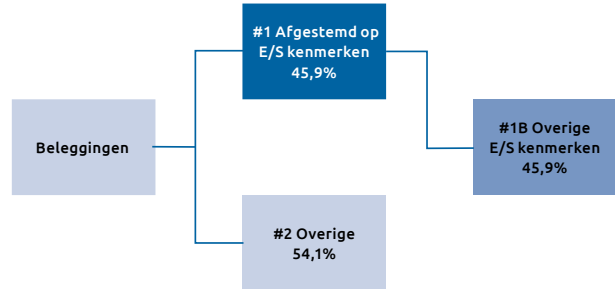
Naties. Dit komt zowel terug in onze beleggingen als in onze engagement activiteiten en ons stemgedrag. Verder hebben we ons uitsluitingsbeleid in volledigheid nageleefd. Deze getroffen maatregelen om te voldoen aan de gepromote ecologische en sociale kenmerken waren van toepassing op de gehele portefeuille.

Onderstaande tabel geeft de grootste beleggingen weer gerelateerd aan onze pensioenregeling:

Grootste beleggingen	Sector	%	Land
Developed Markets (U-FCP SWF, USD)	Aandelen	22,9%	Lux
Emerging Market Debt (U-III, EUR)	Vastrentende waarden	12,6%	Lux
Government Bonds (Cardano, EUR)	Wereldwijde staatsobligaties	10,3%	NL
Investment Grade Credits (FCP GCB, EUR)	Vastrentende waarden	10,3%	Lux

- De verwezenlijking van de ecologische of sociale kenmerken van de pensioenregelingen wordt gemeten door een aantal duurzaamheidsindicatoren. De gemiddelde Sustainalytics ESG-risicoring van de beleggingscategorieën in onze portefeuille ligt tussen 19,6 (laag) en 25,9 (gemiddeld). Wij hebben bij 20 van de 20 externe vermogensbeheerders de integratie van gepromote ecologische of sociale kenmerken getoetst. Al deze managers voldoen aan onze criteria. De resultaten als verantwoordelijk aandeelhouder worden in de figuren "Resultaten Engagement en ESG in beeld" op de vorige pagina toegelicht. Ultimo 2023 heeft onze ESG Value Creation portefeuille, waarin we 'real world impact' nastreven, een aandeel van 2,4%. Tot slot meten en rapporteren we over de CO₂-uitstoot van onze beleggingen op basis van de Weighted Average Carbon Intensity oftewel WACI (tCO₂e / USD miljoen inkomsten). De WACI voor onze SWF, emerging markets equity, global credits en global high yield portefeuille betreft respectievelijk 58, 202, 128 en 275 eind 2023. Kijk voor meer informatie op onze website: <https://www.unileverpensioenfonds.nl/forward/beleggen/duurzaam-beleggen/>.

- 45,9% van de beleggingen is afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken in de zin van artikel 8 van SFDR (ultimo 2023). De overige beleggingen zijn nog geclassificeerd als artikel 6 met de doelstelling artikel 8 classificatie waar mogelijk. Unilever APF streeft naar een portefeuille met zoveel mogelijk artikel 8 geclassificeerde beleggingen.

- In de zin van SFDR-wetgeving hanteert Unilever APF geen referentiebenchmark.

In Bijlage 4 is meer informatie te vinden over de ecologische en/of sociale kenmerken van de beleggingen van Forward.

Investment beliefs

Dit zijn de beleggingsovertuigingen die ten grondslag liggen aan het beleggingsbeleid van Forward:

1. Diversificatie is een belangrijke strategie om het beleggingsrisico te verlagen. Echter, excessieve diversificatie kan leiden tot meer complexiteit.
2. Het strategische beleggingsbeleid (allocatie en overlays) is de belangrijkste beleggingsbeslissing. Het vaststellen van bandbreedtes en beperkingen van diverse tracking errors zorgen ervoor dat de actuele portefeuille voldoende blijft aansluiten op het strategische beleid.
3. Onze basispositie met betrekking tot beleggen is dat wij geloven in passief management gebaseerd op de veronderstelling dat rendement op lange termijn de neiging heeft om naar een langetermijngemiddelde te gaan. Aangezien de financiële markten echter niet volledig efficiënt zijn, kan actief beheer waarde toevoegen voor specifieke subportefeuilles en tactische allocatie op korte termijn.
4. Kosten kunnen een grote impact hebben op het beleggingsresultaat en hiermee moet rekening gehouden worden bij de implementatie van het beleggingsbeleid, net zoals met het risico/rendementsprofiel.
5. Op de langere termijn leveren illiquide beleggingen een illiquiditeitspremie op die met name aantrekkelijk is voor beleggers met een langere horizon.
6. Beleggingen met goed beheerde ESG-factoren zullen hogere risicogewogen rendementen over de lange termijn opleveren. Het overwegen van ESG-kwesties zal leiden tot betere analyses en beslissingen en ESG integreren in alle mandaten is economisch zinvol.
7. Vermogensbeheerders en onderliggende beleggingen zullen de directe en indirecte negatieve ESG-gevolgen in overweging moeten nemen, omdat langetermijntontwikkelingen zoals klimaatverandering, de schaarsheid van natuurlijke bronnen zoals water en mineralen, stijgende voedselprijzen en ongelijkheid in inkomen materiële gevolgen kunnen hebben op toekomstige beleggingsresultaten.
8. Actief eigenaarschap en samenwerking met anderen op gebied van duurzaam beleggen kan leiden tot betere prestaties en, na enige tijd, een lager risico.

Kerncijfers laatste 9 jaar

bedragen in '000 euro's

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Aantallen deelnemers									
Deelnemers voor wie wordt bijgedragen	2.720	2.523	2.692	2.450	2.475	2.417	3.008	3.178	3.129
Deelnemers met premievrije aanspraken	2.876	2.731	2.347	2.165	2.015	1.707	735	411	149
Pensioengerechtigden	338	286	225	174	138	94	72	42	13
Totaal	5.934	5.540	5.264	4.789	4.628	4.218	3.815	3.631	3.291

Vermogenspositie									
Fondsvermogen	560.443	463.935	522.668	452.646	346.758	244.379	191.668	126.528	62.210
Voorziening pensioenverplichtingen	385.954	323.665	423.115	391.933	279.764	186.252	131.993	88.704	38.194
Dekkingsgraad (nominaal)	145%	143%	124%	116%	124%	131%	145%	143%	163%
Beleidsdekkingsgraad (nominaal)	155%	139%	122%	111%	125%	140%	145%	142%	182%
Dekkingsgraad (reëel)	101%	99%	95%	87%	96%	109%	113%	110%	134%

Premiebijdragen									
Feitelijke premie	55.412	52.668	50.020	65.261	48.550	52.354	61.890	54.798	68.463 ¹
Waarvan deelnemersbijdrage	4.587	4.252	4.070	3.791	3.764	4.103	4.400	4.511	3.345
Kostendekkende premie	47.655	70.885	71.850	58.092	47.537	49.503	57.060	50.900	40.762

Pensioenuitkeringen (netto)	-1.741	-1.161	-838	-621	-482	-414	-343	-119	-14
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer in €	569	623	622	647	802	712	661	577	425
Beleggingsopbrengsten	39.105	-113.257	21.878	35.944	55.446	-3.939	3.673	10.218	-6.127

Beleggingen									
Vastrentende waarden	367.375	308.025	327.778	293.100	227.374	162.323	126.716	86.469	45.198
Aandelen	153.251	131.487	161.088	133.128	103.264	67.425	56.091	38.486	19.266
Vastgoed	31.015	22.543	30.215	22.046	22.749	13.388	9.287	7.322	3.203
Derivaten	-31.036	-25.740	-6.030	15.577	-9.705	2.156	-1.189	-1.691	-4.586
Overige beleggingen	13.367	9.443	5.780	3.548	1.667	204			
Totaal belegd vermogen	533.972	445.758	518.831	467.399	345.349	245.496	190.905	130.586	63.081

Rendementen (1 jaar)									
Groeiportefeuille	12,1%	-12,3%	16,2%	0,9%	19,6%	-5,2%	7,5%	10,3%	-4,9%
Stabiele rendementsportefeuille	4,5%	-14,6%	-0,8%	3,3%	5,2%	-0,1%	1,7%	3,3%	-0,9%
Renteswaps	-0,9%	-8,1%	-4,6%	7,5%	7,7%	1,8%	-0,7%	8,1%	-17,3%
Totaal	8,1%	-20,8%	4,5%	9,5%	22,0%	-1,4%	2,3%	16,0%	-20,5%

Kosten vermogensbeheer excl. transactiekosten (in basispunten/gem belegd vermogen)	40	41	49	59	65	70	64	58	39
---	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Transactiekosten (in basispunten/gem belegd vermogen)	3	7	8	8	15	11	10	3	5
--	---	---	---	---	----	----	----	---	---

¹ 2015: inclusief € 15 miljoen garantiestorting en € 15 miljoen indexatiedepot.

Strategische benchmarkbeschrijving

Asset Categorie	Benchmark
Diversified Growth	Customized Diversified Growth
Stable Return	Customized Stable Return
Cash	€STR - 15 bp

Diversified Growth	
Developed Markets	iSTOXX World Net Return
Global Emerging Markets	MSCI Emerging Markets Total Return Net Dividends Reinvested
Listed Real Estate	FTSE EPRA/NAREIT Developed Net Dividends Reinvested
High Yield Obligaties	ICE BoA/ML Global High Yield IG Country Constrained (100% hedged to EUR)
Emerging Markets Debt	50% x JPM EMBI Diversified Comp (100% hedged to EUR) + 50% x JPM GBI-EM Global Diversified Comp
Diversified Income Fund	25% x Credit Suisse Western Europe Institutional Leveraged Loan Total Return (100% hedged to Euro) + 75% x Bloomberg Barclays Pan European Floating ABS Bond Total Return (100% hedged to Euro)

Stable Return	
Staatsobligaties	Portefeuillerendement is benchmarkrendement
Credit obligaties	ICE BoA/ML Q772 Custom (100% hedged to EUR)
Nederlandse Hypotheken	Portefeuillerendement is benchmarkrendement

Overlay	
Nominal Interest Rates Swaps	Portefeuillerendement is benchmarkrendement

Progress

Resultaten en ontwikkelingen 2023

Een jaar in cijfers

stand van zaken op 31 december 2023

€ 5.511 *mln*
Fondsvermogen

7,2%
Rendement

€ 169 *mln*
Uitkeringen

170,7%
Beleidsdekkingsgraad

€ 3.347 *mln*
Pensioenverplichtingen

17.671
(Gewezen) deelnemers en
pensioengerechtigden

Indexatie per 1 januari 2024:

Pensioengerechtigden en gewezen deelnemers

2,99%

Deelnemers

7,44%

Het jaar op hoofdlijnen

Geen indexatie, wel inhaalindexatie

Progress streeft ernaar de pensioenen jaarlijks te verhogen middels een indexatie. We willen de pensioenen van de deelnemers die nog in dienst zijn bij een Unilever-onderneming laten meegroeien met de cao-loonstijgingen bij Unilever. De ingegane pensioenen van de pensioengerechtigden en de pensioenen van de gewezen deelnemers willen we laten meegroeien met de prijsstijgingen in Nederland. De beleidsdekkingsgraad, het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de voorgaande twaalf maanden, van Progress bedroeg eind oktober 171,5%. Op basis van de financiële situatie was een volledige verhoging mogelijk. Echter, door deflatie op de peildatum is het niet mogelijk om de pensioenen te indexeren. De indexatie-achterstand van vorig jaar is wel volledig toegekend (inhaalindexatie).

Actieven

Onze doelstelling voor actieven is een pensioenverhoging die gelijk is aan de stijging van de cao-lonen in het afgelopen jaar. In 2023 is er een cao-verhoging geweest van 6,5%.

Een pensioenverhoging (indexatie) met dit percentage is alleen toegestaan als de financiële situatie van Progress goed genoeg is. Dat is het geval. Ook de vorig jaar gemiste indexatie van 0,88% kan nu ingehaald worden.

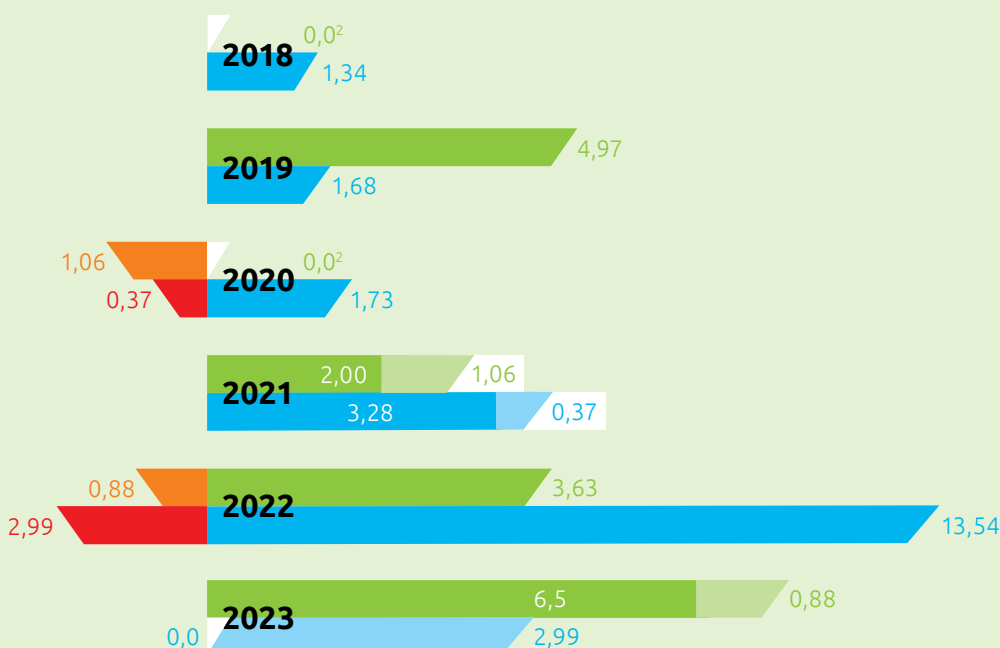
Pensioengerechtigden en gewezen deelnemers

Onze doelstelling voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers is een pensioenverhoging die gelijk is aan de prijsontwikkeling¹ in het afgelopen jaar (van 1 november 2022 tot 1 november 2023). Op basis van de financiële situatie was een volledige verhoging mogelijk. Echter, door de dalende inflatie kwam het cijfer op peildatum eind oktober 2023 negatief uit: -1,98%. Op basis van deze zogenoemde 'deflatie' kan het pensioen niet worden verhoogd. Verlagen gebeurt echter ook niet. Wel wordt het genoemde percentage in mindering gebracht op de verhoging van 2025 en/of eventueel de jaren daarna.

Ondanks de deflatie gaat het pensioen van de pensioengerechtigden bij Progress toch omhoog per 1 januari 2024. Omdat de financiële situatie van Progress goed is, is het mogelijk om de cumulatieve gemiste indexatie tot en met 2022 (2,99%) toe te kennen. Er is zelfs ruimte om, conform de afspraken, € 115,3 miljoen naar Unilever te kunnen terugstorten. De totale indexatie per 1 januari 2024 komt daarmee op 7,44% voor actieven en 2,99% voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers. Er is hierna geen indexatieachterstand meer bij Progress.

¹ Voor de prijsontwikkeling gaan wij uit van de afgeleide Consumentenprijsindex (CPI afgeleid). Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft dat cijfer vastgesteld op -1,98%.

Zo indexeerden wij de pensioenen in de laatste zes jaar:

Indexatie pensioen in %
(per 1 januari van het betreffende jaar)

Actieve deelnemers

- Indexatie
- Indexatieachterstand
- Inhaalindexatie

Pensioengerechtigden en gewezen deelnemers

- Indexatie
- Indexatieachterstand
- Inhaalindexatie

² Op 1 januari 2018 en op 1 januari 2020 zijn de pensioenen voor actieve deelnemers niet verhoogd, omdat de cao-lonen in 2017 en 2019 niet waren gestegen..

Vooruitzichten indexatie

Progress staat er, mede door de garantie van Unilever, financieel goed voor. Daarbij voert Unilever APF een solide financieel beleid. In het afgelopen jaar is de beleidsdekkingsgraad gestegen. Dit maakt de kans op volledige indexatie in de toekomst groter. Echter, we kunnen de indexatie voor de komende jaren niet garanderen. Als de rente daalt of als de beleggingsresultaten tegenvallen, kan onze financiële positie achteruitgaan.

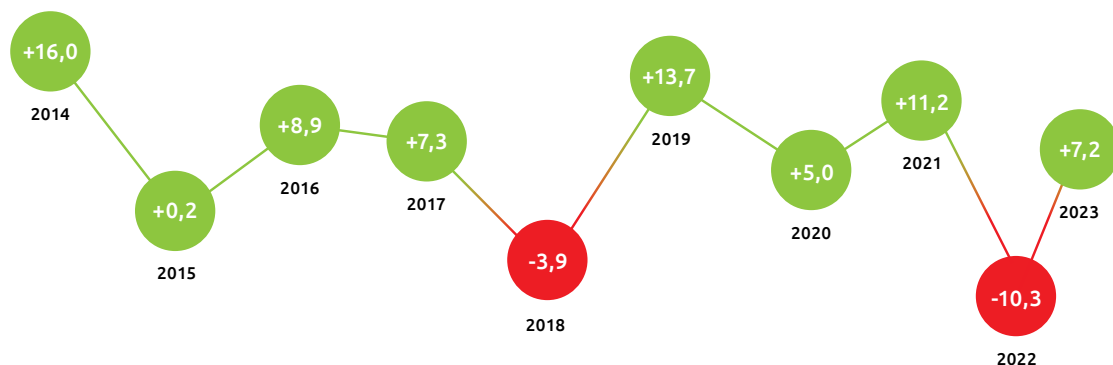
Voor de duidelijkheid: door de bijbetalingsverplichting van Unilever kan je pensioen bij Progress niet worden verlaagd. Als de dekkingsgraad onder een bepaalde grens zakt, zal Unilever een bijbetaling doen volgens de afspraken in de uitvoeringsovereenkomst. De andere kant van de medaille is, zoals dit jaar het geval is, als de dekkingsgraad boven een bepaalde grens stijgt, krijgt Unilever een terugbetaling.

[Meer lezen over premie- en garantieafspraken met Unilever, zie pagina](#)

UPO's actieven regelingen 1984/2002

Binnen Unilever APF zijn er twee bijzondere groepen arbeidsongeschikten (onder reglement 1984 en 2002) voor wie er geen standaard UPO's ingeregeld waren, omdat dit (deels) een verkeerd beeld van de rechten zou kunnen geven (in verband met bijzondere kenmerken van de regelingen), omdat er weinig aan de opbouw verandert jaarlijks en omdat het veel handwerk zou zijn voor in totaal minder dan 50 deelnemers. De deelnemers zijn uiteraard wel door ons schriftelijk geïnformeerd over hun rechten. Doordat deze eigenlijk niet wijzigen is dat alleen niet ieder jaar gebeurd. De AFM heeft hier in het kader van sector breed onderzoek vragen over gesteld. Naar aanleiding van de vragen van de AFM hebben we deze groep deelnemers dit jaar alsnog een UPO gestuurd. Daarmee is het UPO 2023 aan alle actieven tijdig verzonden.

Progress belegt voor de lange termijn. We houden rekening met goede en minder goede jaren. Over de laatste tien jaar boekten we een gemiddeld nettorendement van 5,2% per jaar.

Teruggave Franse dividendbelasting

Sinds tientallen jaren loopt er een claim bij de Franse belastingdienst. Dit had te maken met het feit dat Franse pensioenfondsen vrijgesteld waren van dividendbelasting terwijl pensioenfondsen uit andere Europese landen wel moesten betalen.

Deze claim is in 2023 – grotendeels – toegekend. Het bedrag van € 2,8 miljoen (inclusief rentevergoeding) komt ten gunste van het fondsvermogen van Progress.

Rendement op beleggingen

Het resultaat op de beleggingen bedroeg in 2023 6,4%. Progress heeft op de totale portefeuille een netto rendement (inclusief valuta-, rente- en inflatie- overlay) geboekt van 7,2%.

Rendement 2023	Progress %	Benchmark %
Groeiportefeuille	8,4	8,7
Stabiele rendementsportefeuille	4,4	4,4
Rendement excl.swaps	6,4	6,6
Valutaderivaten	0,2	0,2
Futures	0,0	0,0
Renteswaps	1,1	1,1
Inflatieswaps	-0,4	-0,4
Gewogen rendement	7,2	7,4

Om onze beleggingsprestaties op waarde te kunnen schatten, vergelijken wij deze met een benchmark (de gemiddelde vergelijkbare beleggingsportefeuille). In 2023 bleven we 0,2%-punt achter op de benchmark. Dit werd vooral veroorzaakt door een negatief allocatie-effect.

In 2022 lieten de meeste liquide beleggingscategorieën een negatief rendement zien. Meer illiquide beleggingen zoals niet-beursgenoteerde vastgoedbeleggingen en private equity behaalden een positief rendement, met als gevolg dat de gewichten van deze laatste categorieën in het begin van 2023 hoger lagen dan het strategische gewicht. Gedurende 2023 zijn er met name bij vastgoed grote onttrekkingen gedaan om het gewicht weer in lijn te krijgen met de strategische bandbreedte. Doordat de liquide beleggingen echter een beter rendement behaalden in 2023 dan vastgoed, resulteerde dit in het negatieve allocatie-effect. Het selectie-effect was wel positief, maar onvoldoende om het negatieve allocatie-effect te compenseren. Progress streeft ernaar om zoveel mogelijk (semi) passief te beleggen. Echter een beperkt deel van de portefeuille wordt wel actief belegd. Dit vertaalt zich in de doelstelling om op totaal fondsniveau op lange

termijn 0,09%-punt beter te presteren dan de benchmark. In 2023 is dit target behaald.

Ontwikkeling dekkingsgraad

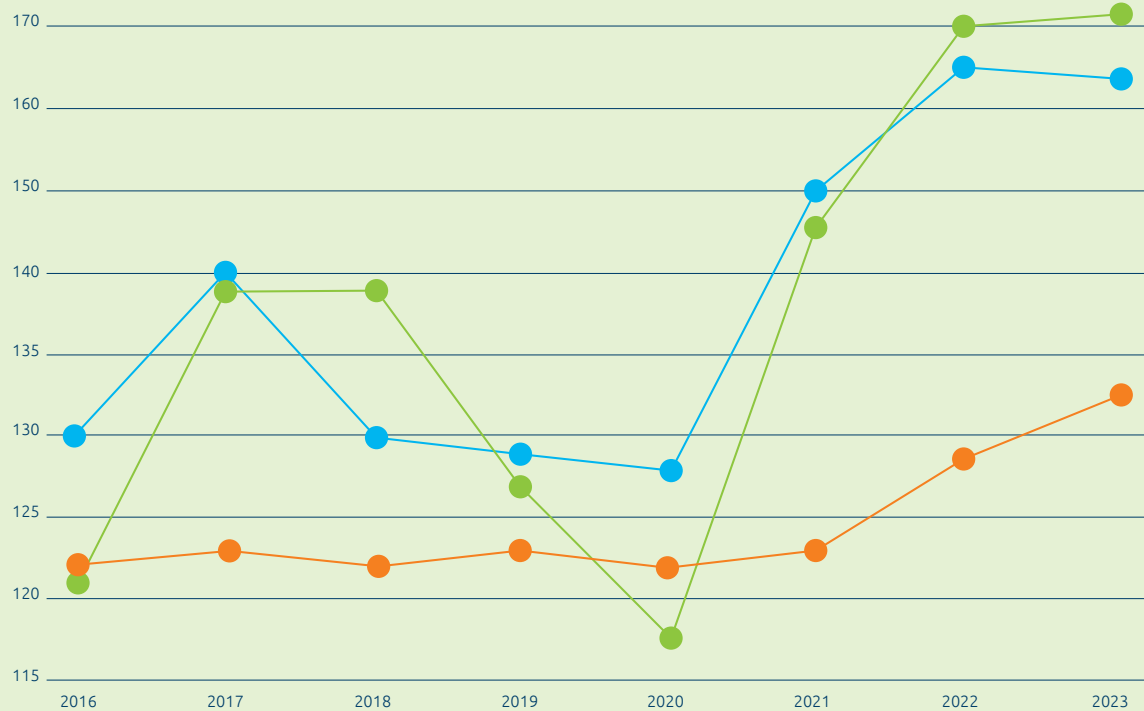
Voor de dekkingsgraden was 2023 een stabiel jaar.

De actuele dekkingsgraad daalde licht gedurende het jaar tot een eindstand op 31 december van 164,7%.

Dat is 1,2%-punt lager dan de eindstand van 2022.

De beleidsdekkingsgraad (de gemiddelde stand van de actuele dekkingsgraad over de laatste twaalf maanden) steeg licht van 170,2% naar 170,7%.

Naast de actuele dekkingsgraad (de stand van zaken op één moment) en de beleidsdekkingsgraad (die de basis vormt voor belangrijke beslissingen zoals het indexatiebesluit) berekenen we ook de zogeheten reële dekkingsgraad. Dat is de actuele dekkingsgraad waarin onze ambitie om de pensioenen te indexeren is meegenomen. Daardoor is de reële dekkingsgraad altijd lager

Dekkingsgraad in %

- Actuele dekkingsgraad op 31 december
- De beleidsdekkingsgraad op 31 december
- De toekomstbestendige indexatie (TBI) dekkingsgraad op 31 december

De grafiek geeft weer hoe onze actuele dekkingsgraad en beleidsdekkingsgraad zich vanaf 2016 hebben ontwikkeld. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde stand van de actuele dekkingsgraad over de laatste twaalf maanden. Deze wordt gehanteerd als maatstaf voor de financiële gezondheid van een pensioenfonds. De toekomstbestendige indexatiedekkingsgraad (TBI-dekkingsgraad) geeft de grens aan waarboven we de pensioenen wettelijk volledig mogen indexeren. Deze grens is fondsspecifiek en wordt jaarlijks vastgesteld.

dan de actuele dekkingsgraad. In 2023 is onze reële dekkingsgraad gedaald van 132,4% naar 128,7%. Dan is er nog de toekomstbestendige indexatiedekking (TBI-dekkingsgraad). De TBI-dekkingsgraad geeft de grens aan waarboven we de pensioenen wettelijk volledig mogen indexeren. Deze grens is fondsspecifiek en wordt jaarlijks vastgesteld. De indexatie kan volledig toegekend worden als de beleidsdekkingsgraad van Progress op de peildatum minimaal gelijk is aan de TBI-dekkingsgraad. De TBI-dekkingsgraad van Progress per 31 december 2023 bedraagt 132,6%. Ons fondsvermogen steeg in 2023 van € 5,3 miljard naar € 5,5 miljard.

Vermogen versus verplichtingen	Situatie eind 2023	Situatie eind 2022
Pensioenverplichtingen	3.347 mln	3.201 mln
Vermogen	5.511 mln	5.310 mln
Actuele dekkingsgraad	164,7%	165,9%
Beleidsdekkingsgraad	170,7%	170,2%

De plussen en minnen van 2023

De actuele dekkingsgraad in 2023 daalde per saldo met 1,2%-punt. De belangrijkste plussen en minnen van 2023 zijn:

++ Rendement

In 2023 hebben we een positief beleggingsrendement behaald. Dit heeft, na aftrek van de aan de verplichtingen toe te voegen rente, een positief effect op de dekkingsgraad van 6,3%-punt.

++ Uitkeringen

Omdat de dekkingsgraad hoger is dan 100% en er bij uitkeringen 100% wordt uitgekeerd (afname vermogen is gelijk aan de uitkering), hebben uitkerin-

gen een positief effect op de dekkingsgraad. Het effect bedraagt 3,7%-punt.

-- Rekenrente

In 2023 daalde de rekenrente waarmee we onze pensioenverplichtingen moeten berekenen van 2,69% naar 2,38%. Een lagere rente betekent dat we meer geld in kas moeten hebben, oftewel: onze verplichtingen stijgen. Door de dalende rekenrente (en de toegenomen verplichtingen) daalt de dekkingsgraad met 5,7%-punt.

-- Indexatie

Het toekennen van de (inhaal)indexatie voor de actieve deelnemers en voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers leidt tot een verlaging van de dekkingsgraad per 31 december 2023 met 5,2%-punt.

Kosten

De kosten van Progress zijn, in lijn met de Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie, onder te verdelen in drie soorten: pensioenuitvoeringskosten, kosten van het vermogensbeheer en transactiekosten. Wij hebben transparantie over onze kosten hoog in het vaandel.

Unilever APF neemt deel aan het kostenbenchmarkonderzoek van Bell. In dit onderzoek (gebaseerd op kosten tot en met boekjaar 2022) worden zowel de kosten van de pensioenuitvoering als de kosten van vermogensbeheer van Progress vergeleken met andere pensioenfonds. Het is lastig om kosten te vergelijken omdat pensioenfonds heel verschillend zijn (denk bijvoorbeeld aan complexiteit en grootte van de regeling en de beleggingsstrategie). De kosten voor de pensioenuitvoering van Progress zijn gemiddeld en de kosten voor vermogensbeheer liggen hoger dan het gemiddelde van vergelijkbare pensioenfonds, met name gedreven door de semi-passieve beleggingsstrategie in enkele beleggingscategorieën. In 2023 zijn

Totale kosten	2023		2022	
	Bedrag (*'000)	in %	Bedrag (*'000)	in %
Kosten pensioenuitvoeringsadministratie	3.391	0,06	3.195	0,06
Kosten vermogensbeheer exclusief transactiekosten	14.738	0,28	23.614	0,42
Totale kosten	18.129	0,34	26.809	0,48
Transactiekosten	2.198	0,04	4.456	0,08

de vermogensbeheerkosten afgenomen ten opzichte van de kosten in 2022 die in het onderzoek zijn meegenomen. De uitkomsten zijn besproken in de Auditcommissie en de Raad van Bestuur. De Raad van Bestuur is zich bewust van het niveau van de kosten van pensioenuitvoering en vermogensbeheer en de positie in de benchmark en vindt deze acceptabel gegeven de doelstellingen van Progress. De Raad van Bestuur blijft de kosten kritisch monitoren mede vanwege het gesloten karakter van Progress.

Kosten pensioenuitvoering

In 2023 geeft Progress € 3,4 miljoen uit aan pensioenuitvoeringskosten (2022: € 3,2 miljoen). Dat is € 302 per deelnemer (2022: € 274), berekend over 975 actieve deelnemers en 10.242 pensioengerechtigden (totaal 11.217). Dit is een stijging van de kosten ten opzichte van 2022 van € 28. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door een stijging in de personeelskosten en een daling van het aantal deelnemers waarover de kosten kan worden toegerekend.

Als je in deze berekening ook de 6.454 gewezen deelnemers meeneemt, komt het bedrag per deelnemer uit op € 192 (2022: € 174). Er vindt geen verrekening van kosten tussen pensioenuitvoering en vermogensbeheer plaats. De toezichtskosten (DNB en AFM) bedroegen in 2023 € 270.000.

Kosten vermogensbeheer

In 2023 hebben we voor het beheer van onze beleggingen (exclusief transactiekosten) € 14,7 miljoen uitgegeven. Dat is 0,28% van het gemiddeld belegd vermogen van € 5.323 miljoen. De transactiekosten over 2023 zijn € 2,2 miljoen; 0,04% van het gemiddeld belegd vermogen. De totale kosten voor vermogensbeheer bedragen in 2023 € 16,9 miljoen (in 2022 € 28,1 miljoen), als percentage van het gemiddeld belegd vermogen 0,32% (in 2022 0,50%). Zoals weergegeven in onderstaande tabel zijn de

beheerkosten in euro's gedaald. Als percentage van het gemiddeld belegd vermogen is dit licht gedaald.

Voor actievare beleggingen met een hoger rendement profiel liggen de kosten gemiddeld hoger dan voor passievare categorieën. De daling van de prestatieafhankelijke vergoeding wordt veroorzaakt door enerzijds negatieve rendementen van enkele niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen. Anderzijds wordt dit veroorzaakt door de (gedeeltelijke) verkoop van niet-beursgenoteerde vastgoed fondsen gedurende het jaar. De stijging van de kosten fiduciair beheer wordt gedeeltelijk veroorzaakt door de gedaalde waarde van de beleggingen, anderzijds door eenmalige, aflopende kosten van voormalige obligatie mandaten.

Progress streeft naar een optimaal inzicht in de kosten voor vermogensbeheer. Dat stelt ons in staat een efficiënt kostenbeleid te voeren en op gezette tijden met onze beleggers te heronderhandelen. Bij het verkrijgen van zoveel mogelijk transparantie over de kosten, speelt het onderzoek naar onderliggende kosten een belangrijke rol. Van de totale kosten kunnen we 92% direct herkennen; de overige 8% wordt geschat. We blijven ernaar streven om de indirecte kosten van die beleggingscategorieën, waar nu nog niet in detail op gerapporteerd kan worden, beter in beeld te krijgen.

De geschatte kosten over 2023 (die een onderdeel vormen van de totale kosten) bedroegen € 1,4 miljoen. Deze hebben uitsluitend betrekking op de transactiekosten.

Voor meer informatie over de belangrijkste uitgangspunten van ons beleid, inclusief de belangrijkste beleggingsbeslissingen van de Raad van Bestuur, zie pagina 57 (Vermogensbeheer).

Vermogensbeheer in '000 euro's	2023	% gemiddeld belegd vermogen	2022	% gemiddeld belegd vermogen
Beheerkosten	13.559	0,26	15.268	0,27
Prestatieafhankelijke vergoedingen	-1.791	-0,03	5.801	0,10
Kosten fiduciair beheer	2.341	0,04	1.947	0,04
Transactiekosten	2.198	0,04	4.456	0,08
Overige kosten	629	0,01	598	0,01
Totaal	16.936	0,32	28.070	0,50

2023						
Kosten per beleggings-categorie in '000 euro's	Beheer-kosten	% gemiddeld belegd vermogen	Prestatie-afhankelijke vergoedingen	% gemiddeld belegd vermogen	Transactie-kosten	% gemiddeld belegd vermogen
Vastrentende waarden	7.407	0,14	-	-	862	0,02
Aandelen	1.922	0,04	-	-	933	0,02
Alternatieve beleggingen (w.o. Private Equity)	247	0,01	-48	0,00	-	-
Vastgoed	2.296	0,04	-1.743	-0,03	-	-
Overige beleggingen	1.128	0,02	-	-	-	-
Kosten overlay beleggingen	559	0,01	-	-	403	0,00
Totaal	13.559	0,26	-1.791	-0,03	2.198	0,04

2022						
Kosten per beleggings-categorie in '000 euro's	Beheer-kosten	% gemiddeld belegd vermogen	Prestatie-afhankelijke vergoedingen	% gemiddeld belegd vermogen	Transactie-kosten	% gemiddeld belegd vermogen
Vastrentende waarden	7.614	0,14	-	-	2.162	0,04
Aandelen	2.098	0,04	-	-	1.074	0,02
Alternatieve beleggingen (w.o. Private Equity)	362	0,00	240	0,00	-	-
Vastgoed	3.665	0,06	5.561	0,10	277	0,00
Overige beleggingen	1.017	0,02	-	-	-	-
Kosten overlay beleggingen	512	0,01	-	-	943	0,02
Totaal	15.268	0,27	5.801	0,10	4.456	0,08

Aansluiting met jaarrekening

De vermogensbeheerkosten zoals vermeld wijken op onderdelen af van de kosten zoals gepresenteerd in de jaarrekening. In de jaarrekening worden alleen kosten verantwoord die direct bij het pensioenfonds in rekening zijn gebracht. De directe kosten bedragen € 4,7 miljoen, € 12,2 miljoen is gesaldeerd onder de indirecte beleggingsopbrengsten.

Haalbaarheidstoets

Progress voert jaarlijks de verplichte haalbaarheidstoets uit. Die geeft inzicht in samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's. Uit de haalbaarheidstoets die we in 2023 hebben uitgevoerd, blijkt dat de uitkomst voor wat betreft het verwachte pensioenresultaat niet voldoet aan de grens (99,8% versus 100%). Aangezien de uitkomst maar nipt onder de grens komt en dit voornamelijk door de extreem hoge inflatie van vorig jaar komt, is besloten om de grenzen niet aan te passen (dit is namelijk niet verplicht). Sociale partners zijn hiermee akkoord gegaan.

Deel	Toets	Grens	Realisatie 2023
A	Verwacht pensioenresultaat vanuit feitelijke dekkingsgraad	Minimaal 100%	99,8%
D	Spreiding tussen verwacht resultaat en het pensioenresultaat in een slechtweerscenario vanuit feitelijke dekkingsgraad	Maximaal 5%	1,5%

Premie en garantie-afspraken met Unilever

Sinds 1 april 2015 is Progress gesloten voor nieuwe toetreders. Er vindt geen nieuwe pensioenopbouw meer plaats en er komt ook geen premie meer binnen. In de uitvoeringsovereenkomst met Unilever zijn garanties afgesproken over het aanvullen van eventuele tekorten bij Progress.

Er wordt een aparte TBI-dekkingsgraad berekend, de "Indexatie Gecorrigeerde TBI-dekkingsgraad" die alleen gebruikt wordt voor de berekening van de premiebij- en premierugbetaling. Er vindt op 30 januari in enig jaar een bijbetaling plaats als de Indexatie Gecorrigeerde Dekkingsgraad lager is dan de Indexatie Gecorrigeerde TBI vermeerderd met 5%-punt (premiebijbetalingsgrens), beide op 31 oktober van het voorgaande jaar. De Indexatie Gecorrigeerde Dekkingsgraad is de beleidsdekkingsgraad op peildatum 31 oktober na verrekening van de toegekende toeslagen. Eind oktober 2023 lag de Indexatie Gecorrigeerde Dekkingsgraad hoger dan de premiebijbetalingsgrens. Er is dan ook geen bijbetaling aan de orde in januari 2024.

Als de Indexatie Gecorrigeerde Dekkingsgraad gelijk of hoger is dan de Indexatie Gecorrigeerde TBI-dekkingsgraad vermeerderd met 15%-punt vindt er een terugbetaling van Progress aan Unilever plaats. Dit was het geval eind oktober 2023. Er kan echter alleen een terugbetaling plaatsvinden als alle gemiste indexatie is ingehaald. Aangezien alle gemiste indexatie wordt toegekend per 1 januari 2024, zal er in januari 2024 een terugbetaling plaatsvinden aan Unilever van € 115,3 miljoen.

Vermogensbeheer

Progress belegt het vermogen om op de lange termijn een optimaal rendement te behalen met een verantwoord risico. Het beleggingsbeleid is erop gericht om onze beleidsdekkingsgraad zo ver mogelijk boven de TBI-dekkingsgraad (de wettelijke grens voor volledige, toekomstbestendige indexatie) te laten stijgen. Tegelijkertijd moet het risico dat we onder die grens wegzakken acceptabel blijven.

In dit hoofdstuk zetten we de belangrijkste uitgangspunten van ons beleid uiteen, inclusief de belangrijkste beleggingsbeslissingen van de Raad van Bestuur in 2023. Dat doen we aan de hand van de vijf pijlers van ons vermogensbeheer. Hierna gaan we kort in op hoe Progress heeft gestemd op aandeelhoudersvergaderingen en in welke mate wij ecologische en sociale kenmerken promoten (SFDR).

Pijler 1: Dynamisch beleggingsbeleid

Progress hanteert een dynamisch beleggingsbeleid: bij hogere dekkingsgraden worden de beleggingsrisico's beperkt om de dekkingsgraad te beschermen. Het risicoprofiel van het beleggingsbeleid is afgestemd op de karakteristieken van Progress als gesloten kring, met een vrij hoge gemiddelde leeftijd van de deelnemers. Ook de risicohouding van de belanghebbenden is meegewogen. Er wordt beheerst beleggingsrisico gelopen om de benodigde verwachte rendementen te kunnen halen en daardoor de dekkingsgraad te ondersteunen met aanvaardbare risico's. Als de dekkingsgraad stijgt, wordt het risico van de beleggingen verlaagd als vastgestelde punten (triggers) zijn bereikt. Zowel eind maart als eind april 2023 kwam de 30-jaars-rente boven de trigger van 2,5%. Dit betekende dat de renteafdekking bij Progress verhoogd is van 60% naar 75%. Vervolgens steeg de rente eind september boven de 3% waardoor de volgende trigger werd bereikt. De rente-afdekking is naar aanleiding hiervan verhoogd van 75% naar 90%.

	Strategische verdeling eind 2023 %	Portefeuille verdeling eind 2023 %
Groeiportefeuille	50	49
Stabiele rendementsportefeuille	50	51
Totaal assets	100	100

De tabel geeft weer hoe de strategische beleggingsmix er in 2023 uitzag en hoe de portefeuille eind 2023 feitelijk verdeeld was.

Pijler 2: Diversificatie

Progress spreidt het vermogen over verschillende soorten beleggingen. De verdeling is vastgelegd in het strategisch beleggingsplan. Van deze verdeling kan binnen een bepaalde bandbreedte worden afgeweken.

Pijler 3: Beperking valutarisico's

Progress belegt wereldwijd en loopt daardoor valuta-risico's. Voor de belangrijkste beleggingscategorieën dekken wij 80% van het risico van de Amerikaanse dollar af. Staatsobligaties en credits worden voor 100% afgedekt voor alle valuta-effecten.

Pijler 4: Beperking rente- en inflatierisico

Progress beschermt zich voor een deel tegen het effect van de rente op de hoogte van onze pensioenverplichtingen zonder indexaties (en daarmee op de dekkingsgraad). De mate van afdekking van het renterisico is gekoppeld aan de hoogte van de rente (de 30-jaars swaprente). Bij een lage rentestand wordt minder afgedekt, omdat het verwachte neerwaartse risico op een verder dalende rente dan afneemt en we meer profiteren van een eventuele rentestijging. Bij een hogere rentestand geldt het omgekeerde: dan beschermen we de dekkingsgraad door een hogere afdekking van het renterisico. Aangezien de rente bleef stijgen in 2023 hebben we, volgens het beleid, de strategische renteafdekking in twee stappen verhoogd van 60% naar 90%. Hierdoor zal de dekkingsgraad stabiel blijven bij renteveranderingen. Progress dekt zich ook gedeeltelijk in tegen het inflatierisico. In 2023 was de strategische afdekking tegen inflatie 21%.

Pijler 5: Duurzaam beleggen

Progress hecht belang aan duurzaam beleggen. Wij vinden dat onze financiële doelstellingen en risico's samengaan met streven naar meer duurzaamheid. Duurzaam beleggen betekent voor ons: de wereld iets

beter maken, zonder dat dit ten koste gaat van rendement. Sterker nog: we zijn ervan overtuigd dat duurzaam beleggen op de lange termijn bijdraagt aan een duurzaam hoger rendement en/of minder risico met zich meebrengt.

Een beschrijving van het ESG-beleid, inclusief de belangrijkste ontwikkelingen vind je in het hoofdstuk 'APF – overkoepelende activiteiten en ontwikkelingen' op pagina 9.

Verantwoordelijk aandeelhouder

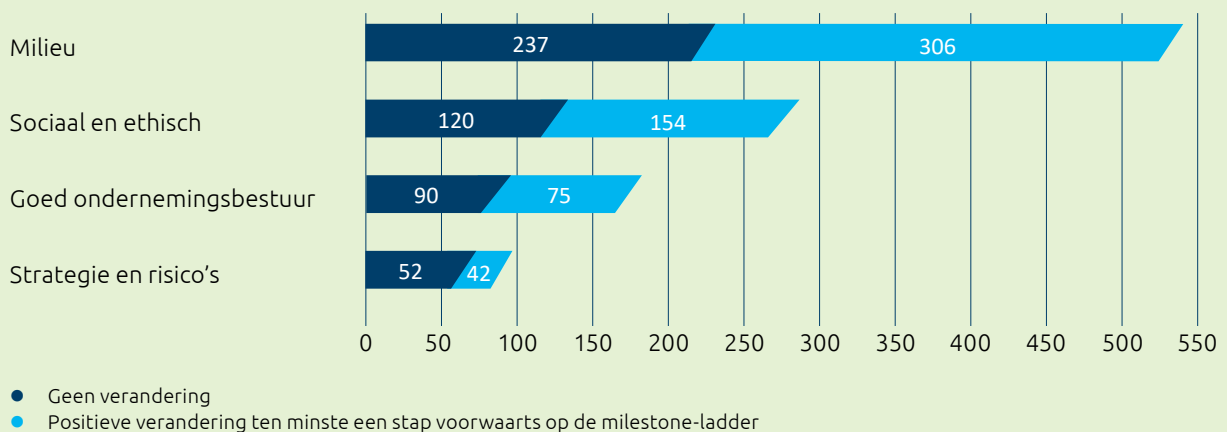
Ook in 2023 heeft Progress zich opgesteld als actieve en verantwoordelijke aandeelhouder door te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. Dat doen we via Hermes EOS, waarin wereldwijd institutionele beleggers zich gezamenlijk inzetten voor een betere wereld.

Samen hebben we impact op bedrijven over de hele wereld. Wanneer er een stem tegen het management wordt uitgebracht, wordt er met het betreffende bedrijf gecommuniceerd om dit toe te lichten en om constructieve oplossingen aan te dragen. In 2023 hebben we via Hermes EOS met 644 bedrijven waarin we beleggen in het kader van engagement intensief overleg gevoerd over 2.998 doelstellingen op het gebied van milieu, sociale en ethische onderwerpen, goed ondernemingsbestuur, strategie en risico's.

Op 1.737 aandeelhoudersvergaderingen over de hele wereld hebben we onze stem uitgebracht over 19.440 resoluties. Bij 3.267 van deze resoluties is of een tegenstem of een onthoudingsstem uitgebracht richting management.

Resultaten engagement

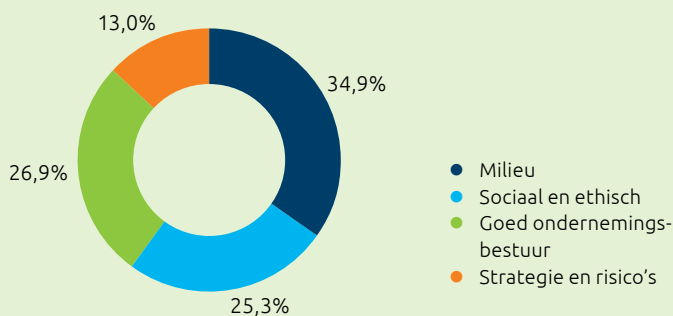
De tabel hieronder geeft weer in hoeveel van de hoofddoelstellingen onze engagement tot verbeteringen leidde.

ESG in beeld

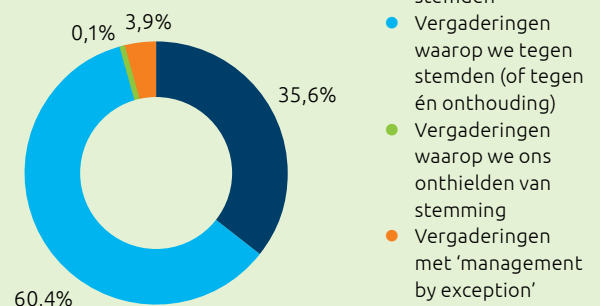
Engagement

We spraken wereldwijd 644 ondernemingen aan op hun beleid over 2.998 ESG-onderwerpen.

Stemmen

Wereldwijd stemden we op 1.737 aandeelhouders-vergaderingen over 19.440 resoluties.

EU Informatieverschaffingsrichtlijn (SFDR)

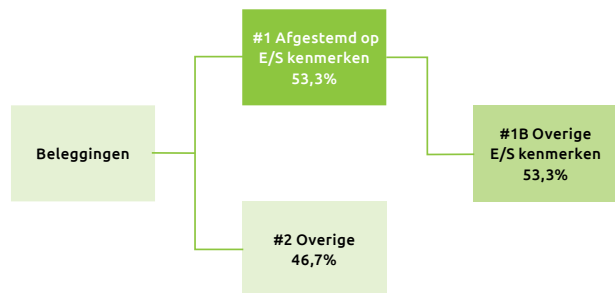
In lijn met artikel 11 van de SFDR zetten wij hieronder uiteen in welke mate wij ecologische en sociale kenmerken promoten (artikel 8 SFDR):

- Wij hebben in 2023 ons Verantwoord Beleggen beleid toegepast en als actief eigenaar opgetreden richting ondernemingen. Door te beleggen met een focus op de drie thema's uit ons beleid, dragen wij bij aan de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties. Dit komt zowel terug in onze beleggingen als in onze engagement activiteiten en ons stemgedrag. Verder hebben we ons uitsluitingsbeleid in volledigheid nageleefd. Deze getroffen maatregelen om te voldoen aan de gepromote ecologische en sociale kenmerken waren van toepassing op de gehele portefeuille. Onderstaande tabel geeft de grootste beleggingen weer gerelateerd aan onze pensioenregeling.

- De verwezenlijking van de ecologische of sociale kenmerken van de pensioenregelingen wordt gemeten door een aantal duurzaamheidsindicatoren. De gemiddelde Sustainalytics ESG-risicoring van de beleggingscategorieën in onze portefeuille ligt tussen 19,6 (laag) en 25,9 (gemiddeld). Vastgoedbeleggingen in onze actieve portefeuille hebben een gemiddelde GRESB-score van 87. Wij hebben bij 25 van de 27 externe vermogensbeheerders de integratie van gepromote ecologische of sociale kenmerken getoetst. 22 van deze managers voldoen aan onze criteria. De resultaten als verantwoordelijk aandeelhouder worden in bovenstaande figuren toegelicht.

- Ultimo 2023 heeft onze ESG Value Creation portefeuille, waarin we 'real world impact' nastreven, een aandeel van 3,8%. Tot slot meten en rapporteren we over de CO₂-uitstoot van onze beleggingen op basis van de Weighted Average Carbon Intensity (tCO₂e / USD miljoen inkomsten). De WACI voor onze SWF, emerging markets equity, credits en global high yield portefeuille betreft respectievelijk 58, 202, 166 en 275 eind 2023. Kijk voor meer informatie op onze website: <https://www.unileverpensioenfonds.nl/forward/beleggen/duurzaam-beleggen/>.

- 53,3% van de beleggingen is afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken in de zin van artikel 8 van SFDR (ultimo 2023). De overige beleggingen zijn nog geclassificeerd als artikel 6 met de doelstelling artikel 8 classificatie waar mogelijk. Unilever APF streeft naar een portefeuille met zoveel mogelijk artikel 8 geclasificeerde beleggingen.

- In de zin van SFDR-wetgeving hanteert het pensioenfonds geen referentiebenchmark.

In Bijlage 5 is meer informatie te vinden over de ecologische en/of sociale kenmerken van de beleggingen van Progress.

Grootste beleggingen	Sector	%	Land
Government Bonds (Cardano, EUR)	Staatsobligaties	21,0%	NL
Developed Markets (U-FCP SWF, USD)	Aandelen	17,4%	Lux
Global corporate bonds (ESG Inv G Credits, EUR)	Vastrentende waarden	11,1%	NL
DMFCO (EUR)	Hypotheken	7,5%	NL

Investment **beliefs**

Dit zijn de beleggingsovertuigingen die ten grondslag liggen aan het beleggingsbeleid van Progress:

1. Diversificatie is een belangrijke strategie om het beleggingsrisico te verlagen. Echter, excessieve diversificatie kan leiden tot meer complexiteit.
2. Het strategische beleggingsbeleid (allocatie en overlays) is de belangrijkste beleggingsbeslissing. Het vaststellen van bandbreedtes en beperkingen van diverse tracking errors zorgen ervoor dat de actuele portefeuille voldoende blijft aansluiten op het strategische beleid.
3. Onze basispositie met betrekking tot beleggen is dat wij geloven in passief management gebaseerd op de veronderstelling dat rendement op lange termijn de neiging heeft om naar een langetermijngemiddelde te gaan. Aangezien de financiële markten echter niet volledig efficiënt zijn, kan actief beheer waarde toevoegen voor specifieke subportefeuilles en tactische allocatie op korte termijn.
4. Kosten kunnen een grote impact hebben op het beleggingsresultaat en hiermee moet rekening gehouden worden bij de implementatie van het beleggingsbeleid, net zoals met het risico/rendementsprofiel.
5. Op de langere termijn leveren illiquide beleggingen een illiquiditeitspremie op die met name aantrekkelijk is voor beleggers met een langere horizon.
6. Beleggingen met goed beheerde ESG-factoren zullen hogere risicogewogen rendementen over de lange termijn opleveren. Het overwegen van ESG-kwesties zal leiden tot betere analyses en beslissingen en ESG integreren in alle mandaten is economisch zinvol.
7. Vermogensbeheerders en onderliggende beleggingen zullen de directe en indirecte negatieve ESG-gevolgen in overweging moeten nemen, omdat langetermijnontwikkelingen zoals klimaatverandering, de schaarsheid van natuurlijke bronnen zoals water en mineralen, stijgende voedselprijzen en ongelijkheid in inkomen materiële gevolgen kunnen hebben op toekomstige beleggingsresultaten.
8. Actief eigenaarschap en samenwerking met anderen op gebied van duurzaam beleggen kan leiden tot betere prestaties en, na enige tijd, een lager risico.

Kerncijfers laatste 10 jaar

bedragen in miljoenen euro's

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Aantallen deelnemers										
Deelnemers voor wie wordt bijgedragen	975	1.077	1.218	1.303	1.450	1.698	2.509	2.840	3.108	3.294
Deelnemers met premievrije aanspraken	6.454	6.687	6.763	6.864	6.969	7.024	6.536	6.547	6.612	6.752
Pensioengerechtigden	10.242	10.560	10.852	11.211	11.497	11.715	11.904	12.056	12.146	12.285
Totaal	17.671	18.324	18.833	19.378	19.916	20.437	20.949	21.443	21.866	22.331

Vermogenspositie										
Fondsvermogen	5.511	5.310	6.096	5.577	5.473	4.967	5.329	5.093	4.839	5.008
Voorziening pensioenverplichtingen	3.347	3.201	4.061	4.364	4.233	3.825	3.807	3.914	3.745	3.700
Dekkingsgraad (nominaal)	165%	166%	150%	128%	129%	130%	140%	130%	129%	135%
Beleidsdekkingsgraad (nominaal)	171%	170%	144%	117%	127%	139%	139%	121%	134%	
Dekkingsgraad (reëel)	129%	132%	117%	96%	104%	114%	113%	99%	105%	102%

Premiebijdragen										
Feitelijke premie	-	-	61,7	0,5	-	-	31,5	-	7,0	28,0
Waarvan deelnemersbijdrage	-	-	-	-	-	-	-	-	1,0	1,1
Kostendekkende premie	-	-	-	-	-	-	-	-	10,0	62,0

Pensioenuitkeringen (netto)	-169	-153	-151	-153	-153	-153	-154	-157	-156	-157
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer in €	302	274	291	279	272	242	227	180	168	-
Beleggingsopbrengsten	375	-626	613	259	663	-204	361	414	2	690

Beleggingen										
Vastrentende waarden	3.960	3.739	3.726	3.213	3.120	2.857	2.909	2.728	2.553	2.393
Aandelen	1.113	1.006	1.708	1.874	1.864	1.652	1.937	1.936	1.776	2.270
Vastgoed	285	380	505	444	492	465	433	421	513	398
Derivaten	145	254	153	144	51	-18	53	20	-231	67
Overige beleggingen	177	143	104	67	35	4	0	0	0	0
Totaal belegd vermogen	5.680	5.522	6.196	5.742	5.562	4.960	5.332	5.105	4.611	5.128

Rendementen (1 jaar)										
Groeiportefeuille	8,4%	-7,2%	18,7%	1,3%	19,4%					
Stabiele rendementsportefeuille	4,4%	-14,9%	-0,7%	2,6%	5,4%					
Vastrentende waarden						0,6%	1,0%	7,5%	4,2%	11,7%
Aandelen						-7,9%	11,8%	9,3%	9,4%	15,4%
Vastgoed						12,2%	6,9%	9,3%	14,1%	18,9%
Totaal (inclusief derivaten en overige beleggingen)	7,2%	-10,3%	11,2%	5,0%	13,7%	-3,9%	7,3%	8,9%	0,2%	16,0%

Kosten vermogensbeheer (in Basispunten/gem belegd vermogen)	28	42	49	47	51	44	43	41	45	
--	----	----	----	----	----	----	----	----	----	--

Transactiekosten (in Basispunten/gem belegd vermogen)	4	8	8	8	13	9	12	9	12	
--	---	---	---	---	----	---	----	---	----	--

Strategische benchmarkbeschrijving

Asset Categorie	Benchmark
Beursgenoteerde aandelen	Customized aandelen benchmark
Vastrentende waarden	Customized vastrentende waarden benchmark
Onroerend goed	Portefeuillerendement is benchmarkrendement
Private equity	Portefeuillerendement is benchmarkrendement
ESG Value Creation	Portefeuillerendement is benchmarkrendement
Cash	Euro short-term rate (€STR) minus 15 basis points

Beursgenoteerde Aandelen	
Developed Markets	iSTOXX World Net Return
Emerging Markets	MSCI Emerging Markets Total Return Net Dividends Reinvested

Vastrentende Waarden	
Wereldwijde Staatsobligaties	ICE BofAML Q771 Custom Index (100% hedged to EUR)
Credit Obligaties	ICE BoA/ML Q772 Custom (100% hedged to EUR)
Nederlandse Hypotheken	Portefeuillerendement is benchmarkrendement
Diversified Income Fund	25% x Credit Suisse Western Europe Institutional Leveraged Loan Total return (100% hedged to Euro) + 75% x Bloomberg Barclays Pan European Floating ABS Bond Total Return (100% hedged to Euro)
High Yield Bonds	ICE BoA/ML Global High Yield IG Country Constrained (100% hedged to USD)
Emerging Markets	50% x JPM EMBI Global Diversified Comp (100% hedged to EUR) + 50% x JPM GBI-EM Global Diversified Comp

Onroerend Goed	
Indirect onroerend goed	Portefeuillerendement is benchmarkrendement hedged

Vooruitblik

Nieuwe pensioenstelsel (Wtp)

In 2024 gaan we verder werken aan de transitie in verband met de Wtp. Voor wat betreft Progress hopen we de benodigde activiteiten met betrekking tot het niet-invaren in 2024 af te ronden zodat alle focus naar Forward kan de komende jaren. Richtdatum voor de transitie (van Forward) is 1 januari 2027. Om dit te halen streven sociale partners ernaar om zo spoedig mogelijk een contractkeuze te maken en een transitieplan op te leveren.

Unilever PLC

In maart 2024 heeft Unilever PLC aangekondigd de Ice Cream business af te splitsen als zelfstandige business en een productiviteitsprogramma te starten. Dit kan op termijn impact hebben op het aantal actieve deelnemers van Forward.

Keuzebegeleiding overige processen

De Wet toekomst pensioenen spreekt over een verplichting tot het inrichten van een (digitale) tool voor keuzebegeleiding. Natuurlijk willen wij onze deelnemers goed begeleiden bij het maken van alle pensioenkeuzes. Daarom bieden wij hiervoor al een digitale tool met keuzemogelijkheden aan. Nadat in 2023 de keuzebegeleiding bij het proces Met Pensioen verder is uitgebreid, zullen in 2024 ook andere processen volgens dezelfde procedure begeleid worden.

Premieterugbetaling Unilever

Zoals vermeld in dit jaarverslag is de financiële situatie van Progress eind oktober 2023 dusdanig, dat Unilever een premierugbetaling zal ontvangen van € 115,3 miljoen. Dit bedrag wordt eind januari 2024 naar Unilever overgemaakt en komt hiermee terug in de jaarrekening over 2024. Van de terugbetaling komt circa € 0,9 miljoen ten gunste van de kringen van het APF.

Datakwaliteit Progress

Nadat de datakwaliteit van Forward is onderzocht, zal naar verwachting in 2024 ook een onderzoek worden gedaan naar de datakwaliteit van Progress. Dit onderzoek zal elke 10 jaar herhaald worden.

ALM-studie Forward

Met de ALM-studie die in 2024 voor Forward wordt uitgevoerd, wordt onderzocht of ons beleggingsbeleid nog steeds voldoende aansluit bij onze pensioendoelstellingen en risicohouding. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. De hoofdvraag van de ALM-studie is hoe het beleggingsbeleid eruit moet zien tot aan de transitie.

Digital Operational Resilience Act (DORA)

Digitale weerbaarheid is bedoeld om ICT-risico's tot een voor een organisatie aanvaardbaar niveau terug te brengen. De Digital Operational Resilience Act, of DORA, is wetgeving op Europees niveau die zich richt op de invoering van een geharmoniseerd en alomvattend raamwerk voor het versterken van de digitale operationele weerbaarheid. Vanaf januari 2025 moet Unilever APF aan alle eisen voldoen. In 2024 zullen alle benodigde activiteiten uitgevoerd worden.

Overige wetgeving

Het wetgevingstraject rondom Wet herziening bedrag ineens is in 2023 verder uitgesteld. Ingang zal niet plaatsvinden vóór 1 januari 2025. Als de wetgeving op genoemde datum wordt ingevoerd, zal dit nog wel wat extra capaciteit vragen van de uitvoeringsorganisatie en complexiteit toevoegen in het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Jaarrekening

Unilever APF

Jaarrekening

Balans per 31 december

bedragen in '000 euro's

Na resultaatbestemming	Toelichting (vanaf pag 71)	2023	2022
Activa			
Beleggingen	1	13.794	13.491
Overige vorderingen en overlopende activa	2	9.459	8.054
Liquide middelen	3	840	1.180
Totaal		24.093	22.725
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserves	4	13.848	13.534
Overige schulden en overlopende passiva	5	10.245	9.191
Totaal		24.093	22.725

Staat van baten en lasten over 2023

bedragen in '000 euro's

	Toelichting (vanaf pag 62)	2023	2022
Mutatie weerstandsvermogen kringen	6	-132	-
Beleggingsresultaat geldmarktfondsen	7	446	-15
Vergoeding doorbelaste kosten kringen	8	10.587	9.778
Subtotaal Baten		10.901	9.763
Pensioenuitvoeringskosten	8	-5.130	-4.943
Vermogensbeheerkosten	8	-5.457	-4.835
Subtotaal Lasten		-10.587	-9.778
Saldo van baten en lasten		314	-15

Bestemming van baten en lasten	2023	2022
Bestemmingsreserve	-132	-
Overige reserves	446	-15
Saldo van baten en lasten	314	-15

Kasstroomoverzicht over 2023

bedragen in '000 euro's

	2023	2022
Ontvangen premiebijdragen	55.421	52.660
Ontvangen uitkeringen van herverzekeraars	1.653	1.405
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	4.099	4.064
Ontvangen uitkeringen van risicoherverzekering	1.734	3.761
Betaalde pensioenuitkeringen	-170.436	-154.058
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-5.188	-5.022
Betaald in verband met overdracht van rechten	-1.826	-1.767
Betaalde premie risicoherverzekering	158	-1.911
Overige	428	221
Kasstroom uit pensioenactiviteiten	-113.957	-100.647
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-3.999	-4.045
Aankopen beleggingen	-54.534	-55.150
Verkopen en aflossingen beleggingen	172.150	160.000
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	113.617	100.805
Netto kasstroom	-340	158
Stand liquide middelen per 1 januari	1.180	1.022
Liquide middelen per 31 december	840	1.180

In het kasstroomoverzicht zijn de stromen voor pensioenuitkeringen en premies uit de kringen opgenomen. Deze lopen via de bankrekening van Unilever APF.

Toelichting jaarrekening

Algemeen

Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland (Unilever APF), statutair gevestigd te Rotterdam en ingeschreven onder Kamer van Koophandel nummer 41125151, verzekert per collectiviteitkring de pensioen-uitkeringen van medewerkers of gewezen deelnemers dan wel hun nagelaten betrekkingen, voortvloeiend uit het dienstverband van de betrokken medewerkers met in Nederland gevestigde Unilever ondernemingen. Unilever APF is gevestigd op Hofplein 19, 3032 AC te Rotterdam.

Unilever APF is op 1 januari 2017 van start gegaan. De voormalige pensioenfonds Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland "Progress" en Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland "Forward" vormen vanaf dat moment de collectiviteitkring Progress (Progress) en de collectiviteitkring Forward (Forward). Progress is sinds 1 april 2015 een gesloten fonds, bij Forward bouwen de deelnemers die werken bij een van de Unilever-bedrijven pensioen op in een collectieve beschikbare premieregeling (CDC).

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2023, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2023.

Progress en Forward hebben bij de custodian The Bank of New York Mellon een eigen bankrekening voor hun beleggingen, Unilever APF zorgt voor de afwikkeling van de overige geldstromen en voor de juiste toewijzing van deze geldstromen aan de desbetreffende collectiviteitkringen.

De financiële verantwoording van Progress en Forward is opgenomen in de hoofdstukken Financiële jaar-rapportage Progress en Financiële jaarrapportage Forward.

Alle beleggingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde conform de 'Richtlijnen voor de jaarverslaggeving' (RJ610 "Pensioenfonds") van de Raad voor de Jaarverslaggeving, de beursgenoteerde beleggingen op basis van de marktnotering per balansdatum en niet-beursgenoteerde beleggingen met behulp van algemeen aanvaarde waarderingsmodellen en waarderingsstechnieken. Synoniem van de reële waarde is marktwaarde en internationaal 'fair value'.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de onderneming. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal. De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), in het bijzonder Richtlijn 610.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De accounting grondslagen zijn consistent toegepast in de jaarrekening. Er zijn geen significante wijzigingen ten opzichte van de jaarrekening van vorig jaar. Waar van toepassing zijn vergelijkende cijfers in de balans en toelichting geherrubriceerd om te voldoen aan de presentatie van het huidige jaar.

Informatieverschaffing over schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Grondslagen voor waardering

Beleggingen

Het aanwezige weerstandsvermogen wordt belegd in geldmarktfondsen. Deze vormen de enige belegging van Unilever APF. Deze belegging wordt opgenomen tegen de reële waarde.

Overige vorderingen en overlopende activa

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs, eventueel verminderd met de noodzakelijk geachte voorzieningen. Na eerste verwerking zijn vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs. De reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde, gegeven het kortlopende karakter van de vorderingen en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd.

Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Stichtingskapitaal en reserves

Bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve wordt gevormd door het weerstandsvermogen. Unilever APF houdt ten minste een weerstandsvermogen aan van 0,2% van het balans-totaal van de kringen samen.

Overige reserves

De overige reserve wordt salderend bepaald en is het restant tussen het belegd vermogen en overige activa enerzijds, en de bestemmingsreserve en overige schulden en overlopende passiva anderzijds.

Overige schulden en overlopende passiva

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs.

Na eerste verwerking zijn schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs. De reële waarde van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter ervan. In de kortlopende schulden is begrepen de aflossingsverplichtingen van leningen voor de komende 12 maanden.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

Bijdrage weerstandsvermogen van kringen

Progress en Forward zorgen voor het weerstandsvermogen. Mutaties op het weerstandsvermogen worden daarom als opbrengst verantwoord.

Doordat Unilever APF een beroepsaansprakelijkheidsverzekering heeft die ten minste € 25 miljoen verzekert is het weerstandsvermogen gebaseerd op 0,2% van het balanstotaal van Progress en Forward samen. Maandelijks wordt bepaald of het weerstandsvermogen nog voldoet aan de daarvoor gestelde eisen.

Beleggingsresultaten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan interest en overige opbrengsten.

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt verstaan de interest op de beleggingen, in dit geval geldmarktfondsen.

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten wordt verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen. De transactiekosten, provisies en kosten van custodian zijn verrekend met de desbetreffende directe en indirecte beleggingsopbrengsten.

Vergoeding doorbelaste kosten kringen

Alle kosten die Unilever APF maakt, worden gedragen door de kringen. Deze kosten worden op de volgende wijze doorbelast aan de kringen:

- kosten die direct toewijsbaar zijn aan een kring worden ook uitsluitend ten laste gebracht van die kring.
- kosten die niet direct toewijsbaar zijn aan een kring, maar werkzaamheden voor beide kringen nagenoeg gelijk zijn, worden verdeeld op basis van 50% Forward en 50% Progress.
- overige kosten die niet direct toewijsbaar zijn aan een kring worden volgens een verdeelsleutel aan Progress en Forward ten laste gebracht. Elk jaar wordt opnieuw gekeken of deze verdeling het meest getrouwe beeld weergeeft. Met ingang van 2020 is de verdeelsleutel 35% Forward en 65% Progress.

Pensioenuitvoeringskosten

Deze post vormt de door Unilever APF betaalde pensioenuitvoeringskosten die doorbelast worden aan de kringen op de manier zoals beschreven onder vergoeding doorbelaste kosten kringen.

Vermogensbeheerkosten

Deze post vormt de door Unilever APF betaalde directe kosten vermogensbeheer die doorbelast worden aan de kringen op de manier zoals beschreven onder vergoeding doorbelaste kosten kringen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Progress en Forward hebben bij de custodian The Bank of New York Mellon een eigen bankrekening voor hun beleggingen, Unilever APF zorgt voor de afwikkeling van de overige geldstromen en voor de juiste toewijzing van deze geldstromen aan de desbetreffende collectiviteitskringen.

Toelichting op de balans

bedragen in '000 euro's

1 Beleggingen

De marktwaarde van de geldmarktfondsen wordt gerangschikt onder de categorie directe marktnoteringen. Het mutatieoverzicht ziet er als volgt uit:

	Stand 1 januari	Aankopen	Verkopen	Herwaarde- ring	Stand 31 december
Geldmarktfondsen 2023	13.491	-	-150	453	13.794
Geldmarktfondsen 2022	13.499	-	-	-8	13.491

2 Overige vorderingen en overlopende activa

	2023	2022
Te vorderen:		
- Uninvest Company	105	175
- Unilever Nederland	110	-
- Unilever UK Central Resources Ltd	-	133
- Unilever Europe Business Centre BV	389	125
- Unilever Pensions Plan Luxembourg	-	10
Vorderingen uit risicoverzekering Forward	613	345
Nog te verwerken verzekeringstechnische transacties Progress	154	437
Vooruitbetaalde kosten	62	54
Te vorderen van Progress	8.026	6.775
Totaal	9.459	8.054

Voor een nadere uitsplitsing van het bedrag te vorderen van Progress zie hoofdstuk Financiële jaarrapportage Progress. De meeste vorderingen en overlopende activa hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Binnen de post Vordering uit risicoherverzekering heeft een bedrag van € 0,4 miljoen een looptijd van twee jaar.

3 Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking en bestaan uit het banksaldo bij JP Morgan Bank en The Bank of New York Mellon.

4 Stichtingskapitaal en reserves

	2023	2022
Bestemmingsreserve		
Stand per 1 januari	13.800	13.800
Bijdrage Forward en Progress	-132	-
Stand per 31 december	13.668	13.800
Overige reserve		
Stand per 1 januari	-266	-251
Resultaat	446	-15
Stand per 31 december	180	-266
Totaal reserves	13.848	13.534
Stand per 1 januari	13.534	13.549
Bestemming saldo van baten en lasten	314	-15
Stand per 31 december	13.848	13.534

De bestemmingsreserve wordt gevormd door het weerstandsvermogen. Unilever APF is verplicht om een weerstandsvermogen aan te houden. Dit weerstandsvermogen is bedoeld om onverwachte claims uit de bedrijfsvoering van Unilever APF, die niet mogen worden doorbelast aan de kringen, op te kunnen vangen. Het weerstandsvermogen moet tenminste 0,3% van het balanstotaal van alle kringen bedragen of 0,2% gecombineerd met een beroepsaansprakelijkheidsverzekering die tenminste € 25 miljoen verzekert. Unilever APF heeft voor die laatste optie gekozen.

5 Overige schulden en overlopende passiva

	2023	2022
Te betalen:		
- Unilever Nederland	-	1.265
- Unilever UK Central Resources Ltd	9	-
Loonheffing	4.296	3.815
Nog te verwerken verzekeringstechnische transacties Forward	354	154
Personeelgerelateerde verplichtingen	1.706	1.621
Verplichtingen niet opgenomen pensioenen Progress	1.243	1.163
Crediteuren	627	700
Nog te ontvangen facturen	367	308
Overige mutaties	39	65
Te betalen aan Forward	1.604	100
Totaal	10.245	9.191

Voor nadere uitsplitsing van het bedrag te betalen aan Forward zie hoofdstuk Financiële jaarrapportage Forward. Binnen de overige schulden en overlopende passiva heeft een bedrag van € 2,5 miljoen een langere looptijd dan 1 jaar. De looptijd voor alle overige schulden en overlopende passiva is korter dan 1 jaar.

Toelichting op de staat van baten en lasten

bedragen in '000 euro's

6 Mutatie weerstandsvermogen kringen

Mutatie weerstandsvermogen	2023	2022
Progress	-30	-
Forward	-2	-
Unilever	-100	-
Totaal mutatie weerstandsvermogen	-132	-

Forward en Progress zorgen voor het weerstandsvermogen van Unilever APF. Het weerstandsvermogen is gebaseerd op 0,2% van het balanstotaal van Forward en Progress samen.

Indien het weerstandsvermogen aan het eind van een maand hoger is dan 115% van het vereiste niveau, dan kan Unilever APF besluiten het deel daarboven pro rata terug te betalen aan Unilever of de kring die het weerstandsvermogen heeft ingebracht. In 2023 is besloten tot een terugstorting.

7 Beleggingsresultaten

	Directe beleggingsopbrengsten	Indirecte beleggingsopbrengsten	Kosten	Totaal
Geldmarktfondsen 2023	-	453	-7	446
Geldmarktfondsen 2022	-	-8	-7	-15

8 Vergoeding doorbelaste kosten kringen / vermogensbeheerkosten / pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten Forward	2023	2022
Salarissen	704	642
Sociale lasten	101	87
Pensioenkosten	171	154
Automatiseringskosten	192	219
Kostendoorbelasting Unilever Nederland	71	82
Controle en advies	214	420
Overige	286	145
Totaal	1.739	1.749

Pensioenuitvoeringskosten Progress	2023	2022
Salarissen	1.308	1.175
Sociale lasten	188	161
Pensioenkosten	317	285
Automatiseringskosten	282	360
Kostendoorbelasting Unilever Nederland	131	152
Controle en advies	435	589
Overige	730	472
Totaal	3.391	3.194

Totaal Pensioenuitvoeringskosten	5.130	4.943
---	--------------	--------------

Vermogensbeheerkosten Forward	2023	2022
Bewaarloon	12	14
Kosten fiduciair beheer	209	313
Overige	551	480
Totaal	772	807

Vermogensbeheerkosten Progress	2023	2022
Bewaarloon	184	180
Kosten fiduciair beheer	1.867	1.947
Overige	2.634	1.901
Totaal	4.685	4.028

Totaal Vermogensbeheerkosten	5.457	4.835
-------------------------------------	--------------	--------------

Alle kosten die Unilever APF maakt, worden gedragen door de kringen. Deze kosten worden op de volgende wijze doorbelast aan de kringen:

- Kosten die direct toewijsbaar zijn aan een kring worden ook uitsluitend ten laste gebracht van die kring;
- kosten die niet direct toewijsbaar zijn aan een kring, maar werkzaamheden voor beide kringen nagenoeg gelijk zijn, worden verdeeld op basis van 50% Forward en 50% Progress.
- overige kosten die niet direct toewijsbaar zijn aan een kring worden volgens een verdeelsleutel aan Forward en Progress ten laste gebracht. Elk jaar wordt opnieuw gekeken of deze verdeling het meest getrouwe beeld weergeeft. Met ingang van 2020 is de verdeelsleutel 35% Forward en 65% Progress.

Honorarium onafhankelijke accountant

bedragen in '000 euro's	2023	2022
Onderzoek van de jaarrekening en verslagstaten	146	160
Overige controleopdrachten	-	-
Fiscale adviesdiensten	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-
Totaal	146	160

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij Forward en Progress zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals

bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort. Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2023, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht. Deze werkzaamheden zijn in 2023 uitgevoerd door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. en in 2022 door KPMG Accountants N.V.

Bestuurdersbeloning

De uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders ontvangen een beloning voor hun werkzaamheden. Deze bedraagt in 2023 voor de uitvoerende bestuurders € 0,6 miljoen (2022: € 0,6 miljoen) en voor de niet-uitvoerende bestuurders € 0,1 miljoen (2022: € 0,1 miljoen).

Er is geen sprake van prestatiegerelateerde beloningen.

Aantal personeelsleden

De werkzaamheden binnen Unilever APF worden uitgevoerd door 21 medewerkers in dienst van Unilever Nederland Holdings B.V., deze zijn gedetacheerd bij Unilever APF (2022: 19) en 3 uitvoerende bestuursleden in dienst van Unilever APF (2022: 3).

Bestemming saldo baten en lasten

Van het saldo van baten en lasten is € 132.000 ten laste gekomen van de bestemmingsreserve en € 446.000 ten gunste gekomen van de overige reserve.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

Niet in de balans opgenomen **verplichtingen**

Premiebijbetaling / premierugbetaling Progress

Een eventuele premiebijbetaling of -terugbetaling is verschuldigd per 30 januari van het volgende boekjaar en is gebaseerd op de financiële situatie per 31 oktober van het voorgaande jaar.

In 2023 was er geen premiebijbetaling door de werkgever of terugbetaling aan de werkgever van toepassing.

De financiële situatie van Progress eind oktober 2023 was dusdanig, dat Unilever een premierugbetaling zal ontvangen. De terugbetaling per 30 januari 2024 bedraagt € 115,3 miljoen. Van de terugbetaling komt circa € 0,9 mln ten gunste van de kringen van het APF hetgeen in 2024 zal worden verwerkt.

Rotterdam, 31 mei 2024

Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland Raad van Bestuur

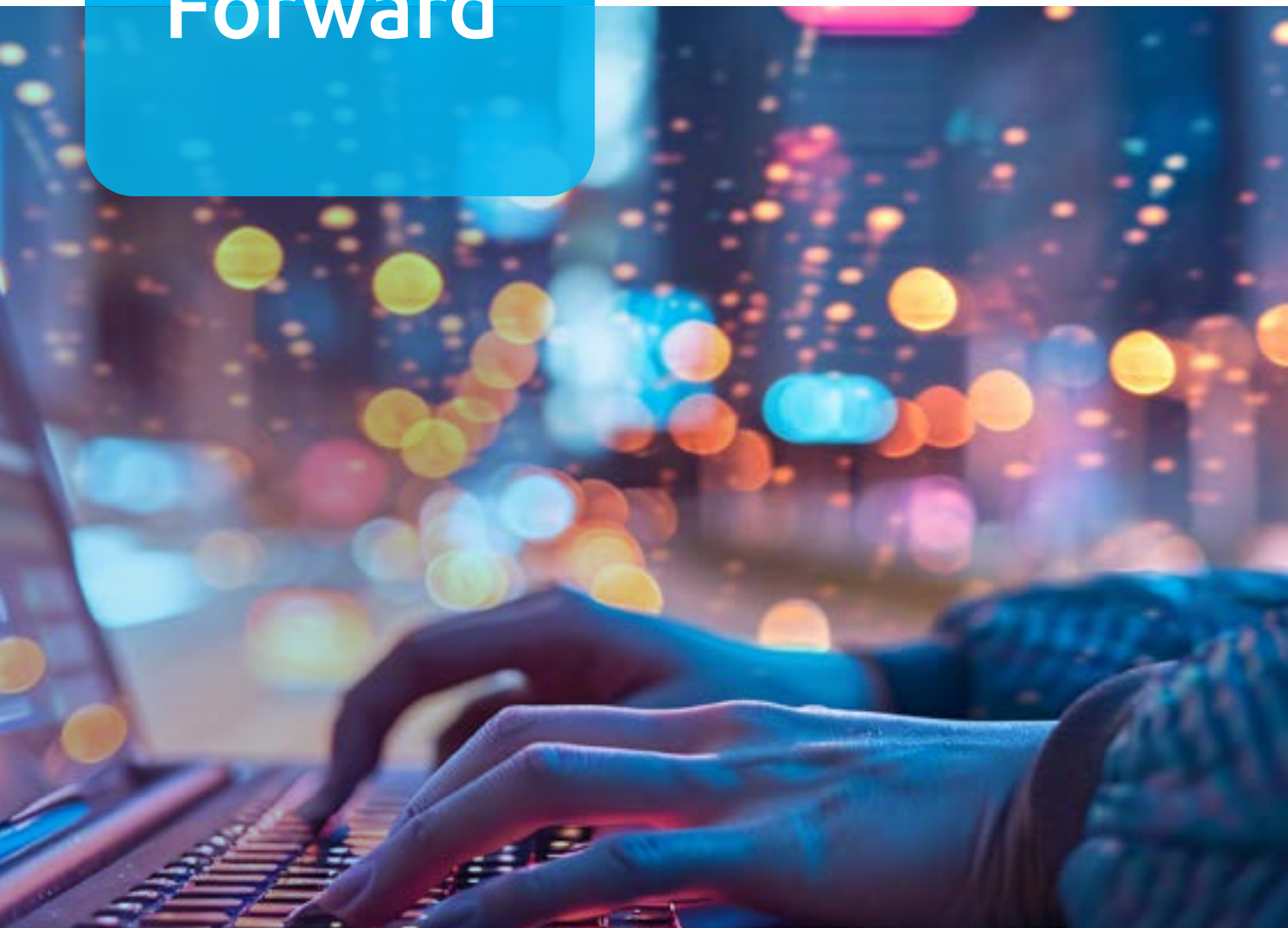
Liesbeth Galesloot
(onafhankelijk voorzitter)

Jeroen Delsink
Joost Folkers
Andries Hoffer

Jeannelle Kooman
Herwin Post
Hedda Renooij
Theo Rutten
Frans van de Veen

Willy Westerborg
Rob Zoon

Forward

Financiële jaarrapportage

Balans per 31 december

bedragen in '000 euro's

Na resultaatbestemming	Toelichting (vanaf pag 84)	2023	2022
Activa			
Beleggingen voor risico van het pensioenfonds			
Vastrentende waarden	1	367.375	308.025
Aandelen	2	153.251	131.487
Vastgoed	3	31.015	22.543
Derivaten	4	12.344	18.323
Overige beleggingen	5	13.367	9.443
Subtotaal		577.352	489.821
Overige vorderingen en overlopende activa	6	28.313	19.845
Liquide middelen	7	343	278
Totaal		606.008	509.944

Passiva			
Reserves	8	174.489	140.270
Technische voorzieningen	9	385.954	323.665
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds			
Derivaten	4	43.380	44.063
Overige schulden en overlopende passiva	10	2.185	1.946
Totaal		606.008	509.944

Actuele dekkingsgraad	145,2%	143,3%
Beleidsdekkingsgraad	154,7%	139,4%

Staat van baten en lasten over 2023

bedragen in '000 euro's

	Toelichting (vanaf pag 82)	2023	2022
Premiebijdragen	11	55.412	52.668
Beleggingsresultaten	12	39.105	-113.257
Pensioenuitkeringen	13	-1.741	-1.161
Pensioenuitvoeringskosten	14	-1.739	-1.749
Mutatie technische voorzieningen	15		
• Pensioenopbouw		-35.970	-52.956
• Indexering en overige toeslagen		-10.555	-22.671
• Rentetoevoeging		-11.717	2.347
• Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten		1.794	1.198
• Wijziging marktrente		-3.078	181.843
• Wijziging actuariële grondslagen		-	-3.558
• Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-3.406	-4.586
• Overige mutaties		643	-2.167
Subtotaal mutatie technische voorzieningen		-62.289	99.450
Saldo overdracht van rechten	16	2.990	4.376
Saldo risicoherverzekering	17	1.577	381
Mutatie weerstandsvermogen Unilever APF		2	-
Overige baten en lasten		902	9
Saldo van baten en lasten		34.219	40.717

Bestemming van baten en lasten	2023	2022
Overige reserves	34.219	40.717
Saldo van baten en lasten	34.219	40.717

Kasstroomoverzicht over 2023

bedragen in '000 euro's

	2023	2022
Verkopen en aflossingen van beleggingen	116.484	290.945
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	9.741	7.315
Ontvangen collateral	7.005	14.484
Ontvangen van derivaten	353	1.794
Aankopen beleggingen	-119.171	-263.602
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-22	-32
Betaald collateral	-13.384	-25.731
Betaald aan derivaten	-892	-24.931
Overige	-50	-80
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	64	162
Netto kasstroom	64	162
Stand liquide middelen per 1 januari	278	116
Liquide middelen per 31 december	342	278

Unilever APF zorgt voor de afwikkeling van de kasstroom uit pensioenactiviteiten.

Toelichting op de Financiële jaarrapportage

bedragen in '000 euro's

Algemeen

Op 1 januari 2017 is Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland "Forward" opgegaan in Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland en vormt hierin de collectiviteitkring Forward (Forward), met een eigen afgescheiden pensioenvermogen, een eigen indexatie-, premie- en beleggingsbeleid en een eigen pensioenregeling.

Forward is op 20 februari 2015 opgericht, de pensioenregeling is ingegaan op 1 april 2015. De deelnemers van Forward bouwen pensioen op in een collectieve beschikbare premieregeling, waarbij het risico bij het collectief van deelnemers en gepensioneerden ligt.

Alle beleggingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde conform de 'Richtlijnen voor de jaarverslaggeving' (RJ610 'Pensioenfonds') van de Raad voor de Jaarverslaggeving, de beurs-genoteerde beleggingen op basis van de marktnotering per balansdatum en niet-beursgenoteerde beleggingen met behulp van algemeen aanvaarde waardingsmodellen en waarderingstechnieken. Synoniem van de reële waarde is marktwaarde en internationaal 'fair value'.

Deze financiële jaarrapportage is opgesteld in euro's.

Grondslagen voor waardering

Vastrentende waarden

De staats- en bedrijfsobligaties zijn gewaardeerd tegen reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen (mid/bid) aan de diverse beurzen op balansdatum.

Hypotheeklen zijn opgenomen tegen reële waarde. Bij de bepaling van deze waarde worden waardingsmodellen gebruikt en wordt de Euroswaprente gehanteerd plus een variabele spread op basis van consumententarieven.

Senior Loans zijn opgenomen tegen reële waarde inclusief de lopende rente. Bij de bepaling van deze waarde wordt rekening gehouden met de actuele marktrente, de resterende looptijd, het aflossingspatroon en het risico van vervroegde aflossing.

Asset Backed Securities zijn gewaardeerd tegen reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen op balansdatum.

Emerging Markets Debt en High Yield zijn opgenomen tegen reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen op balansdatum.

Beleggingen in geldmarktfondsen worden opgenomen tegen de reële waarde op basis van de marktnoteringen van de onderliggende obligaties per balansdatum.

Niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die onderliggend beleggen in vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen de reële waarde op balansdatum, doorgaans de intrinsieke fondswaarde per participatie.

Aandelen

De beursgenoteerde aandelen zijn opgenomen tegen de reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen op balansdatum. Niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die onderliggend beleggen in aandelen worden gewaardeerd tegen de waarde op balansdatum.

Vastgoedbeleggingen (Indirect)

De beursgenoteerde vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde op basis van de marktnotering per balansdatum.

Derivaten

Forward kan in het kader van het vermogensbeheer en risicoreductie gebruik maken van derivaten, zoals renteswaps, valutaderivaten en futures. Dit gebeurt om risico's af te dekken of koersen te fixeren in verband met voorgenomen aan- of verkooptransacties.

De rente- en inflatieswaps worden gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de in de markt geldende €STR swapcurve.

Valutatermijncontracten worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Voor de valutatermijncontracten is dit de forwardkoers van alle afzonderlijke afgesloten valutatermijncontracten.

Overige beleggingen

De overige beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde (Net Asset Value). Deze bestaan uit beleggingen in twee Unilever Sustainability Fondsen (USF I en USF II).

De waarde wordt bepaald door de officiële waardering van de externe manager indien tijdig beschikbaar. Indien deze niet beschikbaar is, zal de meest recente waardering, verhoogd met investeringen en verlaagd met desinvesteringen/ distributies in de tussenliggende periode, gebruikt worden als waardering.

Overige vorderingen en overlopende activa

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs, eventueel verminderd met de noodzakelijk geachte voorzieningen. Na eerste verwerking zijn vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs. De reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde, gegeven het kortlopende karakter van de vorderingen en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd.

Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Reserves

Overige reserves

De overige reserves worden salderend bepaald en zijn het restant tussen het belegd vermogen en overige activa enerzijds, en de voorziening pensioenverplichtingen en overige passiva anderzijds.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds

De voorziening pensioenverplichtingen (VPV) voor de actieve deelnemers is gewaardeerd op actuele waarde, en is gelijk aan de contante waarde van de opgebouwde pensioenaanspraken. De VPV voor de deelnemers, van wie de deelneming aan Forward wordt voortgezet in het kader van arbeidsongeschiktheid, is vastgesteld als de contante waarde van de bereikbare aanspraken. De VPV voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden is gelijk aan de contante waarde van de toegekende aanspraken. In de VPV per 31 december 2023 is rekening gehouden met de toegekende

indexatie per 1 januari 2024. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen. Er is alleen een voorziening opgenomen voor onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen.

De VPV is verder berekend met inachtneming van de volgende grondslagen en veronderstellingen:

Rekenrente

De gehanteerde rekenrente is gelijk aan de RTS (rentetermijnstructuur) overeenkomstig de richtlijnen van DNB per 31 december 2023.

Overlevingstafels

Voor zowel mannen als vrouwen wordt gereserveerd volgens de door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) in september 2022 gepubliceerde Prognosetafel 2022, met startjaar 2024 (2022: startjaar 2023). Er wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de werkende en de totale bevolking door toepassing van ervaringssterfte Willis Towers Watson 2020 correctiefactoren voor deelnemers.

Gezinssamenstelling

Voor niet-pensioentrekkenden is een partnerfrequentie van 100% aangenomen, die na de 68-jarige leeftijd afloopt volgens de sterftegrondslagen voor de meeverzekerde partner. Voor pensioentrekkenden is uitgegaan van de werkelijke burgerlijke staat. Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is in alle gevallen op drie jaar gesteld, waarbij de mannelijke deelnemer drie jaar ouder wordt verondersteld. Er wordt verondersteld dat de partner van een mannelijke deelnemer een vrouw is en dat de partner van een vrouwelijke deelnemer een man is.

Kosten

De jaarlijkse administratiekosten (onder aftrek van vrijval excasso opslag uit de VPV) van Forward worden direct uit de ontvangen pensioenpremie gefinancierd. Naast de uitvoeringskosten dient Forward een excasso-voorziening te vormen om de toekomstige kosten te kunnen dekken. De excasso-opslag is 3%.

Herverzekering

In het pensioenreglement van Forward zijn premievrijstelling bij invaliditeit (PVI) en een arbeidsongeschiktheidspensioen (AOP) opgenomen. Tevens biedt Forward een vrijwillige Anw-hiaatverzekering aan.

De risico's op overlijden en arbeidsongeschiktheid zijn relatief groot ten opzichte van de omvang van het startende pensioenfonds, waardoor tegenvallende schades een onevenredig groot effect zouden hebben op de dekkingsgraad. Forward heeft daarom het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd vanaf 1 april 2015.

Overige schulden en overlopende passiva

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs. Na eerste verwerking zijn schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs. De reële waarde van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter ervan. In de kortlopende schulden is begrepen de aflossingsverplichtingen van leningen voor de komende 12 maanden.

Omrekening vreemde valuta

Transacties die in vreemde valuta gedurende het boekjaar zijn afgesloten, zijn omgerekend tegen de werkelijk verrekende valutakoersen. Activa en passiva in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de valutakoersen per balansdatum.

De koers op balansdatum van de euro ten opzichte van de belangrijkste valuta is:

	2023	2022
USD	1,1047	1,0673
JPY	155,73	140,82
GBP	0,8665	0,8872
AUD	1,6189	1,5738
CHF	0,9297	0,9874

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

Premiebijdragen

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar opgebouwde pensioenen.

Beleggingsresultaten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan dividend, interest en overige opbrengsten.

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waarde wijzigingen. De kosten van het vermogensbeheer, zoals transactiekosten, provisies, kosten van custodians en externe vermogensbeheerders, zijn verrekend met de desbetreffende directe en indirecte beleggingsopbrengsten.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan de pensioengerechtigden uitgekeerde bedragen en afkopen.

Saldo overdracht van rechten

De post Saldo overdracht van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Saldo risicoherverzekering

Deze bevat het saldo van de betaalde premie en ontvangen uitkering.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Toelichting op de balans

bedragen in '000 euro's

Algemeen

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van de kring kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Deze instrumenten worden gerangschikt onder 'Directe marktnoteringen'. Als niet direct een betrouwbare marktnotering voor de financiële instrumenten is aan te wijzen wordt de marktnotering gerangschikt onder 'Afgeleide marktnoteringen' als de waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingsmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata, en onder 'Waarderingsmodellen en -technieken' als de waarde wordt vastgesteld met behulp van waarderingsmodellen waarin geen gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

De marktwaarde van de totale beleggingen wordt ultimo boekjaar als volgt weergegeven:

2023	Directe marktnoteringen	Afgeleide marktnoteringen	Waarderingsmodellen en technieken	Totaal
Vastrentende waarden	86.814	280.561	-	367.375
Aandelen	-	153.251	-	153.251
Vastgoed	31.015	-	-	31.015
Derivaten	-	-31.036	-	-31.036
Overige beleggingen	-	-	13.367	13.367
Totaal	117.829	402.776	13.367	533.972

2022	Directe marktnoteringen	Afgeleide marktnoteringen	Waarderingsmodellen en technieken	Totaal
Vastrentende waarden	61.577	246.448	-	308.025
Aandelen	-	131.487	-	131.487
Vastgoed	22.543	-	-	22.543
Derivaten	-	-25.740	-	-25.740
Overige beleggingen	-	-	9.443	9.443
Totaal	84.120	352.195	9.443	445.758

De beleggingen in fondsen zijn geclassificeerd als afgeleide marktnotering. In de volgende tabellen worden deze weergegeven op basis van look through. Er zijn geen directe belangen in Unilever.

2023	Beursgenoteerd	Niet beursgenoteerd	Totaal
Vastrentende waarden	160.602	206.773	367.375
Aandelen	152.913	338	153.251
Vastgoed	31.015	-	31.015
Derivaten	-	-31.036	-31.036
Overige beleggingen	-	13.367	13.367
Totaal	344.530	189.442	533.972

2022	Beursgenoteerd	Niet beursgenoteerd	Totaal
Vastrentende waarden	148.775	159.250	308.025
Aandelen	131.487	-	131.487
Vastgoed	22.543	-	22.543
Derivaten	-	-25.740	-25.740
Overige beleggingen	-	9.443	9.443
Totaal	302.805	142.953	445.758

Het mutatieoverzicht beleggingen ziet er als volgt uit:

2023	Stand 1 januari	Aankopen	Verkopen	Her- waardering	Stand 31 december
Vastrentende waarden	308.025	86.245	-42.000	15.105	367.375
Aandelen	131.487	4.735	-3.051	20.080	153.251
Vastgoed	22.543	6.600	-27	1.899	31.015
Derivaten	-25.740	-	-48	-5.248	-31.036
Overige beleggingen	9.443	4.301	-1	-376	13.367
Totaal	445.758	101.881	-45.127	31.460	533.972

2022	Stand 1 januari	Aankopen	Verkopen	Her- waardering	Stand 31 december
Vastrentende waarden	327.778	68.163	-40.863	-47.053	308.025
Aandelen	161.088	13.577	-17.933	-25.245	131.487
Vastgoed	30.215	7.500	-10.026	-5.146	22.543
Derivaten	-6.030	-	21.953	-41.663	-25.740
Overige beleggingen	5.780	3.733	-198	128	9.443
Totaal	518.831	92.973	-47.067	-118.979	445.758

1 Vastrentende waarden

Specificatie naar regio	2023 %	2022 %
Europa ex. Verenigd Koninkrijk	90	81
Verenigd Koninkrijk	2	12
Noord-Amerika	8	6
Azië en Pacific	0	1
Overig	0	0
Totaal	100	100

Portefeuilleverdeling	2023 %	2022 %
Staatsobligaties	11	9
Bedrijfsobligaties	44	44
Hypotheekfondsen	22	25
Senior Loans/Asset Backed	11	12
Geldmarkt	12	10
Totaal	100	100

Kredietwaardigheid	2023 %	2022 %
AAA rating	20	18
AA rating	31	33
A rating	10	10
BBB rating	15	18
Lager dan BBB	19	19
Geen rating	5	2
Totaal	100	100

Contractuele looptijd	2023 %	2022 %
Resterende looptijd < 1 jaar	24	17
Resterende looptijd 1-5 jaar	25	23
Resterende looptijd > 5 jaar	51	60
Totaal	100	100

Duration	2023	2022
Duration (gemiddeld in jaren)	4,9	5,0

2 Aandelen

Specificatie naar regio	2023 %	2022 %
Europa ex Verenigd Koninkrijk	12	12
Verenigd Koninkrijk	3	4
Noord-Amerika	61	58
Azië en Pacific	11	11
Emerging Markets	13	15
Totaal	100	100

Specificatie naar sector	2023 %	2022 %
Energie	4	5
Materialen	4	6
Industrie	10	9
Consumenten: Auto/Media e.d.	11	12
Consumenten: Voeding/Drank	6	6
Gezondheid	11	13
Financiële instellingen	21	20
Informatietechnologie	23	21
Telecommunicatie	8	5
Nutsbedrijven	2	3
Totaal	100	100

3 Vastgoed

Specificatie naar regio	2023 %	2022 %
Europa	14	12
Azië en Pacific	21	24
Noord-Amerika	65	64
Totaal	100	100

Specificatie naar soort	2023 %	2022 %
Beursgenoteerd	100	100
Totaal	100	100

Forward belegt uitsluitend in indirect vastgoed.

4 Derivaten

Forward kan in het kader van het vermogensbeheer en risicoreductie gebruik maken van derivaten, zoals renteswaps en valutaderivaten. Dit gebeurt om risico's af te dekken of koersen te fixeren in verband met voorgenomen aan- of verkooptransacties.

Per saldo is de totale marktwaarde van de derivaten per eind 2023 € -31 miljoen (2022: € -26 miljoen).

Als onderpand is per saldo € 24 miljoen aan cash betaald (2022: € 18 miljoen betaald).

Net als per eind 2022 zijn er per eind 2023 geen obligaties als onderpand ontvangen of uitgeleverd.

Renteswaps

De totale nominale waarde van de afgesloten renteswaps bedraagt € -6 miljoen (2022: € -23 miljoen) en hiermee is ongeveer 29% van de rentemismatch (rentegevoeligheid van de kring) afgedekt. Per eind 2022 was dit ongeveer 31%. Ultimo 2023 is de totale marktwaarde van deze derivaten € -31 miljoen (2022: € -26 miljoen).

	Onderliggende waarde	Actuele waarde	Positieve waarde (vordering)	Negatieve waarde (schuld)
Renteswaps 2023	-6.360	-31.036	12.344	-43.380
Renteswaps 2022	-22.860	-25.740	18.323	-44.063

Afdeckingspercentage	2023 %	2022 %
Renteswaps	29	31

5 Overige beleggingen

De overige beleggingen bestaan uit de belegging in twee Uninvest Sustainability Fondsen (USF I en USF II), beleggingsfondsen voor Unilever-ondernemingen die geheel gericht zijn op impactbeleggingen, investeringen in ondernemingen of projecten die daadwerkelijk bijdragen aan een beter milieu of betere sociale omstandigheden.

	2023	2022
USF I	4.328	4.553
USF II	9.039	4.890
Totaal	13.367	9.443

De USF's bestaan uit diverse beleggingscategorieën:

Specificatie naar portefeuille	2023 %	2022 %
Private Debt	21	26
Real Assets	26	15
Private Equity	42	46
Overig	11	13
Totaal	100	100

6 Overige vorderingen en overlopende activa

	2023	2022
Te vorderen dividendbelasting	82	85
Lopende interest beleggingen	528	178
Vordering uit collateral management	23.913	17.536
Vordering op Unilever APF		
• Unilever	1.610	84
• rekeningcourant saldo	444	663
• risicoherverzekering	1.475	913
• overig	261	386
Totaal te vorderen van Unilever APF	3.790	2.046
Totaal	28.313	19.845

De meeste vorderingen en overlopende activa hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar. Binnen de post Vordering risicoherverzekering heeft een bedrag van € 0,4 miljoen een looptijd van twee jaar.

7 Liquide middelen

Forward heeft bij de custodian The Bank of New York Mellon een eigen bankrekening voor hun beleggingen. Deze liquide middelen staan ter vrije beschikking.

8 Reserves

Overige reserves	2023		2022	
Stand per 1 januari		140.270		99.553
Bestemming saldo van baten en lasten		34.219		40.717
Stand per 31 december		174.489		140.270

Solvabiliteit in % van voorziening pensioenverplichtingen	2023		2022	
Minimaal Vereist eigen vermogen	4,3%	16.747	4,5%	14.616
Vereist eigen vermogen	27,1%	104.545	27,8%	90.018
Aanwezig eigen vermogen	45,2%	174.489	43,3%	140.270

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad wordt berekend door het totale fondsvermogen te delen door de voorziening pensioenverplichtingen. Het fondsvermogen bestaat uit de activa enerzijds en de derivaten en de overige schulden en overlopende passiva anderzijds.

Sinds 1 januari 2015 kent het Nieuwe Financieel Toetsingskader (nFTK) naast het begrip dekkingsgraad ook het begrip beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele, nominale dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden.

In het nFTK is de toekomstbestendige indexatiegrens (TBI-dekkingsgraad) geïntroduceerd. Dit is de dekkingsgraad waaraan de beleidsdekkingsgraad minimaal moet voldoen alvorens de indexatie volledig te kunnen toekennen.

De reële dekkingsgraad wordt berekend door de beleidsdekkingsgraad te delen door de TBI-dekkingsgraad. De vereiste dekkingsgraad dient als solvabiliteitsbuffer voor de risico's die Forward loopt.

	2023	2022
Actuele dekkingsgraad	145,2%	143,3%
Beleidsdekkingsgraad	154,7%	139,4%
TBI-dekkingsgraad	152,8%	141,1%
Vereiste dekkingsgraad	127,1%	127,8%
Reële dekkingsgraad	101,2%	98,8%

9 Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen naar soort deelnemer	2023	2022
Actieve deelnemers	213.263	177.950
Gewezen deelnemers	142.686	122.927
Pensioengerechtigden	30.005	22.788
Totaal	385.954	323.665

De looptijd van de voorziening pensioenverplichtingen is 30,6 jaar (2022: 31,3 jaar). Als de rente voor alle looptijden met 1%-punt stijgt, neemt de waarde van de pensioenverplichtingen met ongeveer 26% af. Als de rente voor alle looptijden met 1%-punt daalt, neemt de waarde van de pensioenverplichtingen met ongeveer 37% toe.

In het reglement is opgenomen dat de hoogte van de voorwaardelijke indexatie aan actieve en arbeidsongeschikte deelnemers gelijk is aan de cao-loonstijging over het voorgaande jaar. In 2023 is er een cao-loonronde geweest van 6,50%.

De voorwaardelijke indexatie voor de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden is gelijk aan de prijsstijging (CPI alle huishoudens, afgeleid). De indexatie voor de gewezen deelnemers en de pensioen-

gerechtigden zou per 1 januari 2023 uitkomen op -1,98%. De Raad van Bestuur heeft in november 2023 conform het indexatiebeleid besloten dat voor actieve en inactieve deelnemers de indexatie 81% van de ambitie bedraagt. Voor de actieve en arbeidsongeschikte deelnemers is de indexatie derhalve gelijk aan 81% van 6,50% = 5,27%. Omdat indexatie niet negatief mag zijn, is de indexatie voor de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden gelijk gesteld aan nul. De Raad van Bestuur heeft besloten deze deflatie ad 1,98% met toekomstige indexaties te verrekenen.

Deze verhogingen zijn in de VPV per 31 december 2023 opgenomen. Per 1 januari 2024 bedraagt de indexatieachterstand 3,43% voor actieven en 5,64% voor inactieven.

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,875% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag.

De pensioengrondslag is gelijk aan het basisloon, vakantietoeslag en als vast te beschouwen uitkeringen onder aftrek van de franchise. De franchise wordt

jaarlijks vastgesteld. Tevens bestaat er recht op partner- en wezenpensioen. Jaarlijks worden de opgebouwde aanspraken geïndexeerd conform het indexatiebeleid zoals in het pensioenreglement is vastgelegd. Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kwalificeert de pensioenregeling als een uitkeringsovereenkomst.

Mutaties alle categorieën in aantallen 2023	Actieve Deelnemers	Gewezen Deelnemers	Pensioen-gerechtigden
Stand per 1 januari	2.523	2.731	286
Nieuwe toetredingen	471	-	-
Herintredingen	27	-27	-
Uittreding met premievrije aanspraken	-281	281	-
Waardeoverdracht	-	-71	54
Ingang pensioen	-15	-34	-1
Overlijden	-4	-3	-
Afkoop	-	-1	-1
Andere oorzaken	-1	-	-
Stand per 31 december	2.720	2.876	338

10 Overige schulden en overlopende passiva

	2023	2022
Schuld aan Unilever APF		
• Unilever	357	262
• loonheffing	58	43
• nog te verwerken verzekeringstechnische transacties	354	165
• te betalen risicoherverzekering	-	897
• personeelsgerelateerd verplichtingen	103	85
• overig	1.313	494
Totaal	2.185	1.946

Alle overige schulden en overlopende passiva hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Integrale risicobeheersing en transparantie

Voor het risicobeleid, integraal risicobeheer en transparantie verwijzen wij naar het Bestuursverslag. De kwantitatieve elementen hebben we opgenomen in de individuele toelichtingen op de balans en de staat van baten en lasten.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Ultimo 2023 staan de volgende commitments uit:

- Hypotheken € 11 miljoen (2022: € 1 miljoen)
- USF I € 1 miljoen (2022: € 1 miljoen)
- USF II € 6 miljoen (2022: € 10 miljoen)

De deelnemers van Forward bouwen pensioen op in een collectieve beschikbare premieregeling. Unilever betaalt een jaarlijks vastgestelde premie en is daarna niet verantwoordelijk voor eventuele tekorten bij de kring.

De risico's liggen daarmee bij het collectief van deelnemers en gepensioneerden. Feitelijk is dit het risico dat de pensioenen bij tekorten niet of niet volledig worden geïndexeerd of in het uiterste geval zelfs nominaal worden verlaagd.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van het fonds en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Unilever APF voert via de collectiviteitkring Forward de pensioenovereenkomsten, zoals Unilever die met de werknemers heeft afgesloten, uit. Dit is vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst tussen Forward en Unilever. In deze uitvoeringsovereenkomst zijn onder meer vastgelegd hoe de door Unilever verschuldigde premie wordt berekend en de wijze van toeslagverlening.

Toelichting op de staat van baten en lasten

bedragen in '000 euro's

11 Premiebijdragen

	2023	2022
Werkgever	50.825	48.416
Werknemer	4.587	4.252
	55.412	52.668

Kostendeekkende premie	2023	2022
Onvoorwaardelijke aanspraken en risicopremies	35.970	56.467
Solvabiliteitsopslag	10.000	12.705
Opslag uitvoeringskosten	1.685	1.713
	47.655	70.885

Toetsingspremie	2023	2022
Onvoorwaardelijke aanspraken en risicopremies	24.626	21.347
Solvabiliteitsopslag	-	-
Opslag financiering indexatie	26.382	23.385
Opslag uitvoeringskosten	1.685	1.713
	52.693	46.445

Feitelijke premie	2023	2022
Premie basisregeling	55.304	52.556
Premie ANW-hiaat verzekering	108	112
	55.412	52.668

De jaarlijkse administratiekosten (onder aftrek van vrijval excasso opslag uit de VPV) van Forward worden direct uit de ontvangen pensioenpremie gefinancierd. Daarnaast dient Forward een excassovoorziening te vormen ter financiering van toekomstige uitvoeringskosten. De excasso-opslag is 3%.

De zuivere kostendekkende premie

De zuivere kostendekkende premie is achteraf vastgesteld en geeft de waarde van de pensioenaangroei in 2023 weer en de daarbij behorende solvabiliteitsmarge per 31 december 2022 van 27,8% en is inclusief de werkelijke uitvoeringskosten (onder aftrek van vrijval excasso opslag uit de VPV). Deze premie is vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur gepubliceerd door De Nederlandsche Bank per 31 december 2022.

De toetsingspremie

Vanaf 1 januari 2021 is de toetsingspremie de gedempte kostendekkende premie en is achteraf vastgesteld. De toetsingspremie is bepaald op basis van de door DNB geformuleerde richtlijnen voor de gedempte kostendekkende premie. In deze premie worden de werkelijke uitvoeringskosten meegenomen. Bij de vaststelling wordt de rendementscurve gebruikt die gebaseerd is op:

- de door DNB gepubliceerde RTS per 31 oktober 2020;
- de maximale parameters conform commissie parameters juni 2019;
- de strategische ratingverdeling per 31 december 2020.

Vanaf 1 januari 2024 tot ingang van het nieuwe pensioenstelsel wordt de rendementscurve gebaseerd op de rentetermijnstructuur per 31 oktober 2023 en de maximale parameters per 1 juli 2023 en de strategische ratingverdeling per 30 september 2023.

De feitelijke (CDC) premie

De CDC premie is gelijk aan de feitelijke premie en wordt bepaald als een vast percentage van de pensioengrondslagsom van 37% conform de afspraken in de uitvoeringsovereenkomst met Unilever.

De Totaal ontvangen feitelijke premie is hoger dan de toetsingspremie.

12 Beleggingsresultaten

2023	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogensbeheer	Totaal
Vastrentende waarden	5.012	15.105	-476	19.641
Aandelen	3.243	20.080	-199	23.124
Vastgoed	-	1.899	-40	1.859
Derivaten	-	-5.248	-40	-5.288
Overige beleggingen	162	-376	-17	-231
Totaal	8.417	31.460	-772	39.105

2022	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogensbeheer	Totaal
Vastrentende waarden	2.569	-47.053	-501	-44.985
Aandelen	3.571	-25.245	-213	-21.887
Vastgoed	-	-5.146	-36	-5.182
Derivaten	-	-41.663	-42	-41.705
Overige beleggingen	389	128	-15	502
Totaal	6.529	-118.979	-807	-113.257

Vermogensbeheerkosten

De directe kosten vermogensbeheer bestaan uit € 272.000 fiduciair beheer (2022: € 313.000), € 12.000 bewaarloon (2022: € 14.000) en € 488.000 overige kosten (2022: € 466.000).

13 Pensioenuitkeringen

	2023	2022
Ouderdompensioen	1.108	690
Partnerpensioen	627	464
Afkopen	6	7
Totaal	1.741	1.161

Mutaties pensioengerechtigden in aantallen	Ouderdoms- pensioen	Partner- pensioen	Overig
Stand per 1 januari	236	36	14
Ingang pensioen	49	4	1
Overlijden	-1	-	-
Afkoop	-	-	-1
Andere oorzaken	-	-	-
Stand per 31 december	284	40	14

14 Pensioenuitvoeringskosten

	2023	2022
Salarissen	704	642
Sociale lasten	101	87
Pensioenkosten	171	154
Automatiseringskosten	192	219
Kostendoorbelasting Unilever Nederland	71	82
Controle en advies	214	420
Overige	286	145
Totaal	1.739	1.749

Vergoeding onafhankelijke accountant

De onafhankelijke accountantskosten bedragen € 73.000 en hebben betrekking op de controle van de financiële jaarrapportage en de jaarstaten van De Nederlandsche Bank (2022: € 79.000).

15 Mutatie technische voorzieningen

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben. Ook zijn hierin de risicopremies voor overlijden en invaliditeit opgenomen.

Indexering en overige toeslagen

Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige indexering. Indexaties per 1 januari worden in het voorgaande boekjaar meegenomen. De indexatie per 1 januari 2024 is dus meegenomen in de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2023 en de indexatie per 1 januari 2023 is dus meegenomen in de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2022.

Rentetoevoeging

De benodigde rente is gelijk aan de éénjaarsrente van de door DNB gepubliceerde rentecurve. De benodigde rente wordt berekend over de beginstand van de voorziening pensioenverplichtingen en de mutaties hierin gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

De vrijval aan bruto uitkeringen en de afkopen van pensioenen, die in het boekjaar hebben plaatsgevonden zijn opgenomen in deze posten.

Wijziging markttrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de RTS zoals door de DNB is gepubliceerd per die datum. Het effect van de verandering van de rente wordt verantwoord onder wijziging markttrente.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De waarde van overgenomen en overgedragen pensioenverplichtingen wordt bepaald op basis van de door de Pensioenfederatie gepubliceerde grondslagen voor individuele waardeoverdrachten

Overige mutaties

Deze bestaan uit: technisch resultaat € 521.000 en overige oorzaken € 122.000.

16 Saldo overdracht van rechten

	2023	2022
Inkomende waardeoverdrachten	3.910	5.488
Uitgaande waardeoverdrachten	-920	-1.112
Totaal	2.990	4.376

17 Saldo risicoherverzekering

	2023	2022
Betaalde premie overlijdensrisicoherverzekering	-483	-596
Betaalde premie arbeidsongeschiktheidsrisicoherverzekering	-783	-1.299
Uitkering overlijdensrisicoherverzekering	1.792	1.043
Uitkering arbeidsongeschiktheidsrisicoherverzekering	1.051	1.233
Totaal	1.577	381

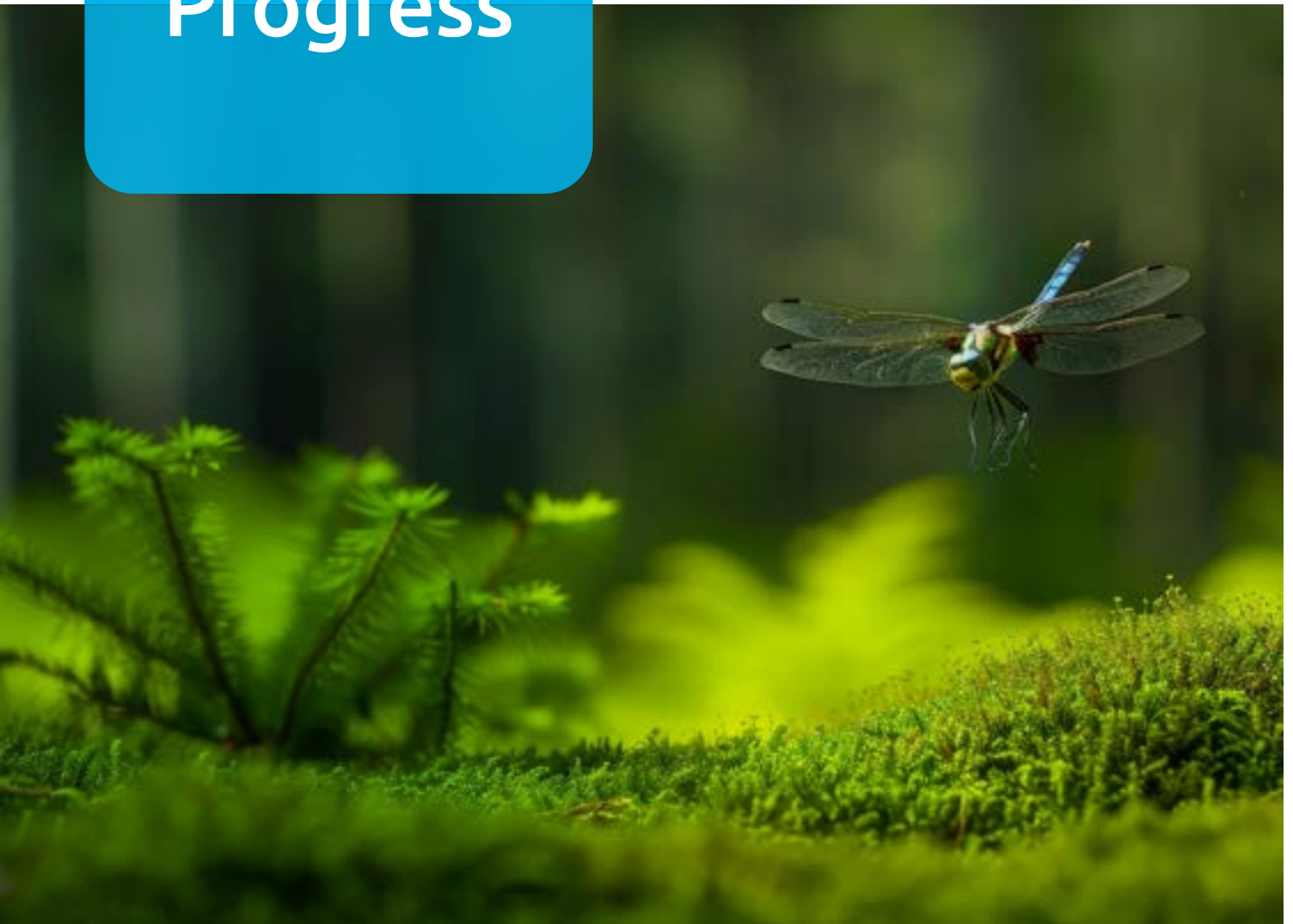
Omdat de risico's voor arbeidsongeschiktheid en overlijden relatief groot zijn ten opzichte van de omvang van Forward, waardoor tegenvallende schades een onevenredig groot effect zouden hebben op de dekkinggraad, is besloten om de overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico's van Forward volledig over te dragen aan een herverzekeraar.

Het risicoherverzekeringscontract is een verzekering op risicobasis.

Bestemming saldo baten en lasten

Het saldo baten en lasten over 2023 is ten gunste gekomen van de overige reserves.

Progress

Financiële jaarrapportage

Balans per 31 december

bedragen in '000 euro's

Na resultaatbestemming	Toelichting (vanaf pag 106)	2023	2022
Activa			
Beleggingen voor risico van het pensioenfonds			
Vastrentende waarden	1	3.960.345	3.738.921
Aandelen	2	1.113.226	1.006.241
Vastgoed	3	285.264	380.097
Derivaten	4	332.565	436.770
Overige beleggingen	5	177.096	142.697
Subtotaal		5.868.496	5.704.726
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	6	11.976	11.848
Overige vorderingen en overlopende activa	7	36.739	11.933
Liquide middelen	8	14.155	30.696
Totaal		5.931.366	5.759.203

Passiva			
Reserves	9	2.163.902	2.108.574
Technische voorzieningen	10		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		3.346.629	3.201.113
Derivaten	4	187.274	183.011
Overige schulden en overlopende passiva	11	233.561	266.505
Totaal		5.931.366	5.759.203

Actuele dekkingsgraad	164,7%	165,9%
Beleidsdekkingsgraad	170,7%	170,2%

Staat van baten en lasten over 2023

bedragen in '000 euro's

	Toelichting (vanaf pag 108)	2023	2022
Premiebijdragen	12	9	11
Beleggingsresultaten	13	375.464	-625.901
Pensioenuitkeringen	14	-169.258	-152.858
Pensioenuitvoeringskosten	15	-3.391	-3.195
Mutatie technische voorzieningen	16		
• Indexering en overige toeslagen		-104.173	-353.415
• Rentetoevoeging		-100.220	18.957
• Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten		173.728	156.896
• Wijziging marktrente		-114.115	1.046.415
• Wijziging actuariële grondslagen		-3.259	-18.579
• Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		1.253	1.999
• Wijzigingen pensioenreglement		-	-
• Overige mutaties		1.270	7.612
Subtotaal mutatie technische voorzieningen		-145.516	859.885
Saldo herverzekering	17	1.637	-2.597
Uitgaande waardeoverdrachten		-1.169	-1.925
Mutatie weerstandsvermogen APF		30	-
Overige baten en lasten		-2.478	184
Saldo van baten en lasten		55.328	73.604

Bestemming van baten en lasten	2023	2022
Overige reserves	55.328	73.604
Saldo van baten en lasten	55.328	73.604

Kasstroomoverzicht over 2023

bedragen in '000 euro's

	2023	2022
Verkopen en aflossingen van beleggingen	2.479.234	3.525.305
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	105.490	84.971
Ontvangen collateral	1.337.068	1.766.794
Ontvangen van derivaten	310.888	340.890
Aankopen beleggingen	-2.702.307	-3.594.116
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-403	-226
Betaald collateral	-1.391.560	-1.656.759
Betaald aan derivaten	-154.944	-458.488
Overige	-7	233
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-16.541	8.604
Netto kasstroom	-16.541	8.604
Stand liquide middelen per 1 januari	30.696	22.092
Liquide middelen per 31 december	14.155	30.696

Unilever APF zorgt voor de afwikkeling van de kasstroom uit pensioenactiviteiten.

Toelichting op de Financiële jaarrapportage

bedragen in '000 euro's

Algemeen

Op 1 januari 2017 is Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland "Progress" opgegaan in Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland en vormt hierin de collectiviteitkring Progress (Progress), met een eigen afgescheiden pensioenvermogen, een eigen indexatie-, premie- en beleggingsbeleid en een eigen pensioenregeling.

Sinds 1 april 2015 is Progress een gesloten fonds. De deelnemers die werken bij een van de Unilever-bedrijven bouwen pensioen op in een collectieve beschikbare premieregeling (CDC) in de collectiviteitkring Forward (Forward).

Alle beleggingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde conform de 'Richtlijnen voor de jaarverslaggeving' (RJ610 "Pensioenfonds") van de Raad voor de Jaarverslaggeving, de beursgenoteerde beleggingen op basis van de marktnotering per balansdatum en niet-beursgenoteerde beleggingen met behulp van algemeen aanvaarde waarderingmodellen en waarderingstechnieken. Synoniem van de reële waarde is marktwaarde en internationaal 'fair value'.

Deze financiële jaarrapportage is opgesteld in euro's.

Schattingswijziging

In 2023 heeft het bestuur nieuwe actuariële grondslagen vastgesteld. Hierbij is besloten de kostenopslag te verhogen van 2,6%-punt naar 2,7%-punt. Het verwerken van de verhoogde kostenopslag heeft geleid tot een stijging van de technische voorziening van € 3,3 miljoen. De impact op de dekkingsgraad bedraagt -0,2%-punt.

Grondslagen voor waardering

Vastrentende waarden

De staats- en bedrijfsobligaties zijn gewaardeerd tegen reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen (mid/bid) aan de diverse beurzen op balansdatum.

Hypotheeken zijn opgenomen tegen reële waarde. Bij de bepaling van deze waarde worden waarderingmodellen gebruikt en wordt de Euroswaprente gehanteerd plus een variabele spread op basis van consumententarieven.

Senior Loans zijn opgenomen tegen reële waarde inclusief de lopende rente. Bij de bepaling van deze waarde wordt rekening gehouden met de actuele marktrente, de resterende looptijd, het aflossingspatroon en het risico van vervroegde aflossing.

Asset Backed Securities zijn gewaardeerd tegen reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen op balansdatum.

Emerging Markets Debt en High Yield zijn opgenomen tegen reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen op balansdatum.

Beleggingen in geldmarktfondsen worden opgenomen tegen de reële waarde op basis van de marktnoteringen van de onderliggende obligaties per balansdatum.

Niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die onderliggend beleggen in vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen de reële waarde op balansdatum, doorgaans de intrinsieke fondswaarde per participatie.

Aandelen

De beursgenoteerde aandelen zijn opgenomen tegen de reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen op balansdatum. Niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die onderliggend beleg-

gen in aandelen worden gewaardeerd tegen de waarde op balansdatum.

Private equity beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde. De waarde wordt bepaald door de officiële waardering van de externe manager indien tijdig beschikbaar. Indien deze nog niet beschikbaar is, wordt een schatting gebruikt van de externe manager aangezien deze beschikt over de meest recente informatie van de markt. Indien deze ook niet beschikbaar is, zullen de officiële waarderings per eind september, verhoogd met investeringen en verlaagd met desinvesteringen/distributies in het vierde kwartaal, worden gebruikt als waardering.

Vastgoedbeleggingen (Indirect)

Niet-beursgenoteerd vastgoed wordt gewaardeerd tegen reële waarde. De waarde wordt bepaald door de officiële intrinsieke waardering van de externe manager indien tijdig beschikbaar. Indien deze nog niet beschikbaar is, wordt een schatting gebruikt van de externe manager aangezien deze beschikt over de meest recente informatie van de markt en het onderliggende onroerend goed. Indien deze ook niet beschikbaar is, zullen de officiële waarderings per eind september, verhoogd met de investeringen en verlaagd met desinvesteringen/distributies in het vierde kwartaal, worden gebruikt als waardering.

Derivaten

Progress kan in het kader van het vermogensbeheer en risicoreductie gebruik maken van derivaten, zoals rente- en inflatieswaps, valutaderivaten en futures. Dit gebeurt om risico's af te dekken of koersen te fixeren in verband met voorgenomen aan- of verkoop-transacties.

De rente- en inflatieswaps worden gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de in de markt geldende €STR swapcurve.

Valutatermijncontracten worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Voor de valuta-termijncontracten is dit de forwardkoers van alle afzonderlijk afgesloten valutatermijncontracten.

Futures worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Deze reële waarde is gebaseerd op de beurskoers.

Overige beleggingen

De overige beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde (Net Asset Value). Deze bestaan uit beleggingen in twee Unilever Sustainability Fondsen (USF I en USF II). De waarde wordt bepaald door de officiële waardering van de externe manager indien tijdig beschikbaar. Indien deze niet beschikbaar is, zal de meest recente waardering, verhoogd met investeringen en verlaagd met desinvesteringen/ distributies in de tussenliggende periode, gebruikt worden als waardering.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Het herverzekeringsdeel van de technische voorziening wordt gewaardeerd op de actuariel bepaalde contante waarde van de herverzekerde aanspraken. Deze herverzekerde aanspraken worden berekend conform de grondslagen van de voorziening pensioenverplichtingen. Progress loopt hierbij geen beleggings- en actuariële risico's anders dan tegenpartijrisico.

Overige vorderingen en overlopende activa

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs, eventueel verminderd met de noodzakelijk geachte voorzieningen. Na eerste verwerking zijn vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs. De reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde, gegeven het kortlopende karakter van de vorderingen en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd.

Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Reserves

Overige reserves

De overige reserves worden salderend bepaald en zijn het restant tussen het belegd vermogen en overige activa enerzijds, en de voorziening pensioenverplichtingen en overige passiva anderzijds.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Progress is een gesloten kring per 1 april 2015. Er wordt geen pensioen meer opgebouwd. De voorziening pensioenverplichtingen (VPV) is gewaardeerd op actuele waarde, en is gelijk aan de contante waarde van de toegekende pensioenaanspraken binnen Progress. In de VPV per 31 december 2023 is rekening gehouden met de toegekende indexatie per 1 januari 2024. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen. Er is alleen een voorziening opgenomen voor onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen.

De VPV is verder berekend met inachtneming van de volgende grondslagen en technische veronderstellingen:

Rekenrente

De gehanteerde rekenrente is gelijk aan de RTS (rentetermijnstructuur) overeenkomstig de richtlijnen van DNB per 31 december 2023.

Overlevingstafels

Voor zowel mannen als vrouwen wordt gereserveerd volgens de door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) in september 2022 gepubliceerde gewijzigde Prognose tafel 2022, met startjaar 2024 (2022: startjaar 2023). Er wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de werkende en de totale bevolking door toepassing van de ervaringssterfte Willis Towers Watson 2020 correctiefactoren voor deelnemers.

Gezinssamenstelling

Voor niet-pensioentrekken is een partnerfrequentie van 100% aangenomen, die na de 68-jarige leeftijd afloopt volgens de sterftegrondslagen voor de meeverzekerde partner. Voor pensioentrekken is uitgegaan van de werkelijke burgerlijke staat.

Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is in alle gevallen op drie jaar gesteld, waarbij de mannelijke deelnemer drie jaar ouder wordt verondersteld.

Er wordt verondersteld dat de partner van een mannelijke deelnemer een vrouw is en dat de partner van een vrouwelijke deelnemer een man is.

Kosten

Aangenomen is dat de kosten van de pensioenadministratie kunnen worden gedekt uit de excasso voorziening. De excasso voorziening bedraagt 2,7% van de totale technische voorziening (2022: 2,6%). Doordat elk jaar pensioenen worden uitgekeerd, valt jaarlijks de opslag van 2,7% op de uitgekeerde pensioenen vrij. Deze vrijval dekt de kosten voor 1 jaar.

Invaliditeit

Tot 1 april 2015 lag het invaliditeitsrisico van de actieve deelnemers bij Progress. In het pensioenreglement 2007 is premievrijstelling bij invaliditeit (PVI) en het arbeidsongeschiktheidspensioen (AOP) opgenomen. Per 1 april 2015 is er geen actieve pensioenopbouw meer binnen Progress en hoeft derhalve geen rekening meer gehouden te worden met toekomstige invaliditeit. Hierdoor is de voorziening voor toekomstige invaliditeit vanaf 31 december 2015 nihil.

Overige schulden en overlopende passiva

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs. Na eerste verwerking zijn schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs. De reële waarde van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter ervan. In de kortlopende schulden is begrepen de aflossingsverplichtingen van leningen voor de komende 12 maanden.

Omrekening vreemde valuta

Transacties die in vreemde valuta gedurende het boekjaar zijn afgesloten, zijn omgerekend tegen de werkelijk verrekende valutakoersen. Activa en passiva in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de valutakoersen per balansdatum.

De koers op balansdatum van de euro ten opzichte van de belangrijkste valuta is:

	2023	2022
USD	1,1047	1,0673
JPY	155,73	140,82
GBP	0,8665	0,8872
AUD	1,6189	1,5738
CHF	0,9297	0,9874

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

Premiebijdragen

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen.

Beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan dividend, interest, vergoedingen voor uitlenen van effecten en overige opbrengsten.

Vergoedingen, ontvangen voor het uitlenen van effecten, worden ten gunste van de desbetreffende aandelen-, vastgoed- en obligatieportefeuille gebracht.

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen. De kosten van het vermogensbeheer, zoals transactiekosten, provisies, kosten van custodians en externe vermogensbeheerders zijn verrekend met de desbetreffende directe en indirecte beleggingsopbrengsten.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan de pensioengerechtigden uitgekeerde bedragen en afkopen.

Saldo overdracht van rechten

De post Saldo overdracht van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Toelichting op de balans

bedragen in '000 euro's

Algemeen

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van de kring kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Deze instrumenten worden gerangschikt onder 'Directe marktnoteringen'. Als niet direct een betrouwbare marktnotering voor de financiële instrumenten is aan te wijzen wordt de marktnotering gerangschikt onder 'Afgeleide marktnoteringen' als de waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingsmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata, en onder 'Waarderingsmodellen en -technieken' als de waarde wordt vastgesteld met behulp van waarderingsmodellen waarin geen gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

De marktwaarde van de totale beleggingen wordt ultimo boekjaar als volgt weergegeven:

2023	Directe marktnoteringen	Afgeleide marktnoteringen	Waarderingsmodellen en technieken	Totaal
Vastrentende waarden	2.208.868	1.751.477	-	3.960.345
Aandelen	-	1.095.237	17.989	1.113.226
Vastgoed	-	-	285.264	285.264
Derivaten	-	145.291	-	145.291
Overige beleggingen	-	-	177.096	177.096
Totaal	2.208.868	2.992.005	480.349	5.681.222

2022	Directe marktnoteringen	Afgeleide marktnoteringen	Waarderingsmodellen en technieken	Totaal
Vastrentende waarden	2.006.397	1.732.524	-	3.738.921
Aandelen	-	983.230	23.011	1.006.241
Vastgoed	-	-	380.097	380.097
Derivaten	-	253.759	-	253.759
Overige beleggingen	-	-	142.697	142.697
Totaal	2.006.397	2.969.513	545.805	5.521.715

De beleggingen in fondsen zijn geclassificeerd als afgeleide marktnotering. In de volgende tabellen worden deze weergegeven op basis van look through. Er zijn geen directe belangen in Unilever.

2023	Beursgenoteerd	Niet beursgenoteerd	Totaal
Vastrentende waarden	2.416.160	1.544.185	3.960.345
Aandelen	1.092.904	20.322	1.113.226
Vastgoed	-	285.264	285.264
Derivaten	-	145.291	145.291
Overige beleggingen	-	177.096	177.096
Totaal	3.509.064	2.172.158	5.681.222

2022	Beursgenoteerd	Niet beursgenoteerd	Totaal
Vastrentende waarden	2.244.754	1.494.167	3.738.921
Aandelen	975.946	30.295	1.006.241
Vastgoed	-	380.097	380.097
Derivaten	-	253.759	253.759
Overige beleggingen	-	142.697	142.697
Totaal	3.220.700	2.301.015	5.521.715

Het mutatieoverzicht beleggingen ziet er als volgt uit:

2023	Stand 1 januari	Aankopen	Verkopen	Her- waardering	Stand 31 december
Vastrentende waarden	3.738.921	1.112.736	-1.054.643	163.331	3.960.345
Aandelen	1.006.241	47.768	-87.868	147.085	1.113.226
Vastgoed	380.097	468	-52.404	-42.897	285.264
Derivaten	253.759	-	-115.083	6.615	145.291
Overige beleggingen	142.697	41.970	-	-7.571	177.096
Totaal	5.521.715	1.202.942	-1.309.998	266.563	5.681.222

2022	Stand 1 januari	Aankopen	Verkopen	Her- waardering	Stand 31 december
Vastrentende waarden	3.725.960	1.603.069	-1.045.728	-544.380	3.738.921
Aandelen	1.707.645	486	-455.075	-246.815	1.006.241
Vastgoed	504.840	25.865	-201.813	51.205	380.097
Derivaten	153.578	-	83.166	17.015	253.759
Overige beleggingen	103.571	41.580	-1.947	-507	142.697
Totaal	6.195.594	1.671.000	-1.621.397	-723.482	5.521.715

1 Vastrentende waarden

Specificatie naar regio	2023 %	2022 %
Europa ex. Verenigd Koninkrijk	70	81
Verenigd Koninkrijk	3	2
Noord-Amerika	23	15
Azië en Pacific	4	2
Overig	0	0
Totaal	100	100

Kredietwaardigheid	2023 %	2022 %
AAA rating	31	35
AA rating	33	32
A rating	10	8
BBB rating	11	10
Lager dan BBB	14	14
Geen rating	1	1
Totaal	100	100

Duration	2023	2022
Duration (gemiddeld in jaren)	5,3	4,9

Portefeuilleverdeling	2023 %	2022 %
Staatsobligaties	27	28
Bedrijfsobligaties	17	13
Hypotheekfondsen	18	18
Senior Loans/Asset Backed	9	11
High Yield	8	8
Emerging Markets Debt	9	9
Geldmarkt	12	13
Totaal	100	100

Contractuele looptijd	2023 %	2022 %
Resterende looptijd < 1 jaar	22	26
Resterende looptijd 1-5 jaar	28	28
Resterende looptijd > 5 jaar	50	46
Totaal	100	100

2 Aandelen

	2023	2022
Aandelen	1.095.237	983.230
Private Equity	17.989	23.011
Totaal	1.113.226	1.006.241

Specificatie naar regio	2023 %	2022 %
Europa ex. Verenigd Koninkrijk	12	13
Verenigd Koninkrijk	4	4
Noord-Amerika	61	61
Azië en Pacific	11	11
Emerging Markets	12	11
Totaal	100	100

Specificatie naar sector	2023 %	2022 %
Energie	4	5
Materialen	4	5
Industrie	10	9
Consumenten: Auto/Media e.d.	11	11
Consumenten: Voeding/Drank	6	6
Gezondheid	12	14
Financiële instellingen	21	20
Informatietechnologie	23	22
Telecommunicatie	7	5
Nutsbedrijven	2	3
Totaal	100	100

Progress neemt deel aan een zogenoemd 'securities lending program'. Hierbij ontvangt Progress een vergoeding voor het tijdelijk uitlenen van effecten. Ultimo 2023 bedroeg de waarde van de uitgeleende effecten van de vastrentende waarden € 58 miljoen (2022: € 3 miljoen). Hiervoor zijn zekerheden in de vorm van obligaties ontvangen ter waarde van € 59 miljoen (2022: € 3 miljoen). Deze zekerheden in de vorm van obligaties en de daarmee samenhangende verplichtingen zijn niet in de balans opgenomen.

3 Vastgoed

Specificatie naar regio	2023 %	2022 %
Europa	70	82
Azië en Pacific	5	4
Noord-Amerika	25	14
Totaal	100	100

Specificatie naar soort	2023 %	2022 %
Niet-beursgenoteerd	100	100
Totaal	100	100

4 Derivaten

Progress kan in het kader van het vermogensbeheer en risicoreductie gebruik maken van derivaten, zoals rente- en inflatieswaps, valutaderivaten en futures. Dit gebeurt om risico's af te dekken of koersen te fixeren in verband met voorgenomen aan- of verkooptransacties.

Per saldo is de totale marktwaarde van de derivaten per eind 2023 € 145 miljoen (2022: € 254 miljoen).

Als onderpand is hiervoor per saldo € 204 miljoen aan cash ontvangen (2022: € 260 miljoen). Er zijn eind 2023 geen obligaties uitgeleverd (2022 geen obligaties uitgeleverd).

2023	Onderliggende waarde	Actuele waarde	Positieve waarde (vordering)	Negatieve waarde (schuld)
Renteswaps	356.720	9.902	109.864	-99.962
Inflatieswaps	640.550	103.303	182.149	-78.846
Valutatermijncontracten	-2.031.617	32.086	40.552	-8.466
Totaal	-1.034.347	145.291	332.565	-187.274

2022	Onderliggende waarde	Actuele waarde	Positieve waarde (vordering)	Negatieve waarde (schuld)
Renteswaps	-572.277	35.521	132.076	-96.555
Inflatieswaps	1.158.550	135.283	221.588	-86.305
Valutatermijncontracten	-1.517.954	82.955	83.106	-151
Totaal	-931.681	253.759	436.770	-183.011

Afdekkingspercentage	2023 %	2022 %
Renteswaps	86	61
Inflatieswaps	21	21

Rente- en inflatieswaps

De totale nominale waarde van de afgesloten rente-swaps bedraagt € 357 miljoen (2022: € -572 miljoen) en hiermee is ongeveer 86% van de rentemismatch (rentegevoeligheid van de kring) afgedekt. Per eind 2022 was dit ongeveer 61%.

De totale nominale waarde van de afgesloten inflatie-swaps bedraagt € 641 miljoen (2022: € 1.159 miljoen) en hiermee is ongeveer 21% van de benodigde inflatie-behoefte afgedekt. Per eind 2022 was dit ook ongeveer 21%. Ultimo 2023 is de totale marktwaarde van de swaps € 113 miljoen, eind 2022 is dit € 171 miljoen.

Valutatermijncontracten

Het USD valutarisico wordt voor 80% strategisch afgedekt op totaal kringniveau. Voor staatsobligaties wordt een benchmark gebruikt waarbij het valutarisico volledig (100%) is afgedekt.

De totale balanswaarde van de valutatermijncontracten ultimo 2023 is € 32 miljoen (2022: € 83 miljoen).

Futures

Ten behoeve van de bijsturing van de duration kunnen futures worden afgesloten. Eind 2023 zijn geen future contracten afgesloten; ook eind 2022 waren geen future contracten afgesloten.

5 Overige beleggingen

De overige beleggingen bestaan uit de belegging in twee Uninvest Sustainability Fondsen (USF I en USF II), beleggingsfondsen voor Unilever-ondernemingen die geheel gericht zijn op impactbeleggingen, investeringen in ondernemingen of projecten die daadwerkelijk bijdragen aan een beter milieu of betere sociale omstandigheden.

	2023	2022
USF I	91.791	96.548
USF II	85.305	46.149
Totaal	177.096	142.697

De USF's bestaan uit diverse beleggingscategorieën:

Specificatie naar portefeuille	2023 %	2022 %
Private Debt	22	27
Real Assets	27	19
Private Equity	43	44
Overig	8	10
Totaal	100	100

6 Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

	2023	2022
Stand per 1 januari	11.848	15.990
Uitkering herverzekering	-1.509	-1.545
Overige wijzigingen	1.637	-2.597
Stand per 31 december	11.976	11.848

Dit is formeel geen herverzekering, maar een vordering op andere verzekeraars en pensioenfondsen van te ontvangen aanspraken voor deelnemers. Deze aanspraken zijn inbegrepen in het Progress-pensioen. De contante waarde van deze herverzekeringen is als actief post herverzekeringsdeel technische voorzieningen opgenomen aan de activa kant van de balans. De post overige wijzigingen bestaat voornamelijk uit het rente effect en mutatie deelnemersbestand.

7 Overige vorderingen en overlopende activa

	2023	2022
Dividend-/couponbelasting	2.368	3.339
Te ontvangen dividend	-	-
Lopende interest	12.545	7.064
Vorderingen uit collateral management	20.518	-
Vordering op Unilever APF		
• Unilever	571	559
• rekeningcourant saldo	342	474
• overig	395	497
Totaal te vorderen van Unilever APF	1.308	1.530
Totaal	36.739	11.933

Alle vorderingen en overlopende activa hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

8 Liquide middelen

Progress heeft bij de custodian The Bank of New York Mellon een eigen bankrekening voor hun beleggingen. Deze liquide middelen staan ter vrije beschikking.

9 Reserves

	2023		2022	
Bestemmingsreserve		-		-
Overige reserves		2.163.902		2.108.574
Totaal		2.163.902		2.108.574
Stand per 1 januari		2.108.574		2.034.970
Bestemming saldo van baten en lasten		55.328		73.604
Stand per 31 december		2.163.902		2.108.574
Solvabiliteit in % van voorziening pensioenverplichtingen				
Minimaal vereist eigen vermogen	4,0%	133.592	4,0%	127.671
Vereist eigen vermogen	14,9%	497.056	16,8%	537.610
Aanwezig eigen vermogen	64,7%	2.163.902	65,9%	2.108.574

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad wordt berekend door het totale fondsvermogen te delen door de voorziening pensioenverplichtingen. Sinds 1 januari 2015 kent het Nieuwe Financieel Toetsingskader (nFTK) naast het begrip dekkingsgraad ook het begrip beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van

de actuele, nominale dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden.

Als onderdeel van het nFTK is de toekomstbestendige indexatiegrens (TBI-dekkingsgraad) geïntroduceerd. Het uitgangspunt voor TBI-dekkingsgraad is dat indexeren generatieevenwichtig moet zijn.

De indexatie wordt pas volledig toegekend als de beleidsdekkingsgraad van Progress minimaal gelijk is aan de TBI-dekkingsgraad.

De reële dekkingsgraad, zoals bedoeld in artikel 7 van de Pensioenwet en Wet Verplichte beroepsregelingen,

is gelijk aan de beleidsdekkingsgraad gedeeld door de TBI-dekkingsgraad.

De vereiste dekkingsgraad dient als solvabiliteitsbuffer voor de risico's die Progress loopt.

	2023	2022
Actuele dekkingsgraad	164,7%	165,9%
Beleidsdekkingsgraad	170,7%	170,2%
TBI-dekkingsgraad	132,6%	128,6%
Vereiste dekkingsgraad	114,9%	116,8%
Reële dekkingsgraad	128,7%	132,4%

10 Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen	2023	2022
Voorziening pensioenverplichtingen	3.334.653	3.189.265
Voorziening pensioenverplichtingen herverzekerd	11.976	11.848
Totaal	3.346.629	3.201.113

De looptijd van de voorziening pensioenverplichtingen is 14,1 jaar (2022: 14,4 jaar). Als de rente met 1%-punt stijgt, neemt de waarde van de pensioenverplichtingen met ongeveer 13% af. Als de rente met 1%-punt daalt, neemt de waarde van de pensioenverplichtingen met ongeveer 16% toe.

Reguliere indexatie

In het reglement is opgenomen dat de hoogte van de voorwaardelijke indexatie voor:

- de actieve en arbeidsongeschikte deelnemers gelijk is aan de cao-loonstijging over het voorgaande jaar. In 2023 is er een cao loonronde geweest van 6,5%
- de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden gelijk is aan de consumentenprijsindex alle huishoudens (afgeleid) over de periode ultimo oktober tot ultimo oktober. De daling van de CPIa oktober 2022-oktober 2023 is gelijk aan 1,98%. De indexatie mag echter niet negatief zijn en is daarom gelijkgesteld aan nul.

Inhaalindexatie (incidentele indexatie)

Per 1 januari 2023 is een indexatie-achterstand van 0,88% voor actieven en 2,99% voor inactieven.

De Raad van Bestuur heeft in november 2023 conform het indexatiebeleid besloten:

- voor actieven 6,5% indexatie plus 0,88% inhaalindexatie toe te kennen;
- voor inactieven de daling van de CPIa te verrekenen met toekomstige indexaties en 2,99% inhaalindexatie toe te kennen.

PlusPensioen

Het PlusPensioen wordt onvoorwaardelijk jaarlijks verhoogd tot pensioeningang met minimaal 2,0% en maximaal 3,0% indien het fondsrendement toereikend is. Daarnaast, als het fondsvermogen dit toelaat, mag de gemiste indexatie ingehaald worden. Dit is conform artikel 17.5 van het pensioenreglement 2007. De minimale stijging van 2,0% is opgenomen in de VPV, door aan te nemen dat de opgebouwde aanspraken op PlusPensioen tot het bereiken van de pensioendatum met 2,0% per jaar zullen stijgen. In 2023 was het fondsrendement 6,44%, wat impliceert dat de opgebouwde aanspraken aanvullend verhoogd worden per 1 januari 2024 met 0,22%, conform artikel 17.5 van het pensioenreglement 2007.

Voorziening pensioenverplichtingen naar soort deelnemer	2023	2022
Actieve deelnemers	281.598	284.412
Gewezen deelnemers	1.249.582	1.113.514
Pensioengerechtigden	1.815.449	1.803.187
Totaal	3.346.629	3.201.113

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 68 jaar.

Tot 1 april 2015 is jaarlijks een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,875% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan het basisloon, vakantietoeslag en als

vast te beschouwen loonbestanddelen onder aftrek van de franchise. De franchise wordt jaarlijks vastgesteld. Tevens bestaat er recht op partner- en wezenpensioen. Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kwalificeert de pensioenregeling als een uitkeringsovereenkomst.

Mutaties alle categorieën in aantallen 2023	Actieve Deelnemers	Gewezen Deelnemers	Pensioen-gerechtigden
Stand per 1 januari	1.077	6.687	10.560
Nieuwe toetredingen	-	-	-
Herintredingen	-	-	-
Uittreding met premievrije aanspraken	78	78	-
Waardeoverdracht	-	-139	-
Ingang pensioen	-18	-161	403
Overlijden	-4	-12	-706
Afkoop	-	-	-6
Andere oorzaken	-2	1	-9
Stand per 31 december	975	6.454	10.242

11 Overige schulden en overlopende passiva

	2023	2022
Beleggingen		
Schulden uit collateral management	224.226	258.199
Overig	-	2
Schuld aan Unilever APF		
• Unilever	1.228	1.120
• loonheffing	4.238	3.772
• personeelgerelateerde verplichtingen	1.603	1.537
• verplichting niet opgenomen pensioenen	1.243	1.163
• overige	1.023	712
Totaal schuld aan Unilever APF	9.335	8.304
Totaal	233.561	266.505

Alle overige schulden en overlopende passiva hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Integrale risicobeheersing en transparantie

Voor het risicobeleid, integraal risicobeheer en transparantie verwijzen wij naar het Bestuursverslag. De kwantitatieve elementen hebben we opgenomen in de individuele toelichtingen op de balans en de staat van baten en lasten.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Ultimo 2023 staan de volgende commitments uit:

- Hypotheken € 4 miljoen (2022: € 4 miljoen)
- Private equity € 15 miljoen (2022: € 15 miljoen)
- USF I € 25 miljoen (2022: € 29 miljoen)
- USF II € 55 miljoen (2022: € 96 miljoen)

Unilever heeft de verplichting premie te betalen tot aan de Indexatie Gecorrigeerde Toekomstbestendige Indexatiedekkingsgraad (Indexatie Gecorrigeerde TBI-dekkingsgraad) vermeerderd met 5%-punt. Voorwaarde voor premiebijbetaling is dat de Indexatie Gecorrigeerde Dekkingsgraad op de peildatum¹ lager is dan de Indexatie Gecorrigeerde TBI-dekkingsgraad vermeerderd met 5%-punt. Wanneer de Indexatie Gecorrigeerde Dekkingsgraad hoger is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad en lager dan de Indexatie Gecorrigeerde TBI-dekkingsgraad vermeerderd met 5%-punt, dan bedraagt de premiebijbetaling één achtste deel (1/8) van het verschil tussen de Indexatie Gecorrigeerde TBI-dekkingsgraad vermeerderd met 5%-punt en de Indexatie Gecorrigeerde Dekkingsgraad, vermenigvuldigd met de premiebasis technische voorziening. Wanneer de Indexatie Gecorrigeerde Dekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad dan bedraagt de premiebijbetaling de hoogste van de volgende twee bedragen:

- één achtste deel (1/8) van het verschil tussen de Indexatie Gecorrigeerde TBI-dekkingsgraad vermeerderd met 5%-punt en de Indexatie Gecorrigeerde Dekkingsgraad, vermenigvuldigd met de premiebasis technische voorziening,
- één derde deel (1/3) van het verschil tussen de minimaal vereiste dekkingsgraad en de Indexatie Gecorrigeerde Dekkingsgraad, vermenigvuldigd met de premiebasis technische voorziening.

Tevens vindt er een premiebijbetaling plaats wanneer deze noodzakelijk is voor het bereiken van herstel tot het niveau van de minimaal vereiste dekkingsgraad

binnen de wettelijke termijn van vijf jaar. Er dient dan aan de volgende voorwaarden te zijn voldaan:

- de beleidsdekkingsgraad was gedaald tot onder de minimaal vereiste dekkingsgraad;
- de wettelijke herstelperiode was van start gegaan;
- er was gedurende een periode van vijf jaar op de jaarlijkse meetmomenten geen sprake van herstel tot het niveau van de minimaal vereiste dekkingsgraad.

Een eventuele premiebijbetaling of -terugbetaling is verschuldigd per 30 januari van het volgende boekjaar en is gebaseerd op de financiële situatie per 31 oktober van het voorgaande jaar.

In 2023 was er geen premiebijbetaling door de werkgever of terugbetaling aan de werkgever van toepassing.

De financiële situatie van Progress eind oktober 2023 was dusdanig, dat Unilever een premie terugbetaling zal ontvangen. De terugbetaling per 30 januari 2024 bedraagt € 115,3 miljoen.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van het fonds en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Unilever APF voert via de collectiviteitkring Progress de pensioenovereenkomsten, zoals Unilever die met een deel van de werknemers heeft afgesloten, uit. Dit is vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst tussen Progress en Unilever. In deze uitvoeringsovereenkomst zijn onder meer vastgelegd de hoogte van de door Unilever verschuldigde premie en de voorwaarden waaronder overschotten terugbetaald worden aan Unilever.

¹ De peildatum is gelijk aan 31 oktober van het voorafgaande kalenderjaar.

Toelichting op de staat van baten en lasten

bedragen in '000 euro's

12 Premiebijdragen

	2023	2022
Werknemer	9	11
Totaal	9	11

13 Beleggingsresultaten

2023	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastrentende waarden	75.937	163.331	-3.266	236.002
Aandelen	28.359	147.085	-918	174.526
Vastgoed	5.851	-42.897	-234	-37.280
Derivaten	-	6.615	-145	6.470
Overige beleggingen	3.439	-7.571	-122	-4.254
Totaal	113.586	266.563	-4.685	375.464

2022	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastrentende waarden	50.783	-544.380	-2.727	-496.324
Aandelen	32.835	-246.815	-733	-214.713
Vastgoed	9.736	51.205	-278	60.663
Derivaten	-	17.015	-185	16.830
Overige beleggingen	8.255	-507	-105	7.643
Totaal	101.609	-723.482	-4.028	-625.901

In 2023 is de terugvordering van dividendbelastingclaims over de jaren 2002-2009 bij de Franse belastingdienst gedeeltelijk toegekend. Het bedrag (inclusief rentevergoeding) van € 2,8 miljoen is geboekt als directe beleggings-opbrengst.

Vermogensbeheerkosten

De directe kosten vermogensbeheer bestaan uit € 2,3 miljoen fiduciair beheer (2022: € 1,9 miljoen), € 0,2 miljoen bewaarloon (2022: € 0,2 miljoen) en € 2,2 miljoen overige kosten (2022: € 1,9 miljoen).

14 Pensioenuitkeringen

	2023	2022
Ouderdomspensioen	125.896	113.507
Partnerpensioen	42.694	38.489
Arbeidsongeschiktheid	642	740
Afkopen	26	122
Totaal	169.258	152.858

Mutaties pensioengerechtigden in aantallen 2023	Ouderdoms- pensioen	Partner- pensioen	Overig
Stand per 1 januari	6.910	3.620	30
Ingang pensioen	175	216	12
Overlijden	-394	-312	-
Afkoop	-1	-5	-
Andere oorzaken	-	-3	-6
Stand per 31 december	6.690	3.516	36

15 Pensioenuitvoeringskosten

	2023	2022
Salarissen	1.308	1.175
Sociale lasten	188	161
Pensioenkosten	317	285
Automatiseringskosten	282	360
Kostendoorbelasting Unilever Nederland	131	152
Controle en advies	435	589
Overige	730	473
Totaal	3.391	3.195

Vergoeding onafhankelijke accountant

De onafhankelijke accountantskosten bedragen € 85.000 (2022: € 76.000) en hebben betrekking op de controle van deze financiële jaarrapportage en van de jaarstaten van De Nederlandsche Bank. Vastlegging van deze kosten gebeurt op basis van factuurdatum.

16 Mutatie technische voorzieningen

Pensioenopbouw

Zowel de financiering als de pensioenopbouw is gestopt per 1 april 2015. In 2023 heeft Progress € 9.000 ontvangen aan vrijwillige Anw-hiaat-verzekeringspremies.

Indexering en overige toeslagen

Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige indexering. Indexaties per 1 januari worden in het voorgaande boekjaar meegenomen. De indexatie per 1 januari 2024 is dus meegenomen in de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2023 en de indexatie per 1 januari 2023 is dus meegenomen in de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2022.

Rentetoevoeging

De benodigde rente is gelijk aan de éénjaarsrente van de door DNB gepubliceerde rentecurve per 31 december van het voorafgaande kalenderjaar.

De benodigde rente wordt berekend over de beginstand van de VPV en de mutaties hierin gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

De vrijval aan bruto uitkeringen en de afkopen van pensioenen, die in het boekjaar hebben plaatsgevonden zijn opgenomen in deze posten. Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de vrijval van kosten die in de VPV worden opgenomen. Deze post

betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten van het verslagjaar.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de RTS zoals door de DNB is gepubliceerd per die datum. Het effect van de verandering van de rente wordt verantwoord onder wijziging marktrente.

Wijziging actuariële grondslagen

De kostenopslag is verhoogd van 2,6%-punt naar 2,7%-punt, wat heeft geleid tot een stijging van de technische voorziening van € 3,3 miljoen. De impact op de dekkingsgraad bedraagt +/- 0,2%-punt.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De waarde van overgenomen en overgedragen pensioenverplichtingen wordt bepaald op basis van de door de Pensioenfederatie gepubliceerde grondslagen voor individuele waardeoverdrachten.

Overige mutaties

In de post overige mutaties zorgt het technische resultaat voor een daling in de VPV van afgerond € 0,6 miljoen, de sterfte zorgt voor een daling van afgerond € 2,8 miljoen, arbeidsongeschiktheid en pensionering zorgen voor een stijging van de VPV van afgerond € 2,2 miljoen. Tezamen met correcties is de VPV per saldo gedaald met € 1,3 miljoen.

17 Saldo herverzekering

	2023	2022
Uitkering herverzekering	1.509	1.545
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	128	-4.142
Totaal	1.637	-2.597

Bestemming saldo baten en lasten

Het saldo baten en lasten over 2023 is ten gunste gekomen van de overige reserves.

Overige gegevens

Statutaire **winstbestemming**

Er is geen statutaire winstbestemming.

Actuariële verklaring - Forward

Bijlage 1 – Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland te Rotterdam is voor collectiviteitskring Forward aan Actuva Actuariële Diensten de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2023.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op EUR 3.200.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven EUR 160.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door de collectiviteitskring Forward verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van de collectiviteitskring Forward. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met de balansdatum aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de collectiviteitskring Forward in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld. Het eigen vermogen van de collectiviteitskring Forward is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitskring Forward op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland collectiviteitskring Forward is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen toereikend zijn.

Volendam, 31 mei 2024
drs. J.H.H. Tuijp, AAG

verbonden aan
Actuva Actuariële Diensten

Actuariële verklaring - Progress

Bijlage 1 – Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland te Rotterdam is voor collectiviteitskring Progress aan Actuva Actuariële Diensten de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2023.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op EUR 32.000.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven EUR 1.600.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door de collectiviteitskring Progress verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van de collectiviteitskring Progress. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met de balansdatum aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van de collectiviteitskring Progress in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld. Het eigen vermogen van de collectiviteitskring Progress is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitskring Progress op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland collectiviteitskring Progress is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening goed. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen toereikend zijn.

Volendam, 31 mei 2024
 drs. J.H.H. Tuijp, AAG

verbonden aan
 Actuva Actuariële Diensten

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van bestuur van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland (Unilever APF)

Verklaring over de jaarrekening 2023

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland (Unilever APF) ('de stichting') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek ('BW').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023 van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland (Unilever APF) te Rotterdam gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2023;
- de staat van baten en lasten over 2023; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland (Unilever APF) zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

NLE00025503.1.1

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90357, 1006 BJ Amsterdam

T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot fraude en continuïteit, en de aangelegenheden daaruit, bepaald in de context van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie ter ondersteuning van ons oordeel, zoals onze bevindingen en observaties ten aanzien van de controleaanpak frauderisico's en de controleaanpak continuïteit, moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude geïdentificeerd en ingeschat. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de stichting en haar omgeving en de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingproces en de wijze waarop de raad van bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort. Wij verwijzen naar de paragraaf 'SIRA/Fraude' van het jaarverslag, waarin de raad van bestuur haar frauderisicoanalyse heeft opgenomen.

Wij hebben ten aanzien van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude de opzet en implementatie van de interne beheersing geëvalueerd, waaronder de frauderisicoanalyse van de raad van bestuur, de gedragscode, de klokkenluidersregeling en de incidentenregeling, en voor zover wij dat noodzakelijk achten voor onze controle, de werking getoetst van deze interne beheersmaatregelen.

Wij hebben om inlichtingen gevraagd bij de leden van de raad van bestuur of zij op de hoogte zijn van feitelijke, vermeende of vermoede fraude. Daarnaast hebben wij de rapportages van de sleutelfunctiehouders Risicobeheer en Interne audit, de compliance officer en de functionaris gegevensbescherming geëvalueerd. Hieruit volgden geen signalen van feitelijke, vermeende of vermoede fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van frauderisico's.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Geïdentificeerde frauderisico's	Onze controlewerkzaamheden en observaties
<p>Doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen</p> <p>De raad van bestuur bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat de raad van bestuur in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken.</p>	<p>Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten. Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Wij hebben getoetst of de journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn aangebracht aanvaardbaar zijn.</p> <p>Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing voor het maken van schattingen.</p>

Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland (Unilever APF) - NLE00025503.1.1

Pagina 2 van 7

Geïdentificeerde frauderisico's

Daarom besteden wij bij al onze controles aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door de raad van bestuur met betrekking tot:

- journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt;
- schattingen;
- significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening.

Onze controlewerkzaamheden en observaties

Bij de belangrijkste schattingen, zijnde de waardering van de (niet-beursgenoteerde) beleggingen en de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen ten aanzien van de fonds specifieke elementen, hebben wij onder meer de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- De opzet, bestaan en werking van processen door middel van evaluatie ISAE 3402 type 2-rapportages van relevante serviceorganisaties getoetst.
- Wij hebben voor niet-beursgenoteerde fondsbeleggingen de waardering gevalideerd aan de hand van de nettovermogenswaarde conform de gecontroleerde jaarrekening over 2023 van het beleggingsfonds of wanneer deze niet (tijdig) beschikbaar is hebben wij alternatieve werkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben daarnaast de derivaten zelfstandig gewaardeerd.
- Evaluatie van de gehanteerde actuariële grondslagen en eventuele wijzigingen hierin, de uitkomsten van de actuariële analyse, en bespreking hiervan met het pensioenfonds en de certificerend actuaris.
- Wij hebben kennisgenomen van de toelichtingen op de technische voorzieningen en beleggingen en deze getoetst aan de (toelichtings)vereisten uit de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving.

Wij zijn alert geweest op mogelijk significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsvoering van de stichting of die in een ander opzicht ongebruikelijk lijken in het licht van zowel ons inzicht in de stichting en de omgeving als andere tijdens de controle verkregen informatie.

Wij hebben bij onze controle van de schattingsposten geen aanwijzingen van tendenties als gevolg van belangen van het bestuur geïdentificeerd. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door de raad van bestuur.

Frauderisico in de afgrenzing omzetverantwoording

premieopbrengsten Kring Progress
Bij het vaststellen en beoordelen van het risico van materiële onjuistheden als gevolg van fraude is het (bruto) risico van frauduleuze financiële verslaggeving in de opbrengstverantwoording een verondersteld (weerlegbaar) significant (bruto) risico.

Wij hebben kennisgenomen van de relevante bepalingen in de uitvoeringsovereenkomst en detailwerkzaamheden op afgrenzing van de premierugbetaling aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst uitgevoerd.

Wij hebben kennisgenomen van de totstandkoming inclusief de berekening van de premierugbetaling en de premierugbetaling na jaareinde.

Wij hebben de toelichtingen in het bestuursverslag en de jaarrekening ten aanzien van de premierugbetaling getoetst aan de (toelichtings)vereisten uit de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving.

Uit deze werkzaamheden bleken geen materiële verschillen.

Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland (Unilever APF) - NLE00025503.1.1

Pagina 3 van 7

Geïdentificeerde frauderisico's   *Onze controlewerkzaamheden en observaties*

Wij hebben dit risico ingeschat als 'significant' met betrekking tot de omzetverantwoording van de premieopbrengsten in Kring Progress. In 2023 heeft de raad van bestuur een besluit genomen conform de uitvoeringsovereenkomst om een premierugbetaling te doen aan de werkgever van €115,3 miljoen in 2024. De afgrenzing is van invloed op de dekkinggraad.

Wij hebben in onze controle een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd. Daarnaast hebben wij kennisgenomen van correspondentie met relevante toezichthoudende instanties en zijn wij tijdens de controle alert gebleven op indicaties voor fraude. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing vormen voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Controleaanpak continuïteit

Pensioenfondsen zijn op grond van de wetgeving gehouden om een adequate vermogensdekking, het vereist eigen vermogen, aan te houden. Het vereist eigen vermogen wordt op basis van het financieel toetsingskader bepaald. Als de dekkinggraad van een pensioenfonds lager is dan het vereist eigen vermogen, moet een herstelplan worden opgesteld waaruit blijkt hoe het pensioenfonds het eigen vermogen op het vereiste niveau brengt. Als het pensioenfonds niet kan voldoen aan het herstel zullen aanvullende maatregelen moeten worden getroffen. Daar waar nodig zullen de rechten van de (gewezen) deelnemers moeten worden aangepast zodat weer aan het vereist eigen vermogen wordt voldaan.

Zoals toegelicht in de paragrafen 'continuïteit' en 'reserves en stichtingskapitaal' in de toelichting van de jaarrekening en de paragrafen 'reserves' in de toelichting van de financiële verantwoordingen van Progress en Forward, bevindt het pensioenfonds zich op balansdatum niet in een (reserve) tekortsituatie. Het is de verwachting van de raad van bestuur dat het pensioenfonds over voldoende potentieel beschikt om uit een situatie van reservetekort te blijven. De raad van bestuur heeft de continuïteitsbeoordeling van de stichting voor ten minste twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening uitgevoerd en geen gebeurtenissen of omstandigheden geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de stichting om haar continuïteit te handhaven.

Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van de raad van bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- Het overwegen of de continuïteitsbeoordeling van de raad van bestuur alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben gekregen en door de raad van bestuur te bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten.
- Het inwinnen van inlichtingen bij de raad van bestuur over kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door de raad van bestuur verrichte continuïteitsbeoordeling.

Daarnaast hebben wij de correspondentie met relevante toezichthoudende instanties geïnspecteerd.

Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland (Unilever APF) - NLE00025503.1.1

Pagina 4 van 7

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van de raad van bestuur over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarverslag anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland (Unilever APF) - NLE00025503.1.1

Pagina 5 van 7

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid en is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de controlestandaarden is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer hier sprake van is.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 31 mei 2024
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. H.C. van der Rijst RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2023 van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland (Unilever APF)

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland (Unilever APF) - NLE00025503.1.1

Pagina 7 van 7

Bijlagen

Bijlage 1 Personalía per 31 december 2023

Raad van Bestuur

Uitvoerend bestuurders

Jeannelle Kooman
Hedda Renooij
Willy Westerborg

Niet-uitvoerend bestuurders

Liesbeth Galesloot (onafhankelijk voorzitter)
Jeroen Delsink
Joost Folkers
Andries Hoffer
Herwin Post
Theo Rutten
Frans van de Veen
Rob Zoon
Vacature (1x)

Bestuurssecretaris

Danielle Verburg

Beleggingsadviescommissie

Jeannelle Kooman
Joost Folkers
Vacature
Willem Scheepers (extern)
Arjen Soederhuizen (extern)
Onno Steenbeek (extern)

Auditcommissie

Herwin Post
Frans van de Veen
Rob Zoon

HR-commissie

Jeroen Delsink
Theo Rutten
Vacature

Compliance Officer

Andy Kakisina

Certificerend actuaaris

Edmond Halley

Onafhankelijke accountant

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Sleutelfunctiehouders

Jeroen Tuijp (actuariaal)
Jan Verburg (interne audit)
Willy Westerborg (risicobeheer)

Verantwoordingsorgaan Progress

Ryanne Besselink (U)
Mieke Claushuis (G)
Linn ten Haaf (U)
Bouke Kooiman (W)
Paul van Leeuwen (W)
Ton Lotterman (G)
Jolanda Mathot (W)
Nico Overbeeke (G)
Marianne Rots (G)
Dick Toet (G)
Marc Veenhuizen (W)
Peter van de Watering (G)

Verantwoordingsorgaan Forward

Ryanne Besselink (U)
Linn ten Haaf (U)
Paul van Leeuwen (W)
Jolanda Mathot (W)
Teun van Stratum (W)
Marc Veenhuizen (W)

(G) = Gepensioneerdenleden

(U) = Unilever

(W) = Werknemersleden

Bijlage 2 Hoofdpijnen pensioenregeling Forward

Vanaf 1 april 2015 bouwen medewerkers van Unilever pensioen op bij Forward. Dat gebeurt in een collectieve beschikbare premieregeling (afgekort CDC-regeling, naar Engelse benaming). Kenmerkend hiervoor is dat het pensioenfonds een vastgestelde premie ontvangt die onder normale omstandigheden genoeg is voor de opbouw van het pensioen waarop gemikt wordt. In slechte tijden kan er niet worden aangeklopt bij de werkgever voor extra geld. Maar in goede tijden vindt er ook geen terugstorting plaats naar de werkgever. Dat betekent dat de financiële risico's van de regeling volledig bij het collectief van deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden liggen. Een mogelijke maatregel is het verlagen van de opgebouwde pensioenen.

Medewerkers betalen in 2023 een premie van 3% over de pensioengrondslag (het all-in jaarsalaris minus een franchise van € 16.322, stand van 1 januari 2023). Daarvoor zijn ze verzekerd van een ouderdomspensioen, partnerpensioen, wezenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen.

Ouderdomspensioen

Doel van de regeling is dat de deelnemer jaarlijks 1,875% van de pensioengrondslag in dat jaar opbouwt. Die opbouw is gebaseerd op een pensioenleeftijd van 68 jaar.

Partner- en wezenpensioen

Ieder jaar bouwt de deelnemer ook een partnerpensioen op. Dat bedraagt 70% van het ouderdomspensioen. Als een deelnemer overlijdt tijdens het dienstverband bij Unilever is er voor zijn of haar partner een levenslange uitkering van 70% dat uitgaat van het partnerpensioen dat bereikt zou zijn als hij of zij was blijven leven en werken tot de pensioendatum. De hoogte van het wezenpensioen (voor kinderen tot 21 jaar) is 20% van het partnerpensioen. Forward biedt ook een aanvullende Anw-gatverzekering aan waarmee deelnemers op vrijwillige basis extra zekerheid voor hun gezin kunnen regelen.

Arbeidsongeschiktheid

Bij arbeidsongeschiktheid gaat de pensioenopbouw bij Forward geheel of gedeeltelijk (afhankelijk van het wel of niet beëindigen van het dienstverband) door. Er is bij Forward ook voorzien in een verzekering die zorgt voor een aanvulling op de WIA-uitkering voor het geval het salaris uitkomt boven de WIA-grens (in 2023 € 65.364 per jaar).

Keuzes bij pensionering

De standaard pensioenleeftijd bij Forward is 68 jaar of de eerdere leeftijd waarop de AOW in gaat. Maar deelnemers kunnen ook eerder met pensioen. De jaarlijkse pensioenuitkering wordt dan vanzelfsprekend lager. Daarbij kan door inlevering van ouderdomspensioen een overbruggingspensioen tot de AOW-leeftijd worden ingekocht. Ook kan de deelnemer er bij pensionering voor kiezen de verhouding tussen het ouderdomspensioen en het partnerpensioen te wijzigen. En er is de mogelijkheid eerst een periode meer pensioen te ontvangen en daarna minder. Andersom kan ook.

Indexatie

De indexatie van de pensioenen is voorwaardelijk: de pensioenen kunnen alleen verhoogd worden als de financiële situatie van Forward dat volgens de wettelijke regels én naar het oordeel van de Raad van Bestuur toelaat. Het pensioenfonds probeert de pensioenen van de actieve deelnemers jaarlijks te verhogen met het percentage van de cao-loonstijging(en) bij Unilever. Voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers is de doelstelling om de pensioenen te laten meestijgen met de prijsstijgingen in Nederland (de afgeleide Consumentenprijsindex van het CBS).

Bijlage 3 Verklaring van afkortingen

Afkorting	Voluit
AC	Auditcommissie
AFM	Autoriteit Financiële Markten
AG	Actuariële Genootschap
ALM	Asset & Liability Management
AOP	Arbeidsongeschiktheidspensioen
BAC	Beleggingsadviescommissie
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CDC	Collective Defined Contribution
DNB	De Nederlandsche Bank
ERB	Eigenrisicobeoordeling
ESG	Environmental, Social, Governance oftewel duurzaam beleggen
FCP	Fonds Commun du Placement (vorm van beleggingsfonds)
Forward	Collectiviteitkring Forward
(n)FTK	(Nieuwe) Financieel Toetsingskader
HRC	HR-commissie
IMVB	Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen
IORP	Institutions for Occupational Retirement Provision
IRBB	Integraal risicobeheersingsbeleid
KDE	Kritische Data Element
KPI	Key Performance Indicator
KRI	Key Risk Indicator
LDI	Liability Driven Investments
NUB	Niet-uitvoerend bestuurders
Progress	Collectiviteitkring Progress
PVI	Premievrijstelling bij invaliditeit
RCF	Risk Control Framework
RJ	Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving
RTS	Rentetermijnstructuur
SFDR	Sustainable Finance Disclosure Regulation
SLA	Service Level Agreement
SWF	Sustainable World Fund
TBI-dekkingsgraad	Toekomst bestendige indexatiedekkingsgraad
UB	Uitvoerend bestuurders
Unilever APF	Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland
UPO	Uniform Pensioenoverzicht
USF	Uninvest Sustainability Fund
VPV	Voorziening Pensioenverplichtingen
WL	Worklevel
Wtp	Wet Toekomst Pensioenen

Bijlage 4 Ecologische en/of sociale kenmerken beleggingen **Forward**

Template periodieke informatieverstrekking voor de financiële producten, bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en in artikel 6, eerste alinea, van Verordening (EU) 2020/852

Productnaam: Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland (Unilever APF) – Kring Forward (Forward Circle)

Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): 549300306X2G2VY24T11

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een milieudoelstelling of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd, praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S kenmerken)

Had dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling? *[aankruisen en invullen wat van toepassing is; het percentage geeft de duurzame belegging weer]*

☒ ☒ Ja	☐ ☒ Nee
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: ___% <ul style="list-style-type: none"> ☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ in economische activiteiten volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden 	☐ Het product promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het een minimum van ___% duurzame beleggingen <ul style="list-style-type: none"> ☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een sociale doelstelling
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: ___%	☒ Het product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Wij hebben in 2023 ons Verantwoord Beleggen beleid toegepast en als actief eigenaar opgetreden richting ondernemingen. Door te beleggen met een focus op de drie thema's uit ons beleid, dragen wij bij aan de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties. Dit komt zowel terug in onze beleggingen als in onze engagement activiteiten en ons stemgedrag. Verder hebben we ons uitsluitingsbeleid in volledigheid nageleefd. Deze getroffen maatregelen om te voldoen aan de gepromote ecologische en sociale kenmerken waren van toepassing op de gehele portefeuille.

Bijlage 4 Ecologische en/of sociale kenmerken beleggingen **Forward**

Unilever APF
Het pensioenfonds van Unilever Nederland

Duurzaamheidsindicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

De verwezenlijking van de ecologische of sociale kenmerken van de pensioenregelingen wordt gemeten door een aantal duurzaamheidsindicatoren:

- De gemiddelde Sustainalytics ESG-risicorating van de beleggingscategorieën in onze portefeuille ligt tussen 19,6 (laag) en 25,9 (gemiddeld).
- Wij hebben bij 20 van de 20 externe vermogensbeheerders de integratie van gepromote ecologische of sociale kenmerken getoetst. Al deze managers voldoen aan onze criteria.
- In 2023 hebben we via Hermes EOS met 593 bedrijven waarin we beleggen in het kader van engagement intensief overleg gevoerd over 2.825 doelstellingen op het gebied van milieu, sociale en ethische onderwerpen, goed ondernemingsbestuur, strategie en risico's. Op 1.737 aandeelhoudersvergaderingen over de hele wereld hebben we onze stem uitgebracht over 19.440 resoluties.
- Ultimo 2023 heeft onze ESG Value Creation portefeuille, waarin we 'real world impact' nastreven, een aandeel van 2,4%.
- Tot slot meten en rapporteren we over de CO₂-uitstoot van onze beleggingen op basis van de Weighted Average Carbon Intensity (tCO₂e / USD miljoen inkomsten). De WACI voor onze SWF, emerging markets equity, global credits en global high yield portefeuille betreft respectievelijk 58, 202, 128 en 275 eind 2023.

...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Wij zien verbetering op alle gepresenteerde duurzaamheidsfactoren. Alleen de gemiddelde Sustainalytics ESG-risicorating is gelijk gebleven.

	2022	2023
Gemiddelde Sustainalytics ESG-risicorating	19,6 (laag) - 25,9 (gem)	19,6 (laag) - 25,9 (gem)
ESG criteria vermogensbeheerders	26 / 29 voldoen	20 / 20 voldoen
Engagement	526 bedrijven 2.343 doelstellingen	593 bedrijven 2.825 doelstellingen
Stemmen	1.463 vergaderingen 17.375 resoluties	1.737 vergaderingen 19.440 resoluties
Aandeel impact	2,0%	2,4%
CO₂-uitstoot, WACI (tCO₂e / USD miljoen inkomsten)	SWF: 65 EM aandelen: 298 GC: 194 Global HY: 284	SWF: 58 EM aandelen: 202 GC: 128 Global HY: 275

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

Het pensioenfonds heeft nog geen doelstelling vastgesteld waarbij rekening gehouden wordt met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Bijlage 4 Ecologische en/of sociale kenmerken beleggingen **Forward**

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

● **Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?**

Het pensioenfonds heeft geen duurzame beleggingen gedaan.

In de EU-taxonomie is het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" vastgesteld. Dit houdt in dat op taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstige afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Unilever APF heeft vooralsnog gekozen voor de opt-out bij Artikel 4 en neemt negatieve impact niet mee.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst bevat de beleggingen die het grootste aandeel beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: [invullen]

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Developed Markets (U-FCP SWF, USD)	Aandelen	22.9%	Lux
Emerging Market Debt (U-MI, EUR)	Vastrentende waarden	12.6%	Lux
Government Bonds (Cardano, EUR)	Wereldwijde	10.3%	NL
Investment Grade Credits (FCP GCB, EUR)	Vastrentende waarden	10.3%	Lux

Bijlage 4 Ecologische en/of sociale kenmerken beleggingen **Forward**

Unilever APF
Het pensioenfonds van Unilever Nederland

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

45,9% van de beleggingen is afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken in de zin van artikel 8 van SFDR (ultimo 2023). De overige beleggingen zijn nog geclassificeerd als artikel 6 met de doelstelling artikel 8 classificatie waar mogelijk. Unilever APF streeft naar een portefeuille met zoveel mogelijk artikel 8 geclassificeerde beleggingen.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het gebruikte financiële product om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging kwalificeren.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S kenmerken** omvat:

- Subcategorie **#1B Overige E/S kenmerken** omvat beleggingen die zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken die niet als duurzame belegging kwalificeren.

In welke economische sectoren werd belegd?

De beleggingen zijn gemaakt binnen de beleggingscategorieën aandelen en obligaties over meerdere sectoren.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de beleggingen van Unilever APF is 0% afgestemd op de EU-taxonomie.

Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen?

- Ja
- In fossiel gas
  - In kernenergie

Nee

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0%.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor fossiel gas emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor kernenergie bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Bijlage 4 Ecologische en/of sociale kenmerken beleggingen **Forward**

Unilever APF
Het pensioenfonds van Unilever Nederland

Welke beleggingen zijn opgenomen in "overige"? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Dit betreft artikel 6 beleggingen waaronder vastgoed, NL hypotheek, high yield en emerging market aandelen. Op deze beleggingen opgenomen in "Overige" worden ecologische en sociale minimumwaarborgen toegepast door vermogensbeheerders die ondertekenaar zijn van de PRI, een eigen ESG beleid hebben in lijn met de duurzaamheidsbeliefs van het pensioenfonds. Ook wordt engagement gevoerd met deze beleggingen en stemt Hermes EOS namens het pensioenfonds op aandeelhoudersvergaderingen.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Ook in 2023 heeft Forward zich opgesteld als actieve en verantwoordelijke aandeelhouder door te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. Dat doen we via Hermes EOS, waarin wereldwijd institutionele beleggers zich gezamenlijk inzetten voor een betere wereld. Samen hebben we impact op bedrijven over de hele wereld. Wanneer er een stem tegen het management wordt uitgebracht, wordt er met het betreffende bedrijf gecommuniceerd om dit toe te lichten en om constructieve oplossingen aan te dragen.

Verder heeft het pensioenfonds in 2023 haar klimaatactieplan gevolgd en carbon reductie gemonitord.

Bijlage 5 Ecologische en/of sociale kenmerken beleggingen Progress

Template periodieke informatieverstrekking voor de financiële producten, bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en in artikel 6, eerste alinea, van Verordening (EU) 2020/852

Productnaam: Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland (Unilever APF) – Kring Progress (Progress Circle)

Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): 549300F7F132H1F3489

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een milieudoelstelling of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd, praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S kenmerken)

Had dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling? *[aankruisen en invullen wat van toepassing is; het percentage geeft de duurzame belegging weer]*

☒ ☒ Ja	☐ ☒ Nee
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: ___% <ul style="list-style-type: none"> ☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ in economische activiteiten volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden 	☐ Het product promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het een minimum van ___% duurzame beleggingen <ul style="list-style-type: none"> ☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een sociale doelstelling
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: ___%	☒ Het product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Wij hebben in 2023 ons Verantwoord Beleggen beleid toegepast en als actief eigenaar opgetreden richting ondernemingen. Door te beleggen met een focus op de drie thema's uit ons beleid, dragen wij bij aan de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties. Dit komt zowel terug in onze beleggingen als in onze engagement activiteiten en ons stemgedrag. Verder hebben we ons uitsluitingsbeleid in volledigheid nageleefd. Deze getroffen maatregelen om te voldoen aan de gepromote ecologische en sociale kenmerken waren van toepassing op de gehele portefeuille.

Bijlage 5 Ecologische en/of sociale kenmerken beleggingen **Progress**

Unilever APF
Het pensioenfonds van Unilever Nederland

Duurzaamheidsindicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

De verwezenlijking van de ecologische of sociale kenmerken van de pensioenregelingen wordt gemeten door een aantal duurzaamheidsindicatoren:

- De gemiddelde Sustainalytics ESG-risicorating van de beleggingscategorieën in onze portefeuille ligt tussen 19,6 (laag) en 25,9 (gemiddeld).
- Vastgoedbeleggingen in onze actieve portefeuille hebben een gemiddelde GRESB-score van 87
- Wij hebben bij 25 van de 27 externe vermogensbeheerders de integratie van gepromote ecologische of sociale kenmerken getoetst. 22 van deze managers voldoen aan onze criteria.
- In 2023 hebben we via Hermes EOS met 644 bedrijven waarin we beleggen in het kader van engagement intensief overleg gevoerd over 2.998 doelstellingen op het gebied van milieu, sociale en ethische onderwerpen, goed ondernemingsbestuur, strategie en risico's. Op 1.737 aandeelhoudersvergaderingen over de hele wereld hebben we onze stem uitgebracht over 19.440 resoluties.
- Ultimo 2023 heeft onze ESG Value Creation portefeuille, waarin we 'real world impact' nastreven, een aandeel van 3,8%.
- Tot slot meten en rapporteren we over de CO₂-uitstoot van onze beleggingen op basis van de Weighted Average Carbon Intensity (tCO₂e / USD miljoen inkomsten). De WACI voor onze SWF, emerging markets equity, credits en global high yield portefeuille betreft respectievelijk 58, 202, 166 en 275 eind 2023.

...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

	2022	2023
Gemiddelde Sustainalytics ESG-risicorating	18,3 (laag) - 25,9 (gem)	19,6 (laag) - 25,9 (gem)
Gemiddelde GRESB-score	86	87
ESG criteria vermogensbeheerders	26 / 29 voldoen	22 / 27 voldoen
Engagement	509 bedrijven 2.286 doelstellingen	644 bedrijven 2.998 doelstellingen
Stemmen	1.464 vergaderingen 17.379 resoluties	1.737 vergaderingen 19.440 resoluties
Aandeel impact	3,3%	3,8%
CO ₂ -uitstoot, WACI (tCO ₂ e / USD miljoen inkomsten)	SWF: 65 EM aandelen: 298 Global HY: 284	SWF: 58 EM aandelen: 202 Credits: 166 Global HY: 275

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

Het pensioenfonds heeft nog geen doelstelling vastgesteld waarbij rekening gehouden wordt met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Bijlage 5 Ecologische en/of sociale kenmerken beleggingen Progress

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

● **Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?**

Het pensioenfonds heeft geen duurzame beleggingen gedaan.

In de EU-taxonomie is het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" vastgesteld. Dit houdt in dat op taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstige afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Unilever APF heeft vooralsnog gekozen voor de opt-out bij Artikel 4 en neemt negatieve impact niet mee.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst bevat de beleggingen die het grootste aandeel beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: [invullen]

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Government Bonds (Cardano, EUR)	Staatsobligaties	21,0%	NL
Developed Markets (U-FCP SWF, USD)	Aandelen	17,4%	Lux
Global corporate bonds (ESG Inv G Credits, DMFCO (EUR)	Vastrentende waarden	11,1%	NL
	Hypotheeken	7,5%	NL

Bijlage 5 Ecologische en/of sociale kenmerken beleggingen Progress

Unilever APF
Het pensioenfonds van Unilever Nederland

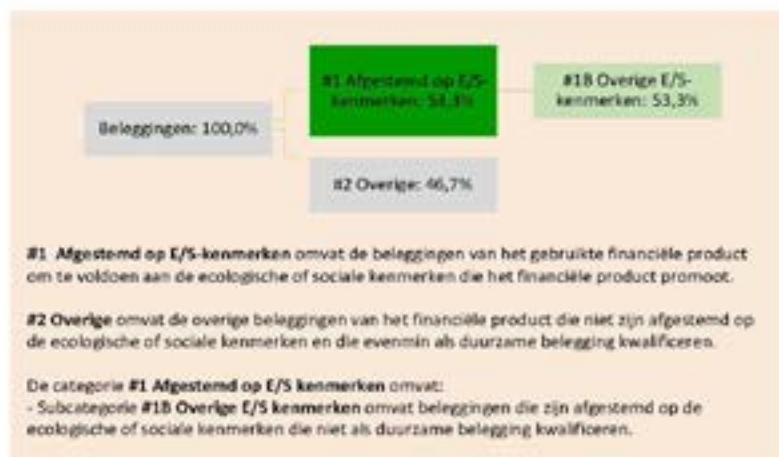

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

53,3% van de beleggingen is afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken in de zin van artikel 8 van SFDR (ultimo 2023). De overige beleggingen zijn nog geclassificeerd als artikel 6 met de doelstelling artikel 8 classificatie waar mogelijk. Unilever APF streeft naar een portefeuille met zoveel mogelijk artikel 8 geclassificeerde beleggingen.

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor fossiel gas emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor kernenergie bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

In welke economische sectoren werd belegd?

De beleggingen zijn gemaakt binnen de beleggingscategorieën aandelen en obligaties over meerdere sectoren.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de beleggingen van Unilever APF is 0% afgestemd op de EU-taxonomie

Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen?

- Ja
- In fossiel gas
  - In kernenergie

Nee

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0%.

Bijlage 5 Ecologische en/of sociale kenmerken beleggingen **Progress**

Unilever APF
Het pensioenfonds van Unilever Nederland

Welke beleggingen zijn opgenomen in "overige"? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Dit betreft artikel 6 beleggingen waaronder vastgoed, NL hypotheek, high yield en emerging market aandelen. Op deze beleggingen opgenomen in "Overige" worden ecologische en sociale minimumwaarborgen toegepast door vermogensbeheerders die ondertekenaar zijn van de PRI, een eigen ESG beleid hebben in lijn met de duurzaamheidsbeliefs van het pensioenfonds. Ook wordt engagement gevoerd met deze beleggingen en stemt Hermes EOS namens het pensioenfonds op aandeelhoudersvergaderingen.

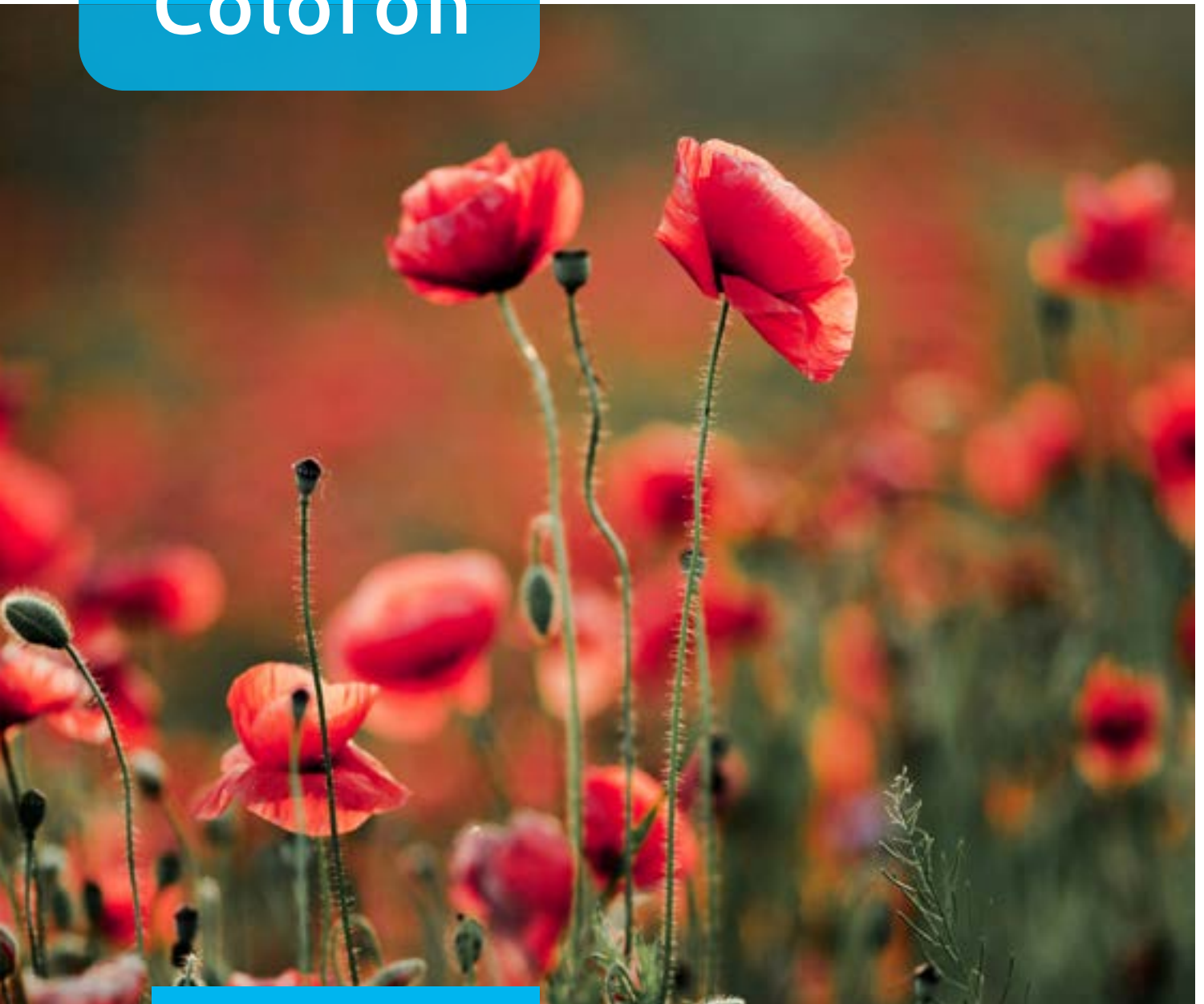

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Ook in 2023 heeft Progress zich opgesteld als actieve en verantwoordelijke aandeelhouder door te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. Dat doen we via Hermes EOS, waarin wereldwijd institutionele beleggers zich gezamenlijk inzetten voor een betere wereld. Samen hebben we impact op bedrijven over de hele wereld. Wanneer er een stem tegen het management wordt uitgebracht, wordt er met het betreffende bedrijf gecommuniceerd om dit toe te lichten en om constructieve oplossingen aan te dragen.

Verder heeft het pensioenfonds in 2023 haar klimaatactieplan gevolgd en carbon reductie gemonitord.

Colofon

Een uitgave van Stichting Algemeen Pensioenfonds Unilever Nederland

Bezoekadres

Unilever
Hofplein 19
3032 AC Rotterdam

Postadres

Postbus 2071
3000 CB Rotterdam

Telefoon: 010 4394937

E-mail: pensioen.infolijn@unilever.com

Internet: Unileverpensioenfonds.nl